

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
JANUARY 16

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT LARGO, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

"LAIKS" IS PUBLISHED SINCE 1949 // "LAIKS" IZNĀK NO 1949. GADA

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 114 4th Ave NW, Largo, FL 33770
POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXVII Nr. 2 (5747)

2016. gada 16. janvāris – 22. janvāris

“Augstu lidojumu!” Daugavas Vanagu organizācijai – 70

LIGITA KOVTUNA

“Augstu lidojumu!” – Daugavas Vanagiem un Vanadzēm nozīmīgajā jubilejā vēlēja LR Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece, kuŗa līdz ar Latvijas valsts augstākajām amatpersonām bija ieradusies uz svinībām 28. decembrī Rīgas Latviešu biedrības namā. Viņa pateicās Daugavas Vanagiem par visu, ko organizācija darījusi valsts un tautas labā. “Šoreiz runāšu par trīs svarīgām lietām. No sirds paldies par to, ka esat iznesuši cauri Latvijas neatkarības ideju gan okupācijas gados, gan trimdā. Otrs paldies, ka esat spējuši skaidrot ļoti sarežģīto valsts vēsturi ar visām tās smagajām lappusēm, sarežģījumiem, to esat darījuši godam. Ir svarīgi par valsts vēsturi runāt ne tikai ārēm, bet arī tepat. Trešais paldies, ka jūs esat lieliski, nesavtīgi cilvēki, kas spējuši iestāties par sabiedrībai nozīmīgām lietām – atbalstījuši Okupācijas mūzeju, uzturējuši un veidojuši Lestenes kapus, snieguši palīdzību ģimenēm un bērniem, kas nonākuši grūtas situācijās,” sacīja Mūrniece.

Valsts prezidents Raimonds Vējonis (ZZS) uzrunā sacīja, ka daudzu gadu garumā Daugavas Vanagi darījuši nozīmīgu darbu latviešu kultūras, latvietības saglabāšanā un stiprināšanā. “Or-

ganizācija nesusi neatkarības ideju cauri gaŗajiem okupācijas gadiem, vienotas valsts ideju – arī atgūtās neatkarības laikā. Sākotnēji organizācija izveidota, lai sniegtu praktisku palīdzību bijušo kaŗavīru ģimenēm ārpus Latvijas, taču gadu laikā tā paplašinājusi darbību, mērķtiecīgi spēcīnot latviešu valodas lomu, veicinot patriotismu, apzinājusi okupācijas sekas, skaidrojusi vēsturi,” uzsvēra Valsts prezidents.

Viņš arī augstu novērtēja Daugavas Vanagu ilggadējo darbību labdarības jomā, sniedzot atbalstu latviešu kopienas mazaizsargātajiem bez vecāku gādības palikušiem bērniem, daudz bērnu ģimenēm, veciem un slimiem ļaudīm.

Uzrunu teica arī bij. LR Ministru prezidente Laimdota Straujuma, atzīmējot:

“Šajos 70 gados visā pasaulē jūs esat aktīvi darbojušies, gan lai pulcinātu un savienotu latviešus, gan lai saglabātu mūsu nācijas vienotību. Tieši jaunieši no Latvijas bija tie, kas dibināja Daugavas Vanagu organizāciju. Dibinātāji apzinājās, ka ir jāpalīdz savai tautai grūtajos pēcaŗa gados. Viņi arī zināja, cik svarīgi ir uzturēt nesalauztu patriotisma garu tautiešu vidū.

Daugavas Vanagu loma mūsu

Svinīgajā sarīkojumā Rīgas Latviešu biedrības namā. No kreisās: LR Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube, aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis, bijusī Ministru prezidente Laimdota Straujuma, Saeimas priekšsēdētāja Ināra Mūrniece, LR Valsts prezidents Raimonds Vējonis, Daugavas Vanagu priekšnieks, atv. flotiles admirālis Andrejs Mežmalis.

valodas, mūsu kultūras, kā arī latviešu dzīves gudrības saglabāšanā ir bijusi ļoti svarīga. Bez šī tautas gara spēka stiprināšanas

Latvijas ceļš uz neatkarības atgūšanu būtu bijis daudz smagāks. Arī pēc neatkarības atgūšanas un Latvijas valsts atjaunošanas

20. gadsimta 90. gados Daugavas Vanagu organizācijas darba ritms nemazinājās.

(Turpinājums 13. lpp.)

JĀNIS
KUKAINIS,
PBLA priekšsēdis

2015. gads Pasaules brīvo latviešu apvienībā (PBLA) ir bijis notikumiem bagāts. Bet 2016. gads solās būt ar darbiem vēl piesātinātāks. Šis ir gads, kad PBLA aprit 60 gadi kopš organizācijas darbības uzsākšanas. Ja savulaik PBLA tika dibināta, lai kopīgiem spēkiem panāktu Latvijas neatkarības atjaunošanu, tad kopš šī mērķa sasniegšanas PBLA ir neatlaidīgi strādājusi, lai veicinātu demokrātijas, tiesiskuma nostiprināšanu un tautsaimniecības izaugsmi Latvijā, vienotu latviešus pasaulē un stiprinātu to piederību Latvijai.

Pēc daudzu gadu darbības, pārstāvot latviešu diasporu sarunās ar Latvijas valdību, pēdējos gados sākam novērot pastiprinātu Latvijas valdības interesi par tautiešiem pasaulē. Iespējams, to lielā mērā ietekmē apstākļi, ka pēc Ārlietu ministrijas datiem ārpus Latvijas dzīvo-

jošo tautiešu skaits gadu gaitā ir pieaudzis līdz 370 000. Daļa šo tautiešu ir labi organizēti un līdzdarbojas ārpus Latvijas dibinātās biedrībās, draudzēs, skolās, korporācijās un tamlīdzīgi. Taču tas ir un būs izaicinājums organizācijām sasniegt pārējos. Priecājamies redzēt, ka arvien aktīvāk sāk organizēties pēdējos gados izceļojušie latvieši, kuŗu vislielākais īpatsvars ir Eiropā.

Lai veicinātu latviešu diasporas organizāciju kapacitāti, pagājušā gadā Sabiedrības integrācijas fonds, kas darbojas Latvijas Ministru kabineta pārraudzībā, izsludināja projektu konkursu, kuŗā, pateicoties PBLA aktīvai darbībai, tika nodrošināta iespēja piedalīties ārpus Latvijas reģistrētām organizācijām. Savukārt, pateicoties Latvijas Kultūras ministrijas izveidotai atbalsta programmai, vairākas latviešu

organizācijas pasaulē ar PBLA starpniecību aizvadītajā gadā varēja saņemt finansiālu atbalstu Dziesmu un Deju svētku tradīcijas uzturēšanai un Latvijas kultūras pieejamības nodrošināšanai pasaulē. Tāds pats atbalsts latviešu organizācijām, kas pieņemas konkursā caur PBLA, būs pieejams arī šogad, nākamgad un aiznākamgad. Cieši sadarbojamies arī ar Latvijas Izglītības un zinātnes ministriju un tās pārraudzībā esošo Latviešu valodas aģentūru, kas nodrošina metodisku un finansiālu atbalstu latviešu diasporas skolām. Mūsu mērķis ir tuvākā laikā arī panākt ministrijas iesaisti ilgspējīgas latviešu valodas tālmācības programmas izveidē, kas pavērtu plašākas iespējas latviešu bērniem pasaulē apgūt savu senču dzimto valodu un kultūru. Jāatzīmē, ka Latvijas Valsts presi-

zenta dzīvesbiedre Iveta Vējone, atbildot uz PBLA Izglītības padomes uzaicinājumu, pagājušā gadā kļuva par Latvijas diasporas skolu patronesi.

Tomēr starp visām ministrijām PBLA vēl joprojām visciešākā sadarbība ir ar Ārlietu ministriju, kuŗas vadībā tapis rīcības plāns Par sadarbību ar Latvijas diasporu, kas šī gada sākumā tiks virzīts uz apstiprināšanu valdībā. Tāpat ar Ārlietu ministrijas tiešu atbalstu pagājušā gada vasarā Rīgā rīkojām 2. Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumu (PLEIF), kas pulcēja vairāk nekā 200 dalībnieku no 17 valstīm. Esam gandarīti, ka Latvijas Valsts prezidents Raimonds Vējonis ir piekritis kļūt par PLEIF patronu, savukārt pēc Ministru prezidentes Laimdotas Straujumas priekšlikuma pagājušā gada rudenī tika izveidota

augsta līmeņa diasporas uzņēmēju konsultatīvā padome. Pēc vairāku PBLA valdē pārstāvētu foruma dalībnieku iniciatīvas šogad pirmo reizi šādu pasākumu rīkosim ārpus Latvijas. Tas notiks Melburnā, Austrālijā šī gada 29. – 30. decembrī sasaistē ar Latviešu Kultūras dienām Austrālijā. Saziņā ar Latvijas Ekonomikas ministriju, kuŗas pārziņā ir bijusi Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna īstenošana, esam izteikuši dažādus savus priekšlikumus, atkārtoti aicinot stiprināt latviešu valodas statusu Latvijas darba tirgū, kas ne vien padarītu Latviju latviskāku, bet arī atvieglinātu diasporas latviešu iespējas iekļauties Latvijas darba tirgū. Par latviešu valodas statusu Latvijā esam piedalījušies arī citos publiskos forumos.

(Turpinājums 14. lpp.)

Atskats uz PBLA darbību 2015. gadā un ieceres 2016. gadam

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 149.00;
6 mēn. US \$ 83.00; 3 mēn. US \$ 50.00.

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.

Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784

e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usRedaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Administratore ASV: Rasma Adams
114 4th Ave NW, Largo, FL33770
Tālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543
e-pasts: rasma@laiks.usKandas ziņas: Mārtiņš Štauers
104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1
Tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@yahoo.ca,**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.**Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adresei
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com**LAIKS**50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
laikdsr@aol.com

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz "Laiks" Inc. vārda

Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
www.laiks.us!"LAIKA" abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00
6 mēnešiem.....ASV \$ 83.00
1 gadam.....ASV \$ 149.00Floridas iedzīvotāju ievēribai! Lūdzu pievienojiet 7% Floridas
nodokli par laikraksta abonēšanu!Gada abonenti saņems bez maksas:
• četrus JAUNO LAIKS pielikumus;Laiks pa gaisa pastu Amerikā
Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00
Laiks pa gaisa pastu Latvijā
Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00
Laiks pa gaisa pastu Kanadā
Gadā ASV \$260.00.....6 mēneši \$140.00
Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs
Gadā ASV \$330.00.....6 mēneši \$175.00

JAUNO LAIKS abonements četras avīzes

Gadā.....ASV \$20.00
Kanadā gadā.....ASV \$23.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Ar šo nosūtu Jums

US \$ _____ par _____ mēn./ _____ gadu

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiet iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

LASĪTĀJU BALSIS**KAUT KO LABU – KAUT KO LABU**

Gadmiju pārdomu šupulī

Erlangenas bēgļu nometnē Vācijā man bija uzticēts uzraudzīt Andrieti ar viņa māsām, kamēr mātei bija jābrauc uz pilsētu. Pirms māte devās ceļā, Andriētis lūdza, lai atnesot „kaut ko labu”, to atkārtodams vairākas reizes. Toreiz viņam nebija padomā elektroniski telefoniņi vai rotaļlietas. Puisēnam gribējās kaut ko labāku ēst. Kopš tiem laikiem pagājuši daudzi gadu desmiti. Bet katram no mums vēl arvien ir vēlēšanās svētku laikā saņemt kaut ko labu, pat isti nezinot, kas tas labais ir. Par sliktu nav jāraizējas. To mums vairākas reizes dienā atgādina televīzijas un citi ziņu dienesti. Nebūsim naivi. Ne jau lai mūs informētu, bet lai paši nopelnītu. Jo sliktākas ziņas, jo lielāka peļņa. Tik vienkārši. Labie

notikumi jau nav ziņu cienīgi. Tomēr labais ir tas, ko vēlamies dzirdēt un saņemt. Tāpat labais – ko vēlam un mēģinām sniegt citiem. Ne jau vienmēr iet tik gludi. Mums Bostonā bija laika posms, kad ilgu gadu draugi un paziņas mēģināja aizlavīties gaļām, lai nebūtu jāsniedz roka. Tāda kā sabiedriskā saukstēšanās. Cik ilgi slimosim un šņaukāsīsim? Man bērniņā mācīja, ka puisietim nav jāsteidzas ar rokas došanu, bet gan jāgaida, kad to dāma darīs pirmā. Mums Bostonā draudzes un sabiedrisko organizāciju priekšnieces ir dāmas. Vai būtu jāgaida, ka viņas to darīs pirmās? Tas lai nu paliek atklāts jautājums. Tuvāko cilvēku attiecībās, vai nebūtu vērtīgāk mums negaidīt tikai uz citiem, bet arī pašam piezvanīt pirmajam,

uzrakstīt apsveikuma kartīti pirmajam, aicināt iedzert tasi kafijas pirmajam? Pret ļaunumu pasaulē mums nav piemērotu ieroču. Par to skumt, gausties vai dusmoties ir lieka enerģijas tērēšana. Darīt labu dabai un līdzilvēkiem ir mūsu gribas un iespēju robežās. Bieži tas arī neprasa daudz – labu vārdu, smaidu.

Līdz ar svētku apsveikumiem saņemām ziņu, ka gada beigās ļauna slimība pieveikusi Andrieti. Viņu pēc nometnes laikiem satiku tikai reizi Dziesmu svētkos. Iznāca, ka stāvējām blakus kopkorī. Andriētīm, līdzīgi tēvam Visvaldim, bija reti skaista tenora balss. Varbūt arī eņģeļu korjiem labs tenors derētu lieti. Vai tas nebūtu kaut kas labs?...

IVARS GALIŅŠ

INDRA
EKMANE,
Kursas direktore

Sveiks, sveiks Kursā! Ar lielu prieku aicinu Jūs piedalīties un atbalstīt Rietumkrasta latviešu vasaras vidusskolas Kursas jauno vasaras programmu! Mēs esam sākuši gatavot 2016. gada mācību programmu, kurā tiks saglabātas gan mīļās Kursas tradīcijas, gan piedāvātas jaunas iespējas, kā sa-

Aicinām uz Kursu – lai tā pastāvētu!

turīgi pavadīt laiku un kaut ko vērtīgu iemācīties. Kursai vienmēr ir svarīgas Jūsu idejas, atbalsts un līdzdalība – rakstiet uz e-pastu: indra.ekmanis@gmail.com. Lūdzam jau sākt domāt par pieteikšanos. Tuvāka informācija drīz tiks publicēta mājas lapā: kursa.org.

Priecājos, ka varu atgriezties

Kursā jaunā amatā, un ceru uz jauku, sekmīgu un radošu vasaru. Strādāsim, lai mūsu jaunā paau-dze sajustu savu piederību bagā-tajai latviešu kultūrai, senajai valo-dai un skaistajai Latvijas valstij!

2016. gada jūlijā pulcēsīsimies zem karoga Kursā, sveiksīsim jau-nus un vecus kursiešus – „lai tā vēl mūžam dzīvo!”

Mārtiņa Rītiņa Ziemassvētki

Aizvadīto Ziemassvētku noska-nās Mārtiņa fonds kopā ar savu patronu, slavenu pavāru un cītīgo BL lasītāju Mārtiņu Rītiņu, restor-nā Vincents līdz ar bērniem un viņu vecākiem bija uzaicinājis arī goda viesiņu – Valsts prezidenta

knauķi” īpaši sagatavoto kon-certu. Piparkūkas aizceļoja uz Latvijas nedzirdīgo savienību vientuļajiem senioriem.

Ziemassvētku ieskandināšana ir Mārtiņa fonda ikgadēja tradīcija, kuŗas laikā fonds teic paldies ik-

māģīgajās telpās, klātesot vairākiem desmitiem fonda atbalstītāju.

Valsts prezidenta kundze Iveta Vējone savā uzrunā uzsvēra, ka, atbalstot Mārtiņa fonda iniciatīvas, mēs kopīgi varam uzlabot dau-dzu bērnu un viņu ģimeņu dzīves, kā arī viest cerību un pārliecību, ka uzlabojumi ir iespējami.

Elita Keiša, Mārtiņa fonda val-des priekšsēde, teica: “Vienmēr ir svarīgi ne tikai lūgt palīdzību, bet arī prast pateikt paldies, un kad gan labāk to darīt, ja ne maģiskajā Ziemassvētku laikā! Mums ir patīess prieks, ka šogad sarīko-jumu ar savu klātbūtni pagodināja arī Valsts prezidenta kundze. Tas pierāda, ka mūsu bērnu nākotne un labsajūta nav vienaldzīga. Mēs redzam, dzirdam un sajūtam viens otru un esam gatavi atbalstīt tos, kam tas ir visvairāk nepieciešams.”

Par Mārtiņa fondu:

Mārtiņa fonds ir 1991. gadā iz-veidots nodibinājums, kuŗa mēr-ķis ir sniegt psiholoģisko, mate-riālo, medicīnisko un cita veida atbalstu bērniem ar onkohema-toloģiskām slimībām (piem., lei-kēmiju) un ģimeņem, kuŗās ir bērni invalīdi un bērni ar īpašām vajadzībām. Mārtiņa fonds ir viens no pirmajiem šāda veida nodi-binājumiem Latvijā, un nākamgad tas svinēs savu 25 gadu jubileju.

Kontaktinformācija:
ELITA KEIŠA,
nodibinājuma Mārtiņa fonds
valdes priekšsēde
www.martinafonds.lv

Iveta Vējone un Mārtiņš Rītiņš sarīkojuma dalībnieku vidū

kundzi Ivetu Vējoni. Viņa pīda-lījās gan piparkūku dekorēšanas meistarklasē kopā ar saldumu meistari Annu Pannu, gan bau-dīja vokālā ansambļa “Knīpas un

vienam labdarim un palīgam, kā arī organizācijām, kas aizgājušajā gadā sniegušas atbalstu.

Sarīkojums notika Mārtiņa Rī-tiņa vadītā restorāna Vincents

Riga Ven Travel Inc.**JAUNA TŪRE!****Braucam uz Portugāli nākamgad
no 3. aprīļa līdz 13. aprīlim.**

Zvaniet – INESE ZAČIS
Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigaven@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

KULTŪRŽURNĀLISTES PIEZĪMES NO ŅUJORKAS

ELEONORA
ŠTURMA„Dieva putniņi” un Ceļa nauda skolēniem
Okupācijas muzeja apmeklējumiem

Daugavas Vanagu namā Ņujorkā 2015. gada nogalē bez Lāčplēša dienas notika arī Daugavas Vanadžu rīkotā filmu pēcpusdienā, kurā ieejas ziedojumi bija paredzēti ceļa naudas sagādei Latvijas skolēniem Okupācijas muzeja apmeklējumiem Rīgā un iespējai izmantot muzeja sagatavotās programmas skolu jaunatnes Latvijas vēstures zināšanu spodrināšanai. Kaut arī apmeklētāju sarīkojumā bija pamaz, idejas atbalstītāju skaits „neklātienē” bija jo kupls (ziedojumus iesūtīt pa pastu), un Vanadžu priekšniecei – šīs kampaņas iniciatorei – Marijai Maherei arī šogad paveicās izpildīt Okupācijas muzejam paredzēto ziedojumu kvotu \$ 500.– Summa tiks sadalīta 3 skolām Latvijā.

Bet pirms pievērsos filmu pēcpusdienas apskatam, vēlos izlabot nevilšus iezagušos misēkli *Laika* 2015. gada 48. numurā iespies-

tajā manā rakstā par dzejnieces Ritas Gāles sumināšanu viņas 90. dzimšanas dienas atsvētē. Redakcijai nosūtītajā „tīrrakstā” esmu izlaidusi rindas par dzejnieka un vēsturnieka Jāņa Krēslīņa vēsturiski nozīmīgo veltījumu dzejniecei, šo to interesantu pastāstot, viņš sarīkojuma programmā nolasīja savu 1964. gadā rakstīto lietpratīgo recenziju par Ritas Gāles pirmo dzejoļu krājumu „Kas lietu sauks”, kā arī šīs recenzijas sakarā viņam rakstīto dzejnieces vēstuli. Ļoti atvainojos!

Filmu pēcpusdienas degpunktā bija Dzintras Gekas „Dieva putniņi” – filma par Rietumos nokļuvošo „labprātīgo trimdinieku” pieredzējumiem un pārdzīvojuumiem. Vēl skatījāmos Okupācijas muzeja sagatavoto filmu par muzeja darbību patlabanējās pagaidu telpās Raiņa bulvārī. Kaut arī redzams, ka atlasītie eksponāti pārskatāmi izkārtoti, tomēr pagaidu

telpas ir par šauru, lai muzejs sekmīgi veiktu savu nozīmīgo vēsturiskās patiesības skaidrošanas darbu. Tādēļ vienkāršam saprātam izliekas neizprotami birokrātiskie šķēršļi, kas kavē Nākotnes nama celšanu. Vēl redzējam Kolkas vidusskolas audzēkņa Tomasa gluži veiksmīgi veidoto filmu par Okupācijas muzeja apmeklējumiem. Te jāpiezīmē, ka Kolkas skola bija viena no Ņujorkas Vanadžu pērgad sarīpētās Ceļa naudas saņēmējām.

Dzintras Gekas filma „Dieva putniņi” ir ne tikvien emocionāli saistoša, bet arī informatīva un būtu ierosināma par obligātu mācību materiālu mūsu papildskolu programmās. Ja filmas nosaukuma dēļ iedomājamies, ka filma stāstīs vienīgi par nometņu laiku Vācijā, kad sabiedroto spēku pārvaldes aprūpēti – bibeliski izsakoties – tiešām „ne sējām, ne plāvām”, un tomēr bijām Dieviņa aprūpēti

„kā putni gaisā”, tad jāuzsver, ka tā ir Dzintras Gekas stāsta gaišākā daļa. Toreiz tiešām bijām Dieva putniņi un tādu iesauku arī paši sev piešķīrām, atvasinātu no burtiem DP (*Displaced Persons*, kas bija mūsu statusa oficiālais apzīmējums).

Filmu veidojot, Dzintra Geka izmantojusi ne tikvien vēl dzīvotā laika liecinieku intervijas, bet arī pieejamos filmu un fotomateriālu avotus. Veiksmīgi savitā metrāža ir ietekmīgs un skaudrs atgādinājums ikvienam, cik būtībā traģisks ir bijis Otrā pasaules kara, arī otrreizējās komunistu okupācijas draudu izraisītās „labprātīgās trimdas” sākums – kad latviešu zemnieks ražas ievākšanas pilnbriedumā izšķīrās atstāt iekoptās mājas, lai bēriša vilktā pajūgā dotos dubļainā ceļā un iestrēgtu kara mašīnērijas pieblīvā chaosā. Filmā rādītas arī sabiedroto gaisa spēku uzlidoju-

mos sagrūtās Vācijas pilsētas ar nebeidzamiem melnu drupu rajoniem un citas drūmas ainas. Uzzinām, ka uzlidojumos bojā gājuši arī latviešu bēgļi. Ir arī gaišākas ainas, bet drūmie posmi ir satriecoši un nogulstas atmiņā uz visiem laikiem. Mums, Ņujorkiešiem, bija interesanti pašiem sevi redzēt filmā rādītājās intervijās – pavidēja nelaikēs Dagmāras Valenas smaidis, Andra Padega, Baibas Bičoles, Voldemāra un Irēnas Avenu sejas, arī manēja. Aizvainoja kalifornieša Aivara Jerumaņa spriedums par lietaviešiem – ka tie bijuši lielākie mājlopu zagļi, lai lopus slepus nokautu un gaļu pārdotu nometniekiem. Mūsu nometnes leiši tādi nebija – viņi izcēlās ar savas folkloras daudzinašanu. Vēl jau daudz ko gribētos pieminēt... Kopumā – vērtīga filma! Lielu liels paldies Dzintrai Gekai!

Ziemsvētku tirdziņš Filadelfijā
noritējis ar uzviju!

SANDRA MILEVSKA

Ir grūti iedomāties, kā vēl varētu uzlabot ļoti labi ieeļļotu, gludi ripojošu pasākumu kā Filadelfijas Brīvo latvju biedrības gadskārtējo Ziemsvētku tirdziņu. Jo tas katru gadu pievelk daudzus tirgotājus, vēl vairāk apmeklētāju, un bez svāri-

pati FBLB, Priedaine, portāls LatviešiAMERIKA.com, un Amerikas Latviešu palīdzības fonds. Protams, netrūka pašdarbnieku un profesionāļu cepto pīrāgu un piparkūku, Latvijas maizes, sieru, dzērveņu pūdercukurā, kā arī

akadēmiķu no vismaz 19 valstīm – līdz pat Taizemei un Japānai –, kas visi lasīs referātus sakarā ar Baltiju. Katrs ir laipni aicināts nākt un klausīties arī Igaunijas prezidenta Ilvesa uzrunu; un ja gadījumā visas šīs zināšanas liksies pārāk

holam” ar īpašām VIP biļetēm, kuŗas izdala tikai iestādes valdei, vai noklausoties Kimela centrā Bēthovena koncertu ar pianistu Jetisu Bronfmanu, diriģējot Vladimiram Jarovskim. Cilvēki burtiski spītoja, lai tiktu pie iespējas

paša ģitaras pavadījumā. Tad vairākas dziesmas nospēlēja galvenā „vakara nagla”, no oriģinālās “Frikadeļu zupas” ģitaristi Raimonds Ramanis un Vilnis Plostiņš ar solo dziedātāju Lailu Medni. Netrūka sentimentālu momentu, atcero-

gās pirkšanas/pārdošanas abiem piedāvā vēl iespēju satikties, izrunāties, gardi paēst (paldies Intai Grundei), mazliet iedzert, un iegūt loterijā visvisādus laimestus. Šogad 5. decembrī esot bijis ap 300 apmeklētāju, bez vietējiem vēl atbraukšie no Meinas ziemeļos līdz Vašingtonai dienvidos. Par šī tirdziņa tradīcijas uzturēšanu un uzlabošanu, kā arī par izturību to jau sesto gadu no vietas pašrocīgi izkārtot līdz pēdējam sīkumam, jāpateicas Ritai Ramanei un Jolantai Mockus.

Tirdziņa programma rāda, ka tirgojās 23 atsevišķi stendi (lielākoties latviešu un lietuviešu mazie uzņēmumi), bet 34 laimestu sponsori bija galvenokārt ASV vai starptautiskas lielfirmas, plus atsevišķas latviešu organizācijas:

visāda veida t-kreklu ar latviskiem rakstiem un asprātīgiem uzrakstiem, un vēl neizsmeļams klāsts visdažādāko citu preču. Ja drīkst atļauties no lielā tirgotāju skaita izcelt tikai divus, tad laikam tiem ir jābūt abiem no Vašingtonas atbraukušajiem – Lilitai Bergai ar patiešām ļoti skaistām, Aleksandra Pariņa darinātām koklēm, sprēslicām un metalla kalumiem vai dzintariem rotātiem koka alus kausiem; un Andra Rūtiņa *Baltic-smith* ar paškaldinātām latviskām rotām pēc senajiem paraugiem un ar pietiekamu pacietību bērniem rādīt un stāstīt, kas tas ir un kā to taista. Vēl jāpiemin Jāņa Čakara stends, kas iepazīstināja ar AABS konferenci, kas 26.-28. maijā Pensilvānijas universitātē pulcīnās 200

smagas, mūsu pašu biedrībā pirmajā vakarā varēs izlēkāties īpašā polku ballē.

Kā vienmēr viss bija lieliski, bet tomēr šogad tika pārspēts līdzšinējais. Pirmkārt, parastos, visnotaļ noderīgos vinnestus (dāvanu kartes pārtikai, veikaliem, restorāniem, utt) papildināja īpašs dāvinājums no Latvijas Goda konsula Filadelfijā Jāņa Medvecka. Viņa ziedotie trīs biļešu komplekti varēja apmierināt ne tikai katru gaumi, bet arī katra godkāri izcelties īpaši smalkā sabiedrībā: vai nu sēžot tieši zem īpašnieku “ložas” vietējo *Eagles* futbola spēlē, vai apmeklējot Filadelfijas Mākslas muzeja (ar filmu tēla, boksera Rokija slavenajām kāpnēm) izstādi “No Audubona līdz Var-

laimēt šādus vinnestus, ...

Bet ne katrs var laimēt Bēthovena koncertu! Vai tad tādēļ latvietis nokārs degunu? Tika gādāts arī par koncertu turpat uz vietas. Parasti ap 17:00, kad tirdziņš beidz darboties, galvenokārt noguruši tirgotāji nonāk lejā pastutēt leti un atspirdzināties. Šoreiz gan ne, jo tika piedāvāta vienreizēja iespēja pakavēties pagātnes atmiņās ar pašu filadelfiešu seno dienu mūzikālo grupu “Frikadeļu zupa.” Lejas telpa ar bāru bija stāvrūdām pilna līdz vēlam vakaram, un no “zupas” kodola spontāni visa vakara garumā atšķēlās un tad pievienojās papildus mūzikāli spēki. Iesāka nesen uz Ņudžersiju pārcēlies Jānis Baļķīts ar dziesmām

ties senos ierakstus no laikmeta, kad bija tikai skaņuplates, un no tām tikai retā latviski... Kad jūs pēdējo reizi dziedājāt līdz Boba Dilana latviskotajam “*Baby Blue*” – varbūt 70-ajos? Tad atkal dziedāja Jānis, bet pēc tam Raimondam pievienojās arī Andris Zvārgulis ar savu ģitaru, un Lailas Mednes vadībā sākām paši dziedāt tautasdziesmas un vecās ziņģes. Drīz vien pievienojās arī Guna Pantele ar vijoli, un vēlāk viņas vīrs *Andrew* ar akordeonu. Cik tirdziņam izvērtās labs noslēgums!

Paldies vēlreiz no rīkotājiem visiem, kas tirgoja savas preces, un visiem, kas ziedoja laimestus un arī savu laiku un darbu, lai tirdziņš kārtējo reizi izdotos. Un paldies mūzikāliem par punkta uzlikšanu uz il!

DAIGA
MAZVĒRSĪTE,
Latvijas radio 2

Kad pagājušosar pienāca ziņa no Latvijas Kultūras ministrijas, ka tā gatavojas pasniegt kādu īpašu dāvanu komponistam un pianistam Raimonda Paulam viņa 80. jubilejā, es vispirms iedomājos par kādas ielas nosaukšanu viņa vārdā. Vislabāk dzimtajā Ilguciemā, kur mājā Nordeķu ielā aizritējusi šī bezgala darbīgā un aprīnojami talantīgā mūziķa bērnība. Taču ministrija bija lēmusi par labu Raimonda Paula darbu kataloga izveidei ar visiem pieejamu komponista sacerējumu nošu katalogu. Tā atklāšana notika 8. janvārī, pāris dienas pirms apaļās jubilejas, kuŗu čaklākais latviešu skaņradis svinēs ar koncertiem Nacionālajā teātrī.

Pieņēmusi Kultūras ministrijas piedāvājumu, cerēju, ka Raimonda Paula skaņdarbu izdevēji no kompanijas *MicRec* man iesniegs komponista darbu sarakstu. Tādu pašu laipnību gaidīju no Latvijas Autortiesību apvienības AKKA/LAA, bet – še tev nu bija! Ne vienam, ne otram neatradās vērā ņemams darbu uzskaitījums, turklāt pārsimt dziesmu Pauls sacerējis ar vārdiem krievu valodā, tās joprojām ir plašā aprītē kaimiņzemē, un pēdējais šāda veida sacerējums tapis pērn. Maskavā 2014. gada oktobrī pirmizrādi piedzīvojis mūziķis *Viss par Pelnrušķīti* ar jaunām Paula dziesmām. Latvijā par to informācijas praktiski nav bijis, tāpat par vairākiem dučiem citu melodiju, kuŗas atskaņotas 80. un 90. gados. Tad nu nācās uzrotīt piedurknes un ķerties pie izmeklētāja darba – pārcilāt komponista ierakstu klāstu Latvijas radio, izdevumus diskos un skaņuplatēs, apskatīt notis, kas glabājas Latvijas Nacionālajā bibliotēkā un Latvijas radio bigbenda bibliotēkā. Protams, arī teātros ir šādi tādi Paula nošu krājumi, taču diemžēl nebūtībā aizgājis tas viss, kas savulaik sacerēts Jaunatnes teātra izrādēm. Esot pat dzirdēti aculiecinieku stāsti par to, ka, dedzinot nevienam nevajadzīgus papīrus, ne tikai Jaunatnes, bet arī Rīgas Operetes teātra likvidēšanas sakarā locīts Paula vārds. Intrigu un skandālu ap šo dzēlīgo vīru, kam par visu ir savs viedoklis, pa viņa darbības 65 gadiem bijis tik daudz, ka ar vienu rakstu, pat visu avīzi aizpildot, būtu par maz. Turklāt, apzinot uz šo brīdi jau vairāk nekā 2000 nosaukumu gaŗo mūziķa sacerējumu virkni, stāstāmā jau tāpat ir ļoti daudz.

Savas „balliņu pianista” gaitas Raimonds Pauls uzsāka jau 15 gadu vecumā. Deju vakaros tika spēlētas populāras melodijas, ko jaunie mūziķi bija noklausījušies ārzemju radiostacijās un pierakstījuši pēc dzirdes, tostarp dzeza skaņdarbi. Arī Raimonds Pauls līdzīgi vairuram Latvijas mūzikālo jauniesu aplīpa ar „dzeza bacili”, un dzezs un improvizācija ir gandrīz sinonīmi. Arī no improvizācijas līdz kompozīcijai

nemaz nav tālu, un, droši vien pašam sākumā neapzinoties, bet ar laiku – arvien drošāk, Ilguciema ģēnijs sacerēja pats savas melodijas. Taču 1953. gadā Latvijas konservatorijā (tagadējā Mūzikas akadēmijā) jauneklis iestājās klavieru klasē, tātad tolaik kļūt par komponistu vēl nesapņoja. Tikmēr, studi-

1967. gadā tika uzņemts Komponistu savienībā, kas padomju laikos bija ekvivalents diplomam. Iespējams, robi zināšanās liedza sacerēt simfonijas un operas. No otras puses, Pauls allaž bijis praktiķis – viņam būtu ne tik vien garlaicīgi gadiem ilgi knibināt vienu opusu, bet arī nevajadzīgi, jo visu iespē-

tik augstā līmenī, lai to varētu atskaņot arī radioviļņos. Kā zināms, padomju gados ārzemju mūzika tika sijāta caur tik pamatīgu propagandas sietu, ka modes dziesmiņas oriģinālvai lodā caur to izlauzties nevarēja. Jau pirmajā reizē Ivanova kabinetā Pauls sēdies pie klavierēm un atskaņojis kādu savu

Tika ieviestas pat normas, cik procentu no repertuāra koncertos jāskan padomju autoru mūzikai. Tas iededza zaļo gaismu estrādes žanra celmlaužu ceļā, un Raimonds Pauls bija viens no enerģiskākajiem, kuŗam pavērās ceļš uz ierakstu studiju Latvijas radio. Jāpaskaidro, ka tolaik Latvijā darbojās tikai divas, turklāt valsts pārvaldītas skaņu ierakstu studijas – radio un skaņuplašu firmā *Melodija*. Darba plāns tur bija stingri saskaņots ar ideoloģiskajām normām, mūziķus izraudzījās vādība, un arī Paulam savulaik nav izdevies izvairīties no kādas režimam tikamas dziesmiņas sacerēšanas, kā, piemēram, tapusi koŗdziesma *Pieci olimpiskie apli*, slavinājums 1980. gada Maskavas olimpiādei, kad to boikotēja liela daļa valstu. Te nu gan jā-saka, ka jau kopš savu radiomūziku gaitu pirmsākumiem, talantīgais pianists un improvizētājs lielākoties darbojās kā izcilis melodīķis – sacerēja tēmas, tās aranžēja, bet vārdu radīšanu, līdz ar to ideoloģisko meslu pildīšanu, uzticēja dzejniekiem. Pirmais Paula sabiedrotais bija dzejnieks Alfrēds Krūklis, kas radīja vārdus agrīnajām dziesmām. Tur bija gan kolchoza brigadierā atzīšanās milā *Bildinājums*, gan politiski krāsotā *Kuba, mana Kuba*. Šis periods vainagojās ar slavenu *Mežrozīti*, kas 1968. gadā kļuva par populārāko dziesmu Latvijā, kā tika noskaidrots radio raidījuma *Mikrofons* rīkotajā dziesmu aptaujā. Pašu *Mikrofonu* radīja, lai noslāpētu interesi par *Amerikas balss* klausīšanos, līdz ar to pašmāju popmūzikas jaunumi bija neatņemama pārraides sastāvdaļa. Paula dziesmas šai aptaujā uzvarēja līdz pat 1983. gadam, kas nozīmēja vispārēju un nepārspējamu šī skaņraža dominanci Latvijas popmūzikas telpā. To veicināja Paula mūzikas skaņuplašu aktīva izdošana, sākot ar to pašu 1968. gadu. Citi talantīgi komponisti, piemēram, Uldis Stabulnieks šai periodā tika vien pie vienas pašas mazās platītes ar četrām dziesmām. Paulam cita aiz citas virknējās melnās ripas: *Tev, mana labā, Teic, kur zeme tā, Jūras balss* un pārējās, kopskaitā ap 30, arī dziesmu instrumentālās versijas izdevumā *Melodija, improvizācija, ritms*.

Jā, Raimondam Paulam bija lieliska pianista tehnika, improvizētāja talants, skaņraža dotības, draugi – dzejnieki, taču, tāpat kā zinātniekam vajadzīga laboratorija pētījumiem, komponistam nepieciešams atskaņotājmākslinieks vai grupa, ar kuŗu savus sacerējumus īsteno priekšnesumos. Sešdesmito gadu sākumā Pauls izveidoja savu instrumentālo trio un ar tam rakstīto ciklu *Portreti* ieguva laureāta nosaukums jauno komponistu daiļdarbu skatē Maskavā.

(Turpināts 5. lpp.)

Raimonds Pauls joprojām ir aktīvi mūzicējošs pianists. Diemžēl neviens nav saskaitījis, cik koncertos viņš piedalījies

Egila Švarca un Raimonda Paula sekstets Latvijas Radio 1957. gadā, pie klavierēm – Raimonds Pauls, no viņa pa labi – Egils Švarcs

jas beidzot, Paula pedagogs, profesors Hermanis Brauns, dabūjis braukt pie talantīgā audzēkņa uz mājām, lai pierunātu pienācīgi sagatavoties eksāmeniņiem – visu studiju laiku jaunais mūziķis vakaros spēlēja dejās un teju vai atmeta ar roku mācībām. Gala eksāmens tika nospēlēts godam, un vēlāk, 1962. gadā, Pauls pat otrreiz iestājās konservatorijā, šoreiz – lai studētu kompozīciju. Taču mūžīgā aizņemība atkal darīja savu, tomēr, tā arī studijas nepabeidzis, Raimonds Pauls

jamo – slavu, naudu, pielūgsmi un arvien jaunas iespējas – nodrošināja darbošanās trīs minūšu gaŗu popdziesmiņu dārziņā.

Taču sākumā Raimonds Pauls itin nopietni bija pieķēries dzeza temai. Kad 1956. gada pavasarī pie Latvijas radio toreizējā mūzikālā vadītāja, simfoniķa Jāņa Ivanova vizītē ieradās Pauls ar savu kursabiedru, kontrabasistu Egilu Švarcu, jaunekļiem padomā bija izveidot pirmo profesionālo estrādes ansambli, kas līdzšinējo deju mūziku paceltu

kompozīciju. Par viņa pirmo ierakstu radio kļuva parafrāze par franču dziedoņa Iva Montāna dziesmu tēmām, drīz vien ieskaņota arī fantāzija par Džordža Gēršvina tēmām. Drīz sekoja pirmās dziesmas...

To laik aiz termina „estrāde” slēpās tas pats Rietumu dzezs. Arī Rīgas estrādes orķestris par spīti nosaukumam spēlēja vistīrāko dzezu, tomēr ideologi uzstāja, ka jaunajiem komponistiem jā sacer oriģinālmūzika, proti, pieprasītās popdziesmas, kas iepriecinātu darbaļaudis.

Miljons skaistu nošu

(Turpināts no 4. lpp.)

Kā Filharmonijas pianists Pauls spēlēja klavieres dažādās koncertbrigādēs; vienā no ceļojumiem Odesā viņš arī satika Svetlanu, kas visai drīz kļuva par komponista sievu. Un tad pienāca 1964. gada nogale, kad Egils Švarcs, nolēmis iepeldēt nopietnākos ūdeņos, pameta Rīgas estrādes orķestra vadību, lai dotos uz Maskavu. Viņa vietā orķestra priekšgalā stājās Raimonds Pauls. Šāda orķestra vadīšana padomju sistēmā bija koks ar diviem galiem. Vadība pieprasīja, lai katru sezonu taptu jauna skaņdarbu programma, un tas bija apgrūtināts. No otras puses, tas bija lielisks stimulants komponēt atkal un atkal, jo pieprasītā padomju oriģinālrepertuāra nebija. Pauls rakstīja un rakstīja, pakāpeniski šī nepieciešamība pārvērtās darbības baholismā.

gažumā, aizvadītā gadsimta 70. gados par Raimonda Paula jauno radošo partneri dziesmu jomā kļuva dzejnieks Jānis Peters. Iesākās auglīga divu meistaru sadarbība, taču gadījies arī sacerēt šo to pilnīgā pretrunā skaņraža iecerei. Tā sākumā noticis ar slaveno dziesmu *Par pēdējo lapu*, kas tapusi laikā, kad Paulam bija ansamblis *Modo*. Komponists izbrāķējis Petera cēlo dzeju, piekoduinādam, ka te vajadzīgs īsts šlageris! Lielākoties viņi abi bijuši uz viena radošā viļņa, un ar Peteru Pauls sadarbojas līdz pat šai dienai. Par vislielāko Paula hitu pasaules mērogā kļuvusi dziesma *Dāvāja Māriņa (meitiņai mūžiņu)*, kam latvisku dzeju klāt pielika dzejnieks Leons Briedis – komponista sabiedrotais 80. gados. Krievijā dziesmu iepazīna kā šīs zemes

dziedātāja Sonja Bišopa, par skaļiem panākumiem gan ziņu nav. Iecere piederēja mūzikim, dzejniekam un uzņēmējam Guntaram Račam, kas Paulu ar dziesmu vārdiem apgādā kopš 1991. gada. Pirmais kopdarbs bijis *Blūzs*, ko dziedāja Laima Vaikule, soliste, kurai Pauls dziesmas raksta jau 35 gadus. Tomēr par savu labāko dziedātāju skaņradis sauc Viktoru Lapčenoku, kurš kļuva īpaši populārs 1971. gadā ar dziesmu *Zilā*, kurā Jānis Peters bija apdejojis Paula dzimtā Ilģuciena smilgas un dzejnieka Aleksandra Čaka „pulkstenķēdi sudrabeto”.

Taču neba nu vienmēr Pauls dzejniekiem nesis gatavas melodijas. Par viņa iedvesmas avotu kļuvusi izcila dzeja, to vidū – Rainis (trīs dziesmu cikls Aijai Kukulei, cikls zēnu korim *Baltās dziesmas*), Aspazija (dziesmu cikls zēnu korim), Imants Ziedonis, Vizma Belševica, Ārija Elksne. Dziedošais aktieris Imants Skrastiņš savu sadarbību ar Paulu sāka dziesmās ar Friča Bārdas dzeju. Sekoja albumi *Sapņu pīpe*. Ar šīm dziesmām abi jau tālajā 1981. gada rudenī viesojās ASV un Kanādā. Ar koncertiem tika apbraukātas Ņujorka, Vašingtona, Sanfrancisko, Montreala un citas pilsētas. Starp koncertu vietām minama arī *Carnegie Hall*, kur 1996. gadā Pauls mūzicēja ar Laimu Vaikuli un bērnu vokālo ansambli *Dzeguzīte*.

Jā, pievēršanās bērnu mūzikai ir viena no neparastākajām iezīmēm Raimonda Paula daiļradē. Nav dzirdēts, ka Endrū Loids Vēbers vai Pols Makartnijs noņemtos ar bērnu ansambļiem, taču Pauls pat bijis *Dzeguzītes* koncertmeistars, ne tikai „galma komponists”. Tapis bērnu mūzikls *Mazais ganiņš* pēc Alberta Kronenberga jaukās grāmatīņas, nemaz nerunājot par teju simt dziesmām, kas skanējušas *Dzeguzītes* repertuārā. Turklāt mazos Latvijas dziedātājus komponists uzveda uz visas PSRS galvenās skatuves koncertzālē *Rossija*, Maskavā, pirmoreiz bērnu ansambli iecelot valsts estrādes zvaigzņu statusā. (*Dzeguzīte* Amerikā ir viesojusies vēl divas reizes kopā ar *Laika* redaktori Ligitu Kovtunu un ar koncertiem iepriecinājusi Gaņezera un Katskiļu, kā arī Ventūras klausītājus.)

Īsts atklājums ir fakts, ka Pauls komponējis Šekspīra Sonetus, turklāt vairākkārt! Pirmā šāda veida pieredze bija režisores Adas Neretnieces kinofilmā „*Nāve zem buras*” (1976), kurā divas Paula dziesmas skanēja krievu valodā. Bet 1980. gadā Dailes teātri par godu aktrises Vijas Artmanes jubilejai tapa F. Bruknera lugas „*Elizabete, Anglijas karaliene*” iestudējums, kurā mūzikai nācās atspoguļot kā dramaturģijas aspektus, tā lugā tēlotā laikmeta iezīmes. Arī kinofilmā „*Teātris*”, kur galveno lomu atveidoja Vija Art-

mane, Paula mūzikai bija izcila nozīme tēlu atklāsmē. Un, kad „*Elizabete*” karalienes likteni Šekspīra soneta vārdiem *Vairs nesēro, kad miris būšu es...* apdziedāja Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas zēnu koris, zālē acis nevienam nepalika sausas.

Jā, Pauls visu mūžu pratis raudināt un arī smidzināt, piemēram, savās ziņgēs ar Rūdolfa Blaumaņa („*Īsa pamācība mīlēšanā*”) un Ādolfā Alunāna („*Džons Neilands*”, „*Mucenieks un muceniece*”) vārdiem, joku dziesmās *Tā es tevi mīlēšu* un *Balta pūka* ar Ziedoņa dzeju un fenomenālajam aktierim Edgaram Liepiņam sacerētajā programmā, ko Latvijā čeka aizliedza izdot skaņuplatē. Abiem bija arī kopīga programma *Rīga toreiz, Rīga šodien* ar Ernesta Dinsberga pantāņiem,

sākumā arī aranžēja, vēlāk šim pienākumam vairs nebija laika.

Amati, sabiedriskie pienākumi, koncerti, ceļojumi... Vecu žurnālu kaudzītē atrodo 1976. gada žurnāla *Zvaigzne* rakstu, kur Maestro dalās atmiņās par ceļojumu uz Austrāliju un Jaunzēlandi. Savulaik jau ar Rīgas estrādes orķestri Pauls pabijis Somijā, Ungārijā, Polijā, Vācijā, 1969. gadā plūkti lauri Prāgas starptautiskajā dzeza festivālā Čehijā, par Padomju Savienības republikām nemaz nerunājot. Šajā gadsimtā tālāk par Maskavu komponists nav vēlējis doties, un viņa skaņdarbu klāstā maz sacerējumu, kurus būtu iedvesmojusi ceļošana. 60. gados tapuši vairāki Ungārijai veltīti skaņdarbi, arī instrumentālais cikls *Kalnu skices* par Gruzijas temu, kā arī dziesmu cikls

Raimonds Pauls pie klavierēm Rīgas estrādes orķestrī koncertā Mežaparka estrādē, aizmugurē – diriģents Ringolds Ore

Diez vai atradīsies kāds, izņemot Paulam tik simpātīzējošo Jochanu Sebastjānu Bachu, kurš varētu lepoties ar tik daudzskaitlīgu melodiju klāstu. Par žanru daudzveidību gan nerunāsim, tomēr arī Paulam ir operetes, mūzikli, pat Rapsodija klavierēm ar orķestri; sacerēta mūzika teātrim un kino, daudz instrumentālu skaņdarbu, kordziesmas, taču no formas viedokļa tās ir miniatūras.

Pēc jau pieminētās sadarbības ar Alfrēdu Krūkli 15 gadu

estrādes karalienes Allas Pugačovs dziedāto *Miljons sārta rožu*, un tās lipīgais melnīdīs dziļi savilņoja pat japāņu sirdis. Stāsta, ka, Paulam kultūras ministra krēslā sēdot (1989-1993), vizītē ieradušies japāņi esot klanījušies līdz zemei, tik iemiļota pie viņiem esot šī dziesmiņa. Kāda komponista dziesma skanējusi arī itālieši, arī vācu un poļu valodā. Šai gadsimtā Paula izdevēji parūpējušies, lai virkne Maestro dziesmu tiktu tulkotas angļiski. 2005. gadā tās ieskaņoja zviedru

Komponista portrets slavas gaitu sākumā

un par Liepiņa dziesmu izdošanu šoreiz parūpējās KGB – „Kultūras glābšanas biedrība”. Šis, šķiet, bijis vienīgais gadījums Raimonda Paula karjērā, kad cenzūra nenostājās viņa pusē. Tikmēr pats komponists ne reizi vien bez žēlastības no repertuāra svitrojis skaņdarbus, ko klausītājs nepieņēma jau pirmajā koncertā. Tikai notīs saglabājušās dziesmas *Tēvzemes etiķe*, *Dziesma par sievietes rokām*, *Zaģļu stundā* un citas, arī *Sidraba svētdiena*, veltījums dzejniekam Ojāram Vācietim dzimšanas dienā. Gaismas pili uzietamas arī teātra mūzikas notis vovēiļai „*Blusa*”, TV filmām „*Lietū*” un „*Dzejnieks*”, par kurām atmiņas izgaisušas. Apbrīnojami, ar kādu centību un pacietību Pauls izrakstījis milzīgas partitūras, ko pats

Vasaras atvaļinājumā – veltījums Latvijas dabai.

Tolaik Pauls ar draugiem vasarās apceļoja mūsu foreļupītes. Makšķerēšana sen mēsta pie malas, un jau gadiem, šķiet, nav dienas, kad ražīgais skaņradis nesēdētu pie klavierēm kādā koncertā, izradē, TV pārraidē vai vismaz mēģinājumā. Pēdējā laikā pēc saviem jubilejas koncertiem Maestro ne reizi vien apgalvojis, ka tādas vairs nerīkos, taču, līdzīgi zvaigznēm, kas neskaitāmas reizes lauž solījumus par aiziešanu no skatuves, allaž tomēr atgriezies pie aktīvas mūzicēšanas. Kamēr pirksti vēl klausīs, gan jau tiks pierakstītas arī jaunas melodijas. Un, ja nezināt, ko Raimondam Paulam dāvināt – droši nesiet nošu burtnīcas: par tām viņš priecājas no sirds!

// FOTO NO RAIMONDA PAULA PERSONISKĀ ARCHĪVA

EGIJA KRŪMIŅA

3x3 ir pasaules latviešu kustība, kas pulcē kopā latviešus no trim pusēm – Latvijas, Austrumiem un Rietumiem, lai satiktos trīs paudzēs – bērni, vecāki un vecvecāki – un stiprinātu īsti latvisku garu.

No kreisās: Ingus, Pauline, Egija un Gustavs // FOTO: no ģimenes arhīva

Latvijā ik vasaru nedēļas garumā notiek divi pasaules latviešu ģimeņu saieti "Trīsreiztrīs".

2016. gada vasarā pirmais no saietiem risināsies Ingus Krūmiņa (kopā ar sievu Egiju, bērniem Gustavu un Paulīni un draugu

grupas) vadībā Saldū no 3. jūlija līdz 10. jūlijam. Saldus 3x3 turpināsīm kopt latviskās un ģimeniskās vērtības, domāt un dzīvot zaļi. Klaida latviešiem, dzīvojot dažādās zemēs, ir atšķirīga dzīves pieredze, bet šeit, 3x3, mēs būsim

visi kopā, gan no rietumu zemēm, gan no Krievijas – pat Sibīrijas, lai saprastu, kas mūs šķir un kas mūs vieno, lai apzinātos to kopīgo pamatu, kādēļ mēs, arī dzīvojot zemeslodei otrā pusē, joprojām uzskatām sevi par latviešiem.

Kopā dziedāsim, dzīvosim un priecāsimies.

Par otro 3x3 gādās Bitinieku ģimene, tas arī notiks skaistajā un bagātajā Kurzemē, Pelčos no 24. līdz 31. jūlijam.

Saldus 3x3 saietā mājvieta būs Saldus novads, kas pats sevi raksturo kā medus piliens Kurzemē. Saldus novadā ir laba vides kvalitāte – novadam ir izteikta dabas vide un lauku ainava ar laukiem un mežiem, kas nodrošina labu gaisa kvalitāti un bioloģisko daudzveidību. Turklāt Saldus pilsētā ir viena no zaļākajām pilsētām Latvijā, kurai raksturīgi parki, skvēri un bagāti apstādījumi. Par to pārliecināsimies arī saietā laikā, jo daļa no vakara sarīkojumiem notiks Kalnsētas parka estrādē, kas atrodas turpat, netālu no Cieceres internātpamatskolas. Vasarās te risinās pilsētas sarīkojumi, brīvdabas teātra izrādes, koncerti, festivāli, kā arī novada Dziesmu un deju svētki. Viens no atpazītamākajiem festivāliem, protams, ir "Saldus saule".

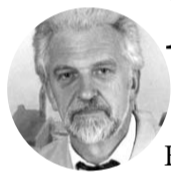
Ar Saldus novada domes un ļaužu atbalstu un atsaucību 3x3 dalībnieki varēs izmantot mājīgās Cieceres internātpamatskolas telpas.

Cieceres internātpamatskola atrodas Saldus pilsētā. Tā dibināta 1960. gadā kā internātskola uz 1938. gadā celtās skolas bāzes. Sagaidot internātpamatskolas 50 gadu jubileju, 2010. gadā ēkas fasādi pilnībā renovēja, un ēku (kā vēsturisku pieminekli) atkal grezno vēsturiskais uzraksts – Cieceres pagasta 15. maija pamatskola. Cieceres internātpamatskolas mērķis: veicināt skolēnu harmonisku veidošanos un attīstību, sekmēt izglītojamo skolēnu atbildīgu attieksmi pret sevi, ģimeni, sabiedrību, apkārtni un valsti. Arī nāksim mājīgajā internātpamatskolā.

Tā kā saietā pamatā ir latviskums un saietā pamattema būs Dziesmu kamolīts, arī Saldus 3x3 liela daļa ieviržu būs veltītas folkloras un seno latviešu amatu apguvei. Saiets piedāvās interesantas un saistošas nodarbības bērniem un pieaugušajiem visos vecumos. Kamēr bērni nodarbināti savās ievirzēs (bēbišu skola, 1/2x1/2), pieaugušie var apmeklēt ievirzes, kas viņiem interesē: no politikas, vēstures un psiholoģijas līdz folklorai, teātrim un latviskai virtuvei. Nometnē būs arī iespējams apgūt rotkalšanu, aušanu, pīšanu, kokles darināšanu, ādas apavu darināšanu vai kādu citu

daļamatu. Ievirzes vadīs pazīstami tautieši no visām pasaules malām. Neatņemama daļa no katra 3x3 ir uzsvars uz latviešu dziesmām – gan baudot to citu izpildījumā, gan pašiem dziedot, spēlējot. Visi kopā mēģināsim satīt 3x3 dziesmu kamolīti, lai pēcāk, gada laikā, atceroties vasaru, katrs savās mājās to varam šķetināt, izdziedāt un stiprināt sevi. Vispasaules latviešu ģimeņu saietā būs arī plaša kultūras programma, kurā redzēsim gan trīsreiztrīsnieku, gan Saldus novada ļaužu, gan viesu varēšanu un talantus. So vienu nedēļu veltīsim savu sakņu un savas piederības apziņas stiprināšanai, mēģināsim tās laikā izkristalizēt – ko mums katram nozīmē būt latvietim, ko mēs domājam un ko mēs darām, lai jūtamies īsti latviski. Piedāvājam jums nedēļu būt kopā ar sirdsmīļiem cilvēkiem pasaules skaistākajā vietā Latvijā.

Ārzemju dalībniekus lūdzam pieteikties līdz 1. maijam pie Līgas Rupertes, e-pasts līga3x3@iserv.net, 2141 Brunsink N.E., Grand Rapids, MI 49503, USA, tel.: (616) 456-8023. Dalības maksa ir US\$350,- personai (bērniem līdz 7 gadiem pusceņa), bet nepārsniedzot \$800,- kodolģimenei.

Daina Dagnija tekstilkollāžās dod dzīvesprieku

MĀRIS BRANCIS

Kopš 2015. gada pēdējā mēneša – decembra un visu 2016. gada janvāri Jelgavas Trīsvienības baznīcas tornī viesojas gleznotāja Daina Dagnija ar kollāžu izstādi „Princeses, nāra un eņģeļi”.

Kā zināms, kollāžas kā glezniecības papildinājumu Daina Dagnija izmantojusi jau savā agrīnajā daiļradē, taču 1960. gados tās ieguva patstāvīgu vērtību. Kā māksliniece stāsta, slimības laikā, kad nav varēts gleznot, bet smadzenes vēlējušās radoši izpausties, viņa sākusī spēlēties ar lupatiņām, kas rosinājušas iztēli, atklājot, ka daudzkrāsainie audumu gabaliņi var atvērt kādu citu pasauli, tikpat intriģējošu kā glezniecība.

Laikam ritot, Daina Dagnija pievērsa šim pašizteiksmes veidam arvien nopietnāku vērību. Viņa

regulāri apmeklēja *garage sales*, labdarības tirdziņus, kur *par mazu naudiņu* piedāvāja interesantus audeklus, dažādus novalkātus vai nevajadzīgus apģērbu gabalus un aksesuārus, mežģīnes, agrāku lauku izšuvumus, no modes izgājušu bižutēriju un tamlīdzīgi. Tas viss ir noderīgs mākslas darbu veidošanā.

Kā mākslinieces glezniecībā, tā tekstilmākslā ir tikai viena tema – sievietes, viņas pārdzīvojumi un viņas emocionālā pasaule, viņas liktenis uz šīs nemierīgās planētas, kur ir tik daudz kaņu un nacionālu nemieru. Ja eļļas darbos, kur viņa sīžetos ienāk ironiskais, drāmatisks un pat traģiskais, Daina Dagnija sevi atklāj kā aktīvu dzīves uztvērēju, tad ar tekstilkollāžām viņa rada svētku prieku.

Sešdesmitie gadi Rietumu pa-

saulē, sevišķi Rietumeiropā un ASV, iezīmējās ar feminisma kustību. Ar to varētu sasaistīt arīdžan Dainas Dagnijas daiļradi, taču, kā uzsvē pati māksliniece, viņa pirmām kārtām ir latviete un latviešu sieviete nekad nav bijusi apspiesta, pakļauta vīrieša gribai. Vīrietis un sieviete latviskajā pasaulē kārtībā nostājas blakus kā līdzvērtīgi lielumi, tautasdziesmās bieži sieviete pat dominē, cilvēka dzīves lēmēja ir Laima, tātad arī sieviete. Tādejādi Daina Dagnija šajā ziņā nav iekļaujama Rietumu vērtību sistēmā.

Tātad, veidojot tekstilkollāžas, gadu gaitā tapuši dažādu sieviešu tēli greznos tērpos, bagātīgi izrotātos ar rotaslietām, cepurēm, eksotiskiem putniem, spilgtiem puķu pušķiem, ar košiem foniem, kas atgādina pasaku un teiku laiku neikdienišķumu. Tās bieži tiek nosauktas par princesēm, uzsvērot to, ka daudzas meitenes bērniņā, saklausījušās pasakas vai saskatījušās filmas, sapņo par tādām reiz dzīvē kļūt.

Labi draugi ar ASV vēstnieka atbalstu sarīkoja Dainas Dagnijas tekstilkollāžu izstādi Marokā. Gan tur, gan ceļojumos viņa novērojusi citu tautu sievītes savdabīgos tērpos, kas iedvesmojis tās iemūžināt kolorītās tekstilkollāžās.

Māksliniece labprāt attēlo arī meitenes latviešu tautastērpos. Šie darbi nav tik krāšņi kā citi, taču izceļas ar savu atturību un nacionālo eleganci.

Kā Daina Dagnija liecina, viņa mēģinājusi attēlot arī vīriešus, taču daudzkrāsainība un detaļu greznība atņem tēliem vīrišķo spēku, tāpēc viņa no šīs idejas ir atteikusies.

Saulaines grāmatu klētiņa ieņēmusi pāri par \$ 100 000!

VITA GAIĶE

Laiks un arī *Latvija Amerikā* lasītāji ir dzirdējuši par Toronto Sv. Jāņa draudzes lauku īpašuma Saulaine slaveno grāmatu klētiņu, kas gaida pircējus 7 dienas nedēļā 24 stundas dienā. Pateicoties nenogurstošajai klētiņas saimniecei Kristīnei Kirsch-Stivriņai un viņas palīgiem, Saulaine savos deviņos pastāvēšanas gados ir ziedojumus par grāmatām ieņēmusi pāri par \$100 000.

Kristīnes sakopotie un elektroniski izsūtītie speciālie grāmatu saraksti iet pa visu pasauli, un pašūtinājumi nāk no malu malām. Daudzi pircēji savukārt ziedo vairāk nekā tiek par grāmatām prasīts, priecīgi, ka dabūjuši ilgi meklēto izdevumu. Pats galvenais, šis projekts sargā sen vairs neizdotas grāmatas no ārā mešanas, kas allaž notiek, kad ļaudis pārvācas no vienas dzīvesvietas uz otru vai

Nenogurstošā klētiņas saimniece Kristīne Kirsch-Stivriņa

Visas grāmatas ir Saulaines labvēļu ziedotas, viss darbs ir tikai brīvprātīgs, un visi ziedojumi par grāmatām iet Saulaines uzturēšanai. Daudzi tautieši ziedo ļoti vērtīgas grāmatas. Zinātkārie lasītāji saprot latviešu grāmatu vērtību un neskopojas ar ziedojumiem.

kad dzīves apstākļi mainās un personīgie piederumi ir jāšķiro.

Bez uzņēmīgajiem Saulaines rūķiem šis vienreizējais projekts nevarētu notikt! Tuvāka informācija par grāmatu izvēli, sazinoties ar Kristīni: stivriks@hotmail.com; 705-424-6226, www.campsaulaine.com

Pavasaris. 2003

PAUL GOBLE

Ethnic Russians Declining in Number More Rapidly than Latvians in Latvia, Expert Says

Staunton, January 8 – It has long been a staple of Russian commentaries to minimize that country's demographic decline by pointing to the falling populations in neighboring countries – and especially in the three Baltic states – but that attention is now backfiring because ethnic Russians in these states are declining in number faster than the titular nations.

Not only does that pattern highlight the general problems of the Russian nation: Both at home and abroad, ethnic Russians are a rapidly aging and thus declining population, with birthrates low and falling and with adult male mortality rates higher than almost anywhere in the world, including in war zones.

Consequently, when Russian outlets do pick up the issue of demographic problems in the Baltic countries, they frequently end by highlighting the even greater demographic problems of the Russian nation. One such example is provided today in an article on the Rubaltic.ru site, an outlet that does everything it can to play up Baltic rather than Russian difficulties.

The portal's Andrey Solopenko interviews Pēteris Zvidriņš, a demographer at Riga's Latvian State University, and presents the results under the headline "Before 2020, It Will be Impossible to Stop the Depopulation of Latvia".

There were approximately 2.7 million people in Latvia in 1991.

Now, there are fewer than two million. And Zvidriņš reports that some Europeans now project that by mid-century that Baltic country will have a population of 1.45 million, even fewer than the 1.7-1.8 million he and other demographers had been predicting only recently.

In recent years, he notes, Latvia has had some success in boosting the fertility rate – it now stands at 1.65, below replacement but higher than in Russia and many other countries – and has increased life expectancy especially among men. Its population decline thus reflects primarily outmigration but that has fallen and will continue to do so.

Since 1991, Latvia has lost on average a total of 17,200 people

per year, a figure that is declining even now; and he projects that "after 2030, Latvia can even expect a certain amount of growth." That will be even more likely if the Latvian government adopts pro-natalist and related health policies, he says.

The decline in the Latvian population varies among the country's regions, Zvidriņš says. The biggest declines have been in Latgale, and there has been much growth in the region around Riga. The most disturbing figures are from small settlements which are in some cases at risk of disappearing altogether.

Population decline has hit "all ethnic groups without exception," the demographer contin-

ues. It had been true that the Roma were an exception, but now even they follow the pattern observed in other groups. Nonetheless, some groups are doing worse than others, with Latvians doing much better than ethnic Russians.

There are several reasons for this: they have a younger age structure than do the Russians and thus are having more children; they are not leaving in as large percentage terms as are Russians and other Slavs, although Latvian outmigration is high as well; and they are gaining confidence in their identity as they become a larger share of the population.

Otrā elpa Ar Udo Inti Sietiņu tikās Armīda Priedīte

Vēja spārnēm aizskrējuši trimdā dzīvotie gadu desmiti. Vācija, Amerika... Tur pagājuši pirmie skolas gadi, pabeigta ģimnazija. Iegūts universitātes diploms. Uzsāktas pirmās darba gaitas. Laulība un pēcāk – šķiršanās. Dzīve – kā karuselis.

Pirmo reizi uz Latviju Sietiņa kungs atbrauca 1987. gadā, kad atveda sava tēva urnu. Pēc tam viņš dzimteni apmeklēja 1989. gadā un uzturējās te ilgāk. Bija nobriedusi cieša apņemšanās pārcelties uz pastāvīgu dzīvi Latvijā un strādāt

Mūžībā viņa aizgāja, sasniegusi 95 gadu vecumu. Amerikā palika Sietiņa kunga brālis un dēls no pirmās laulības. Sietiņa kunga vecāki ir no Bauskas puses, vēlāk pārcēlušies uz Rīgu. „Kad es piedzimu, viņi dzīvoja Strēlnieku ielā. Aizbraucot no Latvijas, dzīvoklis palika kādam radniekam.”

Latvijā Sietiņa kungs apprecējās. Viņa dzīvesbiedre Maija pēc profesijas ir ārste. Viņai ir divas meitas, mazbērni. Sietiņa kungam ir jauna ģimene un dzīvoklis Rīgas centrā.

saules kaŗa bargajās likten-dzirnās.”

Pašlaik Sietiņa kungs turpina darbu pie nākamās grāmatas. „Datu bāze ir tik liela, viss rūpīgi jāpārbauda. Pārbaudu, rakstu, tad dodos pastaigā. Jo iespējami daudz jāstaigā.”

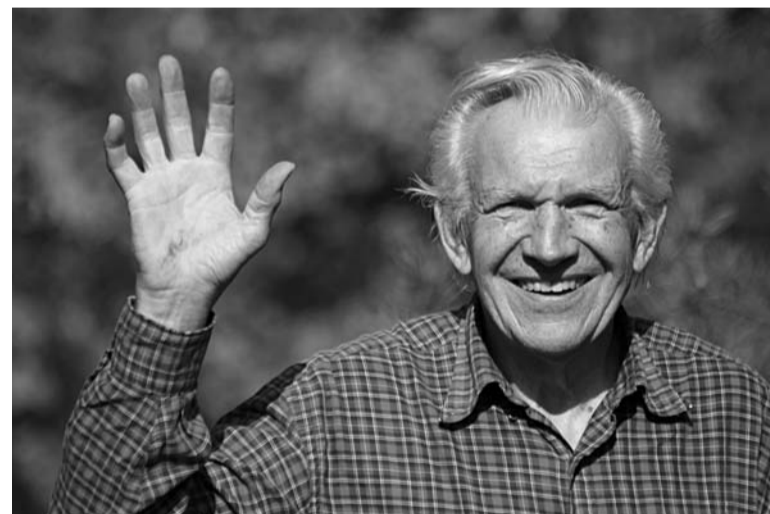
Kad vaicāju Sietiņa kungam par brīvo laiku un atpūtu, vai skatās Latvijas televīzijas pārraidi, kā programma apmierina, viņš teic, ka ne sevišķi. „Visa tā tukšu salmu kulšana...” Un nav ko piebilst, jo ir cilvēki, kuriem nav par ko maizi nopirkt, bet televīzijā vieni ēšanas šovi...

Sietiņa kungam pa rokai esot liela kaudze grāmatu. Par militāru temu, vēsturi, vēsturiski romāni. Dažādās valodās. Izziņu literatūra par citām valstīm. „Lasu gandrīz katru vakaru. Un klausos mūziku – klusu, fonā. Vieglo mūziku, vecus ierakstus.”

Mēs tiekamies Adventa laikā. Tādēļ pavaicāju, kādi Sietiņa kungam bijuši visskaistākie Ziemsvētki. „Tādi, kādus piedzīvoju bērnībā Amerikā, vairs nekad nav bijuši. Tas patiešām bija skaists, brīnuma gaidu laiks. Amerikā jau ilgi pirms svētkiem visur skan Ziemsvētku dziesmas, visapkārt daudz krāšņuma. Atceros, kā gājām uz baznīcu, kā gaidījām Ziemsvētku vecīti ar dāvanu maisu. Mamma cepa piparkūkas – visa māja smaržoja. Bija aukstā gaļa un citi gardumi. Mani bērnības Ziemsvētki ir vienreizēji un neatkārtojami. Tie ir atmiņā uz visu mūžu.”

Turpināsies darbs ar grāmatu „Par zemi, ko milam”. Un tas, kā zināms, prasa ne tikai otro elpu, bet lielu tēvzemes mīlestību.

Lai Udo Intim Sietiņam un viņa ģimenei laimīgs Jaunais – 2016. gads.

Sietiņa kungs jau pārdesmit gadus dzīvo un strādā Latvijā
// FOTO: no U. Sietiņa personiskā arhīva

dzimtenes labā.

„Mana speciālitate ir starptautiskās finanses un eksports. Šajā jomā biju iecerējis strādāt Latvijā. Un kādu laiku strādāju valsts iestādēs. Man tika piedāvāti diezgan augsti amati. Ar labu atalgojumu. Bet... Biju pieradis, ka lietām jābūt caurskatāmām. Protams, visi vēlas kaut ko vairāk sasniegt. Taču ar kādiem līdzekļiem? Man bija diezgan grūti iekļauties, strādāt tā, kā domāju esam pareizi.”

1996. gadā Latvijā atgriezās arī Sietiņa kunga mamma.

Šajos pārdesmit gados Latvijā Sietiņa kungs, manuprāt, ieguvis otro elpu. Par to visuzskatāmāk liecina viņa paveiktais patiesi nozīmīgais darbs. Proti: 2005. gadā Latvijā klajā nāca viņa grāmata „Par zemi, ko milam” (Latviešu dzelzkrustnieki). Apjomīgā darba priekšvārdā Latvijas Okupācijas mūzeja pētnieks Uldis Neiburgs raksta: „... Tā ir arī paliekoša liecība un atgādinājums viņu bērniem, mazbērniem un mazmazbērniem par mūsu tautas pārdzīvoto, izturēto un izcīnīto Otrā pa-

Filadelfijas Brīvo latvju biedrības veļu vakars

SANDRA MILEVSKA

Starp baltajām svecēm, mūsu pašu, baltu priekšteču un aizgāju piemiņai, kā jēla rēta nevieta parādījās daudzdzuburu svečturis ar sarecējušas asins krāsas svecēm. Jo šī 14. novembra veļu saukšana iekrita nepilnu dienā nakti pēc šausmu notikumiem Parīzē, kur cilvēki negaidīti vardarbīgās nāvēs gāja bojā, mirdami savās asinīs.

Un tā Brīvo latvju biedrības

visas trīs baltu tautas savās genās vistuvāk līdzinās pašiem pirmajiem eiropiešiem, medniekiem, kas vēl nemācēja zemi art, un kuŗu zilās acis izcēlās uz tumšās ādas. Un tikai pēc tam, vēl trīs nākamajos ļoti senos ienācēju viņos parādījās gaišādaini arāji. Balti patiešām var aizsaukties atpakaļ līdz Eiropas pirmsākumiem.

Lailas Mednes vadībā mēs dziedājam un dziedājam, aizdziedo-

Rudens iedziedāšana Brīvo latvju biedrībā Filadelfijā
// FOTO: Sandra Milevska

veļu vakars un rudens iedziedāšana iesākās citādi, nekā paredzēts. Tomēr Modra Medņa vārdi par latviešu ticību uz labestīgu dievu un uz aizkapa dzīvi pēc laicīgā auguma nomešanas attiecas uz ikvienu, kas atzīst dvēseles nemirstību. Baltu aizgājēji balti velētos autos guldīti baltos smilšu kalniņos...

Dzejniece Rita Gāle jau sen mācēja precīzi nosaukt šodienas zinātnieku DNS pētījumos apstiprinātās vissenākās eiropiešu kārtas pa gadsimtu tūkstošiem. Jo izrādās, kā Maksa Planka institūta pētnieki Johannes Krause un Svante Pābo apstiprina, ka tieši

ties līdz veļiem un iedziedot rudeni. Pateicamies Gunai Pan-telei par vijoles piespēli, un viņas mazajai Gabrielai par pamācību, kā izdziedāt „Sešus mazus bundzeniekus” – pakāpeniski izzūdoši un ar attiecīgām kustībām.

Savus aizgājējus mēs katrs pieminējam ar asarām acīs un nekaunoties, aizdedzot baltas sveces – vairums jau vecākus un radus, cilvēkus sen aizgājušus lielā vecumā; bet tika pieminēti arī neseni aizgājēji Maruta un Ausma; draugi Margērs un Brigita un dēls Ēriks.

Un mēs mielojamies, protams, daloties arī ar saviem veļiem.

Jaunieši pieskandina Daugavpili

Latvijas Orķestru asociācijas mērķi un sasniegumi

ANNA VEISMANE, komponiste

Latvijas Orķestru asociācija (LOA) dibināta 2012. gadā, saņēkot kopā aktīvākajiem Latvijas jauniešu kamerorķestru un simfonisko orķestru diriģentiem, dažādu orķestru pārstāvjiem un mūzikas skolu direktoriem. LOA svarīgākie uzdevumi ir veicināt

gales vēstniecībā Gors, šogad jau otrais LOA festivāls izskanēja Daugavpils Vienības nama koncertzālē.

Sadarbībā ar Daugavpils Latviešu kultūras centru un Daugavpils pilsētas domi 6. – 7. novembrī līdzās 16 orķestriem,

un savu viedokli puda Igaunijas Simfonisko orķestru asociācijas (ESOL) prezidents Jiri Rūts Kangurs (*Jūri-Ruut Kangur*), kuram ir starptautiska pieredze festivālu organizēšanā: "Pricējot dzirdēt tik daudz jauniešu orķestru augstā mākslinieciskā kva-

uzsākti šogad un jauniešu orķestru festivālā, kurš notiks 2016. gada 13. – 14. februārī Tallinā, pēc ESOL uzaicinājuma Latviju pārstāvēs Jāzeps Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolas kamerorķestris *Armonico*. Visi LOA orķestru diriģenti un pedagogi ir aicināti kā klausītāji piedalīties šajā festivālā un klātienē iepazīties ar ESOL darbību.

Kā apliecinājums mūsu starptautiskai atpazīstamībai nozīmīga bija Eiropas Orķestru federācijas prezidenta Daniela A. Kellerhala (*Daniel A. Kellerhals*) vizīte un atzinība: „Mūzika Latvijā skan lieliski, un tās radīšanas prieks ir mūsu dzīves patiesā kvalitāte. Esmu patiesi pārsteigts un savilņots par tik tālejošu un mērķtiecīgu kolektīvās mūzicēšanas attīstību Latvijā.”

„Organizējot LOA festivālu un koncertus, mēs vēlamies dot iespēju Latvijas jauniešu orķestriem uzstāties akustiski labās koncertzālēs, regulāri dzirdēt citam citu, gūt kvalitatīvu pieredzi un attīstīt savu radošo potenciālu. Paralleli tam, mērķtiecīgi veidojam sadarbības iespējas ar citām Eiropas Orķestru asociācijām un Eiropas Orķestru federāciju.” Tā par nākotnes perspektīvām saka LOA priekšsēdētājs, festivāla mākslinieciskais direktors Normunds Dreģis, kurš investē savas idejas un laiku LOA veidošanā.

LOA festivālos un koncertos īpaša uzmanība tiek pievērsta jauniešu orķestru repertuāra veidošanai, orķestru mūzicēšanas kultūrai, kā arī latviešu kom-

ponistu mūzikas atskaņošanai un popularizēšanai.

Koncertos, līdzās mūsu dižguru – Jāzeps Vītola, Alfrēda Kalniņa, Emīla Dārziņa, Jāņa Ivanova un Marģera Zariņa klasiskajiem opusiem, spilgtus raksturus un krāsas pauda Imanta Kalniņa, Imanta Ramiņa, Mārtiņa Brauna, Viļņa Šmīdberga, Georga Pelēča, Viļņa Salaka, Andra Riekstiņa, Ērika Ešenvalda, Anitras Tumševicas un Dzintras Kurmes-Gedroicas mūzika. Kā spilgts akcents festivālā izskanēja Valda Drulles pirmatskaņojums *Sveiciens K. M. Vēberam* un topošā komponista Jēkaba Bernāta skaņdarbs *Tēmu kontroldarbs*. Nozīmīgs ieguldījums jauniešu orķestru repertuāra veidošanā ir arī skaņdarbu aranžētājiem – Annai Veismanei, Jutai Bērziņai, Boļeslavam Voļakam, Imantam Zemzarim, Aivaram Bunķim un Mārtiņam Bergam.

Blakus profesionālām iemaņām, kas iegūtas orķestra mūzicēšanas praksē, jauniešos tiek radīta mākslas, mūzikas estētiskā izjūta, izpratne un intelīģence, tāpēc īpaši liels paldies tām pašvaldībām, kas to saprot un finansiāli atbalsta.

Paldies orķestru diriģentiem par ieguldīto darbu – Aivaram Brokam, Guntaram Bernātam, Normundam Dreģim, Pēterim Plūmem, Vitai Zemtūrei, Aivaram Bunķim, Guntim Kuzmam, Mārcim Miķelsonam, Mārtiņam Bergam, Valdim Butānam, Aleksejam Verbickim, Solvitai Lokai un Boļeslavam Voļakam.

Latvijas orķestru asociācijas festivāla koncertā Daugavpils Vienības namā

un attīstīt Latvijas jauniešu, kā arī amatieru kamerorķestru un simfonisko orķestru radošo darbību Latvijā un ārpus tās.

Orķestru festivāli ir asociācijas vērienīgākie notikumi – 2013. gadā pirmais festivāls aizritēja Lat-

kuos mūzicēja 605 dalībnieki no Latvijas pilsētām un novadiem, uzstājās arī Pelvas (*Pōlva*) mūzikas skolas stīgu orķestris no Igaunijas, diriģenta Rīvo Jegi (*Riivo Jõgi*) vadībā.

Festivāla koncertus klausījās

litātē, turklāt repertuārā bija ievērojama latviešu mūzikas dominānce. Festivāla lieliskā organizācija un spilgtie iespaidi iedvesmos mūs uz turpmāku ciešu sadarbību.”

Apmaiņas projekti ar Igauniju

AURIGA JERMAKA, mūzikoloģe

Jau septīto gadu pēc kārtas Jāzeps Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolas kamerorķestris *Armonico* Normunda Dreģa vadībā kādā no adventa svētdienām, Rīgas Latviešu biedrības (RLB) namā sniedz labdarības koncertu *Ad-*

venta Gaismā. Šogad tas izskanēja trešajā adventē – šā gada 13. decembrī RLB Lielajā zālē. Koncerta dalībnieku vidū, kā ik gadu, bija daudz dažādu solistu, kas programmu veidoja daudzveidīgu un krāšņu. Tāpat jau otro gadu

koncertā piedalījās RLB vokālās studijas *Knīpas un knauķi* koris Edītes Putniņas, Jonītas Štomas un Sanītas Seļānes vadībā.

Koncerta programma nosacīti veidojās no divām daļām: kamerorķestra *Armonico* solo program-

mas un Ziemassvētku melodiju vokāli instrumentāliem aranžējumiem orķestrim kopā ar solistiem un bērnu kori. Programmas sākumam bija izvēlēta Bendžamina Britena virtuozā kompozīcija *Moto peretuo (Mūžīgā kustība)* no cikla *Variācijas par Frenka Bridža* temu op. 10, kas izskanēja efektīgi un pārliedinoši. Klausītāju ovācijas izpelnījās brāļu Johana un Jozefa Štrausu *Pizzicato polka*, kas ir jauks un asprātīgs skaņdarbs un, cerams, paliks orķestra *Armonico* repertuārā. Tautiskā, mazliet zemnieciskā garā, atbilstoši tautasdejas žanram, izskanēja Edvarda Grīga *Rigodons* no svītas *No Holberga laikiem*, kur meistarīgu saspēli demonstrēja solisti Gunārs Mūrnieks un Guna Jegorova. Diriģents programmā drosmīgi bija iekļāvis arī Pēterļa Vaska 2011. gadā sacerēto skaņdarbu *Epifānija*, kas pozitīvi pārsteidza ar brīvu, elpojošu plūdumu, vienlaikus gana piesātināti un ekspresīvi. Savukārt Franča Šūberta *Serenāde* ar Ineses Romancānes dziedro soprāna solo bija kā pāreja uz koncerta nosacīti otro daļu.

Daudziem pazīstamās un mīļās Ziemassvētku melodijas koncertā izskanēja dažādos pārlukumos. Ļoti interesanti bija speciāli šim

koncertam tapušie Jutas Bērziņas septiņi aranžējumi, kas pārsteidza ar izsmalcinātību un dažādību. Dziesmām *No debesīm šurp*, *Eņģeļa vēsts* un *Ej, stāsti kalnos, lejās skaistu flautas solo pievija Evelīna Lašketa*. Tembrāli skaisti saskaņēja abu vokālistu – Juŗa Vizbuļa un Ineses Romancānes – balsis dziesmās *Pār mazo ciemu ielejā* un *Eņģelus mēs dzirdējam*. Savukārt Andra Seļāna aranžētajās Jāņa Lūsēna dziesmās *Vēsts* un *Vai jābūt tieši tā?* ar bērnu balsu līdzdalību tika panākts mirdzums, vieglums un pozitīva vienkāršība.

Koncerta noslēgumam trāpīgi bija izvēlēts Georga Frīdriha Hendeļa *Prieks pasaulei*, Jutas Bērziņas aranžējumā, kur visi koncerta dalībnieki vienojās kopējās gavilēs un liksmībā. Pēc spoža fināla skanošā piedeva *Klusa nakts, svēta nakts* koncertam piešķīra dvēselisku izskaņu.

Jāatzīst, ka diriģentam šajā koncertā izdevās aizraut un iedvesmot mūziķus, tai skaitā kamerorķestri spēlejošos mūzikas skolas audzēkņus, mūzicēt izjusti, vienlaikus gan brīvi, gan ar pilnu profesionālu atdevi. Šo no mūziķiem plūstošo enerģiju, šķiet, sajuta arī vairums klausītāju, kas kuplā skaitā bija pulcējušies RLB Lielajā zālē.

Skat iedvesmotā Adventa mūzika, diriģē Normunds Dreģis

DZĪVESPRIECĪGS STĀSTS

JĀNIS
BOLIS

Par septiņdesmit gadus gaidīto tikšanos ar baltiem lāčiem, diemžēl Vidusjūras siltumā

Pirms gandrīz 70 gadiem Vircburgas nometnes latviešu pamatskolā mums stāstīja par pasaules dzīvniekiem, tostarp arī par polārlāčiem. Mēs, bērni, tos saucām par baltiem lāčiem, jo viņi taču ir balti. No visiem dzīvniekiem, par kuriem biju dzirdējis, tieši baltie lāči mani fascinēja visvairāk. Es nevarēju saprast, kā var izturēt dzīvi Ziemeļu Ledus okeanā uz ledus gabala. Man tas likās sevišķs sasniegums. Toreiz arī stingri nolēmu – kādreiz man baltie lāči ir jāsatiek dabā.

Vēlāk, kad par baltajiem lāčiem biju mazliet pastudējis, nācu pie slēdziena, ka viņu dzīves stils ir nevainojams un gluži normāls. Tie ir sastopami visā cirkumpolārā Arktikā. Baltie lāči šad tad redzami netālu no krastiem un uz salām, taču lielāko daļu no savas dzīves pavada uz jūras ledus. Jūras ledus baltajiem lāčiem ir ļoti svarīgs. Tas nodrošina platformu, kur medīt un dzīvot. Bet jūras ledus ir vairāk nekā vienkārša platforma. Tā ir vesela ekosistēma, ko apdzīvo planktoni un mikroorganismi, kas sagādā bagātu pārtikas ķēdi roņiem. Roņi, savukārt, kļūst par balto lāču galveno barību. Tāpat jautājums pat barību ir nokārtots, lāča āda ir bieza, ķermeņa tauku daudz. Un kur tad vēl tas lielais privātums! Katrai ģimenei savs ledus gabals. Nu, forša dzīve!

Lasītājam der saprast, ka modernie baltie lāči nav nekādi šādi tādi. Nesen tie izpelnījās visas pasaules uzmanību un vēl lielāku manu respektu. Proti, pasaules mediji, starp citiem arī angļu valodas BBC, SKY NEWS, CNN, HUFFINGTON POST, CBS un ABC 2015. gada septembrī uztraukti ziņoja, ka baltie lāči ielen-

kuši krievu zinātniekus. Izrādās, roņu medības sarūk klimata sasilšanas dēļ. Tāpēc baltie lāči, gribot vai negribot, sākot barību meklēt tālāk no jūras, iekšzemē. Rezultātā divas Krievijas meteoroloģes un inženieris būtībā esot

būtu bijusi problēma. Īsti nezinu, bet domāju, ka mediācijas prakse Krievijā nav sevišķi izkopta, kur nu vēl ar lāčiem.

Nebija jau tā, ka vēlme redzēt baltos lāčus dabā kļuva par manas dzīves prioritāti. Arī tad, kad

bija milzīgs kultūršoks. Likās, ka tur bija ieradies puse no *San Diego* pieaugušajiem un visi *San Diego* bērni, kur nu vēl visi tie zvēri, kustoņi, putni un rāpuļi. Un te nu beidzot pilnīgi negaidīti varēja arī apskatīt baltos lāčus.

pasaulē ir grūti tikt klāt. Kamčatkā pie brūniem lāčiem mūs veda ar krievu armijas Mi-4 helikopteru. *San Diego* pie baltajiem lāčiem bija jābrauc ar gaisa tramvaju. Bet, lai nu kā, cepuri nost zvēru dārza vadībai! Baltie lāči tur tiek varenī izmitināti. Pašiem sava reklāma, pašiem savs dzīvoklis, pašiem savs peldbaseins, pašiem savas lielas dzeltenas spēļu bumbas. Lai pierastu un iztīktu siltā klimatā, lāčiem sagatavota īpaša mazkaloriju diēta. Tādu barību ēdot, lāči pazaudējat taukus un jūtoties labāk. Nu, tāpat kā cilvēki!

Labi, ka tā. Senā vēlme kaut cik piepildīta, bet ne pilnīgi. Tādā vidē, kā tur, *San Diego*, kaut kā pietrūka. Viss izskatījās sarīkots, viss tīri mākslīgs. Tāpēc vēl kādreiz gribu baltos lāčus redzēt viņu istajā vidē un nodarbībā: roņu medībās uz ledus gabaliem Ziemeļu Ledus okeanā. To noteikti izdarīšu kaut kad tuvākajā nākotnē, jo, mums, jaunajiem, tak vēl ir laiks, un, johaidi, mēs varam visu!

iesprostoti viņu mītnē un nespējot veikt savus pētījumus kādā attālā meteoroloģiskā stacijā Ziemeļu Ledus okeana Karas jūras Krievijas *Vygach* salā. Tur grupa balto lāču esot ievākusies kaimiņos. “Tas ir kritisks stāvoklis,” stingri brīdinājis gubernators Igors Košins. RIA Novosti un Krievijas ziņu aģentūra stāstīja, ka Košins apsolijs palīdzību, taču piebildis, lāči netiks nogalināti. Kā tas viss beidzies, un vai tiešām tie lāči šodien vēl ir dzīvi, nav skaidrs. Varbūt Putins iesūtīja tankus – tā jau ir viņa parastā metode. Bet tankiem tikt uz tādu salu būtu grūti. Būsim optimisti un cerēsim, ka tiešām radās kāda gaišāka doma un mediācijas prakse apmācīti speciālisti nolēca ar izpletnēm, lai konfliktu risinātu sarunu ceļā. Tomēr ar to arī

sāku vairāk ceļot pa pasaules ziemeļu nomalēm, nekas īsti nesānāca. Baltie lāči Krievijā dzīvo gar Ziemeļu Ledus okeana krastu no Murmanskas rietumos līdz Čukotkai austrumos. Krievijas Komi republikas Vorkutā man teica, ka tā būtu sarežģīta ekspedīcija. Krievijas Tālajos Austrumos un Kamčatkā piedāvāja skatīt tikai brūnos lāčus, un tos tur arī redzēju lielā skaitā.

Tā nu tie gadi pagāja, un baltie lāči dabā palika neredzēti, vismaz līdz 2016. gada pirmajam janvārim. Jaunajā gadā, pēc patīkamas vientulīgas nūjošanas Kalifornijas *Mojave* tuksnesī mēs ar sievu Valdu apskatījām *San Diego* zooloģisko dārzu, kuŗu mēdz uzskatīt par labāko pasaulē. No klusā, neapdzīvotā tuksneša ierodoties cilvēku pārbīvētajā zvēru dārzā, gan

Nekad nebūtu domājis, ka tos satikšu *San Diego* siltajā Vidusjūras klimatā.

Laikam jau pie lāčiem visur

Marutas Kārkles piemiņai

LATVIEŠU FONDA PADOME

Strēlnieku dienas un Daugavas Vanagu 70. gadadienas svinēšana Ročesterā

2016. gada 10. janvārī Ročesteras Daugavas Vanagu apvienība pieminēja Strēlnieku dienu un svinēja arī organizācijas 70. gadadienu. Apvienības priekšniece Līga Nutere nolāsīja svētku runu, ko bija sagatavojusi iepriekšējā priekšniece Aina Serdāne, kas diemžēl veselības dēļ nevarēja šoreiz piedalīties. Līga Nutere iepazīstināja klātesošos arī ar izvilcumiem no Latvijas valsts amatpersonu apsveikumu runām Daugavas Vanagu 70 gadu svinībās Rīgā.

Tālāk pēcpudiena turpinājās ar svētku galdū un kopīgu sadziedāšanos, kas Ročesterā ir kļuvusi par iemīlotu tradīciju Strēlnieku dienas atcerē. Apvienības priekšnieces vietnieces un sekretāres Veltas Zadiņas klavieru pavadījums vienoja visus kopējās dziesmās.

Pēcpusdienu beidzām, kopā nodziedot “Daugav’ abas malas”.

LĪGA NUTERE,
DV Ročesteras apvienības priekšniece

DV Ročesterā Strēlnieku diena – Velta Zadiņa pie klavierēm

„...Es sastapos ar domu, ka jā, veļu pasaule ir padota Zemes mātei, tā daļa, kas neaizgāja atpakaļ Dievam... Un kas tad paliek? Jā, paliek tie kauliņi, noglabāti Zemes mātes klēpī... un tad ir tas, kas paliek atmiņā, tuvinieku atmiņā un varbūt pat naidinieku atmiņā... Viņi ir manī un, kamēr es dzīvošu, dzīvos arī viņu līdzinieks, dubultnieks – velis...” – tie ir Marutas Kārkles pašas vārdi (no dievturu kopas Sateklas veļu vakara dižrunas 2012. gada oktobrī).

Ar savu košo, bagātīgi pavadīto dzīvi, Maruta ir nodrošinājusi, ka piemiņa par viņu dzīvos starp mums vēl ilgi. Latviešu Fonds viņu atcerēsies ne tikai kā ilggadīgu dalībnieci, bet arī kā Fonda dāsnu atbalstītāju arī darbos. 2007. gadā Marutas un viņas draudzeņu vadībā Vašingtonā D.C. notika Fonda pilnsapulce un raita Nedēļas Nogale Nākotnei. Maruta un Valdis vairākkārt uzņēma Fonda padomi savās mājās, kur notika padomes sēdes un nekad netrūka viesmīlības, garšīgas maltītes un jautrības. 2013. gadā Latviešu Fonds piešķīra naudu biedrības TILTS organizētai latviešu folkloras grupas “Trio: Šmite Kārkle Cinkuss” koncerta turnejai Ziemeļamerikā.

Šis pasākums bija Marutas radīts un veiksmīgi novadīts. Šopavas Maruta iesniedza projektu un atkal saņēma atbalstu no Fonda, lai atvestu uz Ziemeļameriku koklētāju Laimu Jansonī. Diemžēl Maruta bija spiesta veselības dēļ atteikties no turpmākas darbības, bet, pateicoties viņas TILTS biedriem, koncerti noritēja kā plānots. Patiesi, Maruta Fondam ir sagādājusi daudz jo daudz skaistu atmiņu, par ko viņai liels jo liels paldies!

Visbeidzot Fonds ir pateicīgs Marutai un viņas ģimenei par aicinājumu dziedot Latviešu Fondam Marutas piemiņai. Saņemtie ziedojumi \$4 360 apmērā ļaus Fondam turpināt uzsāktu darbu, lai sekmētu latviešu kultūras, mākslas, un izglītības tālāko attīstību. Dosim, dzīvosim!

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Zviedrijā

Valsts prezidents Raimonds Vējonis bija ieradies vizītē Zviedrijā. Latvijas vēstniecības telpās Vējonis tikās ar Zviedrijā dzīvojošajiem latviešiem, akcentējot Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības nozīmi reģiona drošības veicināšanā. "Aizsardzības un drošības jautājumi ir svarīga joma, kurā līdz šim paveikts daudz mazāk nekā ekonomiskajā sadarbībā, kur Latvijas attiecības ar Zviedriju ir īpaši ciešas," norādīja Valsts prezidents, atgādinot, ka Zviedrija ir lielākais ieguldītājs Latvijā.

Valsts prezidents tiek ar tautiešiem Zviedrijā

Tikšanās ar Viņa Majestāti Zviedrijas karali Kārli XVI Gustavu // Foto: Valsts prezidenta kanceleja

Sarunā ar Valsts prezidentu diasporas pārstāvji Zviedrijā interesējās arī par tādiem jautājumiem kā Latvijas iekšējā un ekonomiskā drošība, sadarbība aizsardzības jomā, dzimstības veicināšana, politiskās kultūras attīstība un sarežģītais valdības veidošanas process. Raimonds Vējonis arī pateicās Zviedrijas latviešu kopienu par pilsonisko aktivitāti – gan piedaloties vēlēšanās un sekojot norisēm Latvijā, gan kopjot latvietību un veidojot piesātinātu kultūras dzīvi.

Tiekoties ar Zviedrijas premjerministru Stefanu Levēnu, Vējonis norādīja, ka, pārņemot koordinātoru pienākumus Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbības formātā, Latvija noteikusi par prioritāti Eiropas Savienības (ES) Austrumu partnerību, tāpat kā reģiona drošības stiprināšanu – t. sk. enerģētikas jomā.

Abas amatpersonas pārrunāja divpusējās un reģionālās attiecības un migrācijas jautājumus, kas arī saistīti ar ciešāku Baltijas

Ziemeļvalstu sadarbību reģiona drošības veicināšanā. Valsts prezidents vērsa uzmanību uz nepieciešamību stiprināt sadarbību drošības un aizsardzības jomā, kā arī saglabāt vienotu pozīciju jautājumā par sankcijām pret Krieviju līdz Ukrainas konflikta atrisināšanai: "Visai ES ir svarīgi šos jautājumus saglabāt augstu dienas kārtībā." Raimonds Vējonis arī uzsvēra, ka svarīgi attīstīt sadarbību ar Baltkrieviju, lai veicinātu tās tuvināšanos ES.

Pārrunājot bēgļu uzņemšanas jautājumu, ar ko Zviedrija saskaras ļoti plaši, Valsts prezidents

arī par 2016. gadā plānoto sadarbību Baltijas un Ziemeļvalstu reģionā, ņemot vērā, ka šogad Somija koordinē Ziemeļu Ministru padomes darbību un Latvijas – Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbību plašākā formātā. Pēc sarunas ar Edgaru Rinkēviču Somijas ārlietu ministrs tikās ar Valsts prezidentu Raimonda Vējoni, Ministru prezidentu Laimdotu Straujumu un Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdi Ojāru Ēriku Kalniņu.

Varšavā pārrunā sadarbību Baltijas reģionā

Latvijas Ārlietu ministrijas (ĀM) valsts sekretāra Andreja Pildegoviča vizītes laikā Polijā janvārī notika Latvijas un Polijas politiskās konsultācijas ar Polijas Ārlietu ministrijas valsts ministru Eiropas lietās Konrādu Šimanski, kā arī ar Polijas ĀM valsts sekretāra vietnieci Ekonomikas diplomātijas, Amerikas, Āzijas un Eiropas jautājumos Katarīnu Kacperčku Varšavā.

Konsultāciju laikā tika apspriesti aktuālie divpusējie jautājumi un Eiropas Savienības dienas kārtības temas, tai skaitā atbalsts Austrumu partnerības politikas stiprināšanai, migrācija, sadarbība enerģētikas jomā un ekonomikā, kā arī pavasarī paredzētā Ziemeļvalstu, Baltijas valstu un Višegradas grupas valstu sanāksme Latvijā, kuŗas koordināciju šogad uzņemas Latvija. Tika pārrunāta arī gatavošanās Latvijā paredzētajai 16+1 (Centrālās un Austrumeiropas valstu, un Ķīnas) valdību vadītāju konferencei. Vizītes laikā Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretārs arī tikās ar Polijas Ārlietu ministrijas nozīmēto pilnvaroto vēstnieku, kuŗš ir atbildīgs par vasarā Varšavā paredzētā NATO galotņu apspriedes organizāciju, Tomašu Hlonu.

Latvijas ziņojums Starptautiskajai holokausta piemiņas aliansei

Latvija sagatavojusi, kā arī iesniegusi Starptautiskajai holokausta piemiņas aliansei (IHRA) pārskata ziņojumu par 2010. – 2015. gadā paveikto holokausta izglītībā, piemiņā un pētniecībā. Tas ir pirmais šāda veida vispusīgs un sistematizēts pārskats.

1998. gadā Zviedrijas premjerministra Jorana Pērsona vadībā tika izveidota Darba grupa starptautiskajai sadarbībai holokausta izglītībā, piemiņā un pētniecībā, – ITF jeb Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research, 2012. gadā pārdevējot to par Starptautisko ho-

lokausta piemiņas aliansei (International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA)). Latvija šajā apvienībā darbojas kopš 2004. gada nogales. Latvijas delegāciju IHRA vada Ārlietu ministrijas pārstāvis (no 2015. gada speciālo uzdevumu vēstnieks Kārlis Eichenbaums), un tajā darbojas citu ministriju, kā arī saistīto institūciju pārstāvji. IHRA ir kļuvusi par 31 valstu apvienību, ar kuŗu sadarbojas vairākas starptautiskās un reģionālās organizācijas. IHRA novērotāja statusā ir pārstāvēta Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) plenārsēdēs.

Patvēruma meklētāju integrēšana Latvijā

Patvēruma meklētāju no Sirijas, Eritrejas un, iespējams, arī no citām valstīm integrāciju Latvijā un tās sabiedrībā varēs izvērtēt gada laikā, intervijā Latvijas Radio programmai "Labrit" sacīja Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta vadītāja Solvita Vēvere.

Viņa norādīja, ka uzreiz pēc ierašanās Latvijā patvēruma meklētājus sagaida 120 stundu latviešu valodas kursi, kas sniegs viņiem valodas pamatzināšanas. Kopumā integrācijas pamatmērķis būs „personu sociālekonomiskā integrēšana”, kas nozīmē ne tikai valodas apguvi, bet arī izpratni par Latvijas darba tirgu un darba iespējām. Vēvere gan atzina, ka ir jāpaiet vismaz gadam, lai varētu secināt, vai patvēruma meklētāji ir integrējušies Latvijā un tās darba tirgū. Tas arī būs jautājums gan pašiem patvēruma meklētājiem, gan viņu mentoriem, kas visu gadu būs palīdzējuši iebrucējiem. Gada garumā šiem cilvēkiem tiek piesaistīti mentori, kuŗi pēc tam sniedz informāciju, vai šie cilvēki ir vai nav Latvijā. Daļa no iebrucējiem, iespējams, uzreiz gribēs doties tālāk uz kādu labklājīgāku Eiropas Savienības valsti. Latvija šogad grasās uzņemt kopumā 531 bēgļi no bēgļu centriem Itālijā un Grieķijā.

Jāpārskata migrācijas politika

Arābu un Afrikas valstu migrantu radīto problēmu dēļ ir jāpārskata migrācijas politika ne tikai Latvijā, bet visā Eiropā, šādu viedokli LTV raidījumā puda demisionējusī Latvijas Ministru prezidente Laimdota Straujuma (Vienotība).

No iebrucējiem aptuveni puse ir ekonomiskie migranti, nevis kuŗa bēgļi, tāpat būtu sūtāmi

Protesti Vācijas pilsētā Ķelnē pret iebrucējiem

atpakaļ uz mītnes valstīm, tomēr viņi jau ir izklīduši pa Eiropu un nav atrodami bēgļu reģistrēšanas nometnēs. Atbildīgie par bēgļu problēmām esot Eiropas Komisija (EK) un dažas Eiropas dalībvalstis, kuŗas sākotnēji bijušas ārkārtīgi pozitīvas bēgļu uzņemšanas jautājumā. Atbildīgā neesot Vācijas kanclere Angela Merkele, bet gan kāds "vīriešu kārtas pārstāvis". Straujuma neprecizēja, vai ar to domājusi EK vadītāju Žanu Klodu Junkeru. Eiropas valstis savā ziņā atzīst kļūdas bēgļu politikā un tāpēc sākušas daudz vairāk strādāt pie Eiropas robežu un tās apsardzības stiprināšanas.

Atceras barikāžu dienas

Pieminot 1991. gada janvāra notikumus, Salas kultūras namā 13. janvārī notika pilnmetrāžas dokumentālās filmas "Īvāns" demonstrēšana, pēc tam bija tikšanās ar Daini Īvānu. Pie Biržu Tautas nama 20. janvārī tiks iedegts barikāžu atceres ugunskurs. Šajā dienā arī Biržu pamatskolā būs atceres pasākums ar filmu skatīšanos un atmiņu stāstījumiem pie ugunsкура (ar tēju un pirādziņiem). Salas bibliotēkā līdz 31. janvārim ir skatāma barikāžu atceres 25. gadadienai veltīta izstāde.

Piemini Ziemassvētku kaujas

Ziemassvētku kauju 99. gadadienai veltītajos atceres sarīkojumos piedalījās Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs Andrejs Panteļejevs un Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube. Jelgavas novada Valgundes pagasta "Mangaļos" zvērestu nodeva vairāk nekā 20 Zemessardzes 52. Kājnieka bataljona jauno zemessardzes kandidātu.

Babītes novada Antiņu kapsētā notika kritušo strēlnieku piemiņas brīdis, Pirmā pasaules kara kaujas rekonstrukcija Ziemassvētku kauju mūzejā, Jelgavas novada Valgundes pagasta "Mangaļos". Svinīgais sarīkojums beidzās ar svinīgo Ziemassvētku kauju atmiņu ugunsкура Ložmetējkalnā.

Ziemassvētku kaujas bija lielākā krievu armijas militārā operācija Rīgas frontē Pirmā pasaules kara laikā. Ziemassvētku kaujas norisinājās 1916. gada 23. – 29. decembrī pēc vecā stila jeb 1917. gada 5. – 11. janvārī pēc jaunā stila. Ziemassvētku kaujās latviešu strēlnieki visai pasaulei parādīja savu milzīgo cīņassparu. Kaujām bija liela nozīme ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas vēsturē.

(Turpināts 11. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 10. lpp.)

Bruņoto spēku profesionālais dienests

Pēc Nacionālo bruņoto spēku sniegtās informācijas šogad bruņotie spēki profesionālajā dienestā plāno pieņemt 700 karavīrus, 120 no viņiem – studijām Nacionālās aizsardzības akadēmijā. Savukārt 310 karavīrus nākamgad uzņems dienestam Sauszemes spēku kājnieku brigādē, 45 – Speciālo uzdevumu vienībā, 55 – Stāba bataljonā, 35 karavīrus – Jūras spēku flotiles vienībās un 50 karavīrus – Gaisa spēku aviācijas bāzes vienībās. Šogad plānots rekrutēt arī 20 instruktorus speciālistus, kā arī 65 karavīrus speciālistus dienestam specializētajās vienībās. Pretendentiem uz profesionālo dienestu izvirzītas prasības: Latvijas pilsonība, vismaz pamatizglītība, vecums 18-40 gadi, valsts valodas prasme un nesodāmība.

Latvijas vēstniece Gruzijā saņem Tbilisi Valsts universitātes medaļu

Par nopelniem Latvijas-Gruzijas izglītības, vēstures un kultūras sakaru veicināšanā Latvijas Republikas vēstniece Gruzijā Elita Gavele saņēmusi Tbilisi Valsts universitātes medaļu.

(Lasiet Franka Gordona rakstu "Rainis un latviskā dzīvesziņa" 12. lpp.)

Pasniedzot universitātes augstāko apbalvojumu, universitātes rektors, akadēmiķis Vladimirs Papava cildināja E. Gaveles ieguldījumu, veicinot un atbalstot Latvijas un Gruzijas vēsturisko saišu izpēti un nopelnus šādu pētījumu publicēšanā.

Saskaņas deputāta viedoklis par valdības veidošanu

Raugoties uz varas partiju savstarpējo cīņu, nevar izslēgt Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa rīkojumu par Saeimas atļaušanu, uzskata Saeimas deputāts Valērijs Agešins (*Saskaņa*). Politikis aģentūrai LETA skaidroja, ka pašlaik vērojama politiskās elites krīze, kurā varas partijas viena otrai izvirza ultimātus, savukārt tauta atstāta novārtā. Agešins uzsvēra, ka patlaban koalīcijas deputātu galvenās rūpes "atduras pret varas portfeļiem", nedomājot par valsts iedzīvotājiem. Tā kā *Zaļo* un Zemnieku savienība (ZZS) izmantoja iespēju izvirzīt savu Ministru prezidenta amata kandidātu Māri Kučinski, vienlaikus vienojoties neatbalstīt šajā amatā *Vienotības* pārstāvi Kārli Šadurski, *Vienotība* turpmāk var neatbalstīt arī ZZS kandidātu, tādējādi ieejot strupceļā, norādīja Agešins. Viņš uzsvēra, ka pašreizējā situācija ir varas partiju bezatbildības rezultāts, jo tās acīmredzot apzinās, ka situācijā, kad nav citu koalīcijas modeļa alternatīvu, tās var tā rīkoties. Līdz ar to turpmāk iespējama situācija, ka koalīcija panāks savu un Vējonis būs spiests pakļauties šai "bezalternatīvu pieejai", norādīja Agešins. Vienlaikus viņš uzsvēra, ka, iespējams, Vējonim būs

jāapdomā iespēja par rīkojumu nr. 3 Saeimas atļaušanu. Agešins šādu iespēju neizslēdz.

Ušakovs: mēs nevaram atbalstīt...

Partija *Saskaņa* nevar atbalstīt nevienu valdību, kurā nav iesaistīta, TV raidījumā *900 sekundes* sacīja partijas līderis, Rīgas domes priekšsēdis Nils Ušakovs. Lai gan Ušakovs atzina, ka *Zaļo* un Zemnieku savienības Ministru prezidenta amata kandidāts Māris Kučinskis ir profesionālis un labākais kandidāts, kāds pašreizējā sarunu procesā ir izskanējis, tomēr *Saskaņa* nevarēs atbalstīt ZZS veidotu valdību, kurā būs *Vienotība* un Nacionālā apvienība. Politika ieskatā pašlaik Valsts prezidentam ir tikai divas iespējas. Viņam esot vai nu jānosauca savs Ministru prezidenta amata kandidāts, vai arī jāizdod rīkojums par Saeimas atļaušanu. Ušakovs piebilda, ka *Saskaņa* var izveidot Ministru kabinetu 10 dienu laikā, taču nevar garantēt, ka viņam – premjermministra amata kandidātam būtu atbalsts Saeimā.

Vai sākšim no baltas lapas?

Ja jauno valdību veidos *Vienotības* politikis, tad ministru rotācija būs minimāla. Pretējā gadījumā darbs sāksies no "baltas lapas", šādu viedokli intervijā LT raidījumā *Rīta Panorāma* puda veselības ministrs Guntis Belēvičs (*Zaļo* un Zemnieku savienība). Jautāts, vai vēlētos arī jaunajā valdībā vadīt veselības nozari, ministrs Belēvičs atzina, ka tas lielā mērā būs atkarīgs no tā, kurš partijas kandidātam tiks uzticēta jaunās valdības veidošana. Ja valdības veidošana tiktu uzticēta *Zaļo* un Zemnieku savienības (ZZS) pārstāvim, Belēvičam ir cerības arī šāda scēnārija gadījumā saglabāt veselības ministra krēslu. "Es diezgan cerīgi raugos nākotnē par iespējām turpināt darbu kā veselības ministram" sacīja Belēvičs.

Čalovskim vairs nav ilgāk jāpaliek ieslodzījumā

ASV tiesa Latvijas pilsonim Denisam Čalovskim, kurš tiek vainots postošā datorvīrusa "Gozi" izplatīšanā, piesprieda cietumsodu, kas ir līdzvērtīgs ieslodzījumā jau pavadītajam laikam.

Deniss Čalovskis

Prokurors tiesu lūdza Čalovskim piemērot vismaz divu gadu cietumsodu. Savukārt viņa advokāts puda, ka Čalovskim nevajadzētu saņemt papildu cietumsodu, jo viņš jau pavadījis desmit

ar pusi mēnešus ieslodzījumā Latvijā un vēl desmit mēnešus ASV. Federālā tiesa Manhetenā piesprieda Čalovskim ieslodzījuma laiku līdzvērtīgi jau izcieštajam. Tiesa viņa nodarījumu nodevēja par nopietnu, bet norādīja, ka soda mērķis jau ir sasniegts, vēsti ziņu aģentūra *Reuters*. Aģentūra AP norāda, ka līdz ar šo spriedumu Čalovskis var atgriezties mājās.

Vēstnieks Orhūsā atklāj Baltijas filmu festivālu

9. janvārī Orhūsā vēstnieks Dānijā Kaspars Ozoliņš ar uzrunu atklāja Baltijas valstu dokumentālo filmu festivālu *Baltic Frames* un festivāla kuratoriem uzdāvināja Latvijas Nacionālā kino centra izveidoto latviešu kino filmu klasikas izlasi. Atklāšanā apmeklētājiem bija iespēja noskatīties režisora Herca Franka dokumentālo filmu "Vecāks par desmit minūtēm". Festivālā tāpat tiks izrādītas arī Pētera Krilova un Viestura Kairiša dokumentālās filmas.

Rundāles pils iekļauta

The Daily Mail tūrisma ceļveidī Rundāles pils iekļauta BBC seriāla "Karš un miers" filmēšanas vietām veltītajā tūrisma ceļveidī, kurū veidojis britu laikraksts *The Daily Mail*. Ceļveidī iekļautas pils un muzeji Latvijā, Lietuvā un Krievijā, kur notika Ļeva Tolstoja romāna "Kaņš un miers" motīvos balstītā seriāla filmēšana.

Laikrakstā minēts, ka Rundāles pils ir "Latvijas apslēptais dārgakmens", jo tā nav viegli sasniedzama. "Pils ir dienas ceļojuma vērtā. Tā lepojas ar rožu dārzu un brīnišķīgu strūklaku. Vasarā pils kļūst par dārza festivāla norises vietu. Šajā dārgakmenī ir daudz kā skatāma. Izstaigājama ir gan galvenā pils ēka, gan muzejs, kā arī gleznainais parks," vēsti *The Daily Mail*.

Latviešu modes mākslinieki Ņujorkas modes nedēļā

Kā jau katru gadu, arī nu jau aizvadītajā gadā Ņujorkā, Manhetenā, tika rīkota *New York Fashion Week* (Ņujorkas modes nedēļa). Atsakoties no ierastā veida, šogad Ņujorka tika piepildīta ar dažādām modes skatēm un notikumiem gan elegantos hotelos, gan izaicinošos klubos.

Vienošais ir palicis tas, ka mode ir Manhetenā, kurū turienes gan Amerikas, gan Eiropas modes dizaineri, izrādot savas jaunākās apģērba kolekcijas. Pirmo reizi šajā grandiozajā šovā piedalījās arī mūsu tautieši Valda *Rainey*, kurā jau 12 gadus pazīstama kā kāzu kleitu dizainere Ņujorkā un Ņudžersijā, un Andris Litavnieks, kurš bija šīs idejas autors un zīmola *NYB* izveidotājs. Kopā sadarbojoties,

tika izveidota šī avangardiskā tērpu kolekcija, pārsvarā domāta jaunatnei. Šovā piedalījās arī trīs latviešu tautības modeles – Līga, Sindija Gierkena *Johnson* un Andra Sandra.

Izrāde Toronto par Baltijas valstu neatkarības atjaunošanu

Estdocs festivālā Toronto skatītāju balvu izpelnījās Islandes dokumentālā filma "Those Who Dare", kas stāsta par harizmātiskā tā laika Islandes ārlietu ministra *Jon Hannibalsson* ieguldījumu Baltijas valstu neatkarības atgūšanā.

Kad Michails Gorbačovs nāca pie varas 1985. gadā, viņa reformas aizsāka neatkarības kustību Baltijas valstīs. Tomēr, kad baltiešu neatkarības mērķi neguva atsaucību starptautiskajā sabiedrībā 1989./1991. gadā, Islandes ārlietu ministrs *Jon Baldvin Hannibalsson* pārliecināja Eiropu atzīt šīs valstis. Islande pirmā 1991. gada 22. augustā atzina Latvijas, Lietuvas un Igaunijas neatkarību. Hannibalssons bija vienīgais rietumvalstu līderis, kurš uzdrošinājās ierasties padomju tanku apdraudētajā Rīgā, Tallinā un Viļņā, lai iedvesmotu cilvēkus un demokrātiski ievēlētās Baltijas valstu valdības, kā arī pievērstu Baltijas valstīm starptautisku uzmanību.

"100 gadi ar Piafu" nobeigums izskanēs Splendid Palace

Pianista Andreja Osokina un dziedātājas Katrīnas Gupalo koncertprogrammas "100 gadi ar Piafu" nobeiguma koncerts 11. februārī izskanēs *Splendid Palace*. "Šī vēsturiskā zāle, kas ir viena no Rīgas arhitektūras skaistākajiem paraugiem, ir lieliski piemērota tādi izsmalcinātai un emocionāli piesātinātai programmai kā "100 gadi ar Piafu", sacīja Osokins.

"100 gadi ar Piafu" ir veltījums leģendārās franču dziedātājas Edītes Piafas simtgadei. Programma apvieno gan dziedātājas leģendārākos hitus un īpaši ekspresīvās pēdējo gadu dziesmas, kas daudziem klausītājiem būs atklājums, gan arī klasisko mūziku, kas skanējusi Piafas dzīves laikā, iedvesmojusi viņu un radījusi gaisotni 20. gadsimta Parīzē – Ravēls, Satī, Stravinskis un Debisī.

Ziņas sakopojis
P. KARLSONS

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Esmu latviski rakstošs cittautietis, un šis ir mans subjektīvais viedoklis.

Nupat aizvadīts Raiņa gads. Šis ģenijs bija eiropietis ar lielo burtu. Viņš pārtulkoja Gētes "Faus-tu", un viņa "Ilja Muromietis" liecina par senās Krievzemes patības izpratni. Viņš bija sociāldemokrāts, bet norobežojās no lielniekiem. Un viņš neapšaubāmi bija Latvietis ar lielo burtu. "Uguns un nakts", "Indulis un Ārija", "Zelta zirgs", "Daugava": šajos Raiņa diždarbos atspoguļojas tautas dvēsele, latviskā dzīvesziņa. Gunāra Birkerta *Gaismas pils* likteņupes Daugavas krastā ir Raiņa latviskās vizijas īstenojums.

Ķerties pie spalvas, pie datora klaviatūras taustiņiem mani pamudināja elitārā mēnešraksta *Rīgas Laiks* 2015. gada novembra laidienā publicētā Ulda Tirona un Ievas Lešinskas saruna ar Raimonu Vējoni, kuŗš Latvijas Valsts prezidenta amatā

nomainīja Andri Bērziņu.

Manuprāt, *Rīgas Laiks* ir lielisks žurnāls gan tematizē, gan apdarē, šai ziņā neatpaliekot no leģendārā *The New Yorker*. Uldis Tironis kā intervētājs ir atjautīgs, ironisks, reizumis klaji agresīvs, un prezidentu Vējoni viņš, var teikt, burtiski tirdija.

Pats intervijas jeb "sarunas" virsraksts ir sarkastisks – "Skudru pūžņa dzīvesziņa".

Prezidents Raimonds Vējonis, kuŗam piemīt humora izjūta, izvēlējies spilgtu metaforu un teica: "Es esmu kā skudru pūznis. Teiksim, esmu rušinājies, lai šo skudru pūzni būvētu tālāk, arī lai to aizsargātu, ja nepieciešams."

Uldis Tironis, priecīgs par šo metaforu, aši pāriet pie jēdziena "dzīvesziņa", kas viņu kaitina kopš tā brīža, kad stājās spēkā Satversmes preambula. Vējonim tiek jautāts: "Tas, kas ir Latvijas identitāte, ir ierakstīts Latvijas Satversmes preambulā, un jūs noteikti varat no galvas atkārtot,

ka Latvijas identitāti veido libiešu un latviešu tradīcijas, latviskā dzīvesziņa, kristīgās vērtības. Kāpēc jūs nestāstāt par tām?"

Raimonds Vējonis, kuŗš atšķirībā no Vairas Viķes-Freibergas nav dainu un folkloras pētnieks, apliecina savu ciešo saistību ar dabu, kas visam dod enerģiju – "līdzīgi kā tas bija senajās latviešu tradīcijās, kad mēs varbūt pielūdzām šos dabas dievus un..."

Prezidentu pārtrauc un viņam iebilst: "Bet tad jau tās ir pagāniskās tradīcijas, bet tur ir rakstīts..."

Vējonis: "Kāpēc pagāniskas, mēs lielā mērā daudzi no tā dzīvojam..."

Intervētājs smejas: "Par to dzīvesziņu, piemēram, zviedriem ir paradums kaut kad augustā ēst vēzus."

Un tagad – uzmanību! Uldis Tironis sakarā ar preambulu dodas uzbrukumā: "Es saprotu šīs valsts neatkarību, piemēram, tā, ka tā nemāca mani, kā dzīvot.

Piemēram, nemāca, ka man jānodarbojas ar libiešu tradīcijām vai kaut kādu pagānisku latvisko dzīvesziņu. Man varbūt ļoti patīk lasīt Platona dialogus, un neviens man nevar pieprasīt, lai Jānos es lēktu pāri ugunskuram. Bet kaut kas līdzīgs tomēr jau ir ierakstīts tajā preambulā."

Platona dialogus droši vien bija lasījis ne tikai Uldis Tironis, bet arī Rainis, kuŗa latviskums nav apšaubāms. Un, kas attiecas uz Jāņiem, ļaujiet man runāt! (Pie-dodiet, ka aizņemtos kādas kontraversālas grāmatas nosaukumu.)

Tie ir Jāņi, kas ļāvuši saglabāt latviešu – kuŗu un seļu, zemgaļu un latgaļu – identitāti visos laikos – "zem" Zobenbrāļu ordeņa, poļiem, zviedriem, krieviem, vāciešiem, un Arveds Janovičs Pelše zināja, ko darīja, aizliedzot Jāņus, jo līdz ar to tiek nokauta, aplāpēta latviskā identitāte, etniskā apziņa. Visus garus pēc-kaŗa gadus, kad Latvijā nebija

iespējams svinēt 18. novembra gadskārtu, Jāņi bija tie, kas vienoja, saliedēja dzimtenē mītošo tautu ar latviešu trimdu ASV, Kanadā, Austrālijā.

Glūži tāpat kā manu tautu satur kopā ik pavasarī svinamie *Pesach* (*Passover*) svētki, kad tradicionālo mielastu – sederu – rīko Izraēla un it visās jūdu diasporas zemēs, piedaloties gan cionistiem, gan anticionistiem, ticīgajiem un agnostikiem. Mēs lasām tekstus, kas pirms 1000 gadiem sakopoti nelielā grāmatīņā – Hagadā, uzsaucam tostus, notiesājam tradicionālos ēdienus, skaitām pantiņus. Tas ir mūsu dzīvesziņas aspekts, kas valdzina un vieno gan tos, kas lasa Platona dialogus, gan tos, kas pilda visus 613 Toras priekšrakstus, gan tos, kas nepalaujas uz Dievu, bet tiecas saglabāt no mītiskajiem sentēviem mantoto etnisko pēctecību, kā šo rindiņu rakstītājs.

SALLIJA
BENFELDE

Jau vairākkārt esmu rakstījis par VDK darbības zinātniskās izpētes komisiju, kas nevarēja sākt savu darbu, jo tika "mētāta" no vienas ministrijas uz otru, kavējās financējums, un kādu laiku Tieslietu ministrija pat bija atradusi veidu, kā pētniekus ierobežot un kontrolēt, faktiski padarot komisijas pētnieku zinātnisko darbu par ierēdņu virzītu pasākumu. Komisija ne reizi vien lūdza palīdzību no jau demisionējušajai Ministru prezidentei Laimdotai Straujumai. Par politiku iecerēm faktiski apturēt komisijas darbu ne reizi vien rakstīja un runāja arī masu plašsaziņas līdzekļi. Pēc visām šīm nebušanām komisija beidzot ir sākusi darbu, tā atrodas Latvijas Universitātes pārraudzībā un arī financējums ir piešķirts. Tomēr izrādās, ka problēmu joprojām netrūkst.

Kā zināms, komisija tapa pēc Saeimas lēmuma, ka pirms VDK dokumentu publiskošanas vēl jāveic šo materiālu zinātniskā izpēte. Bijušās Valsts drošības komitejas dokumenti publiski būs pieejami pēc 2018. gada maija beigām, jo jau tagad ir skaidrs, ka kartotēka nav pilnīga un informatoru kartītes nevar kalpot par pierādījumu sadarbības faktam ar okupācijas laika represīvo iestādi. Vēl jāpiebilst, ka komisijas uzdevums ir ne tikai informatoru kartīšu izpēte, bet tai jāaptver viss VDK darbības lauks, ietekme sabiedrībā un sekas.

Komisijas priekšsēdes vietniece, juridisko zinātņu doktore, Konstitucionālo tiesību institūta valdes priekšsēde Kristīne Jarinovska vēl pagājušā gada decembrī informēja, ka nezināša-

nas, izpratnes trūkuma vai citu iemeslu dēļ joprojām tiek iznīcināti ar VDK darbību saistītie dokumenti – piemēram, Policijas koledža iznīcinātas 42 grāmatas, kas attiecas uz VDK darbību, arī vairākas citas grāmatas ir pazudušas, citi dokumenti nezināmu iemeslu dēļ nodoti Drošības policijai. Saistībā ar šīm problēmām komisija vērsusies ar iesniegumu nacionālās Drošības padomē. Jāpiebilst, ka visus dokumentus un materiālus, kas saistīti ar VDK darbu, aizsargā likums, turklāt minētās grāmatas ir instrukcijas un apraksti, kā pareizi organizējama un izpildāma VDK darbība, tās palīdz pētīt un saprast, piemēram, t.s. filtrācijas lietas. Jarinovska gan arī norādīja, ka tas, visticamāk, neliecina par mēģinājumu kaut ko noslēpt, bet gan par nezināšanu, piemēram, Policijas koledža grāmatas neuzskatīja par svarīgiem VDK dokumentiem. Savukārt vēstures zinātņu doktors, arhīvu eksperts Ainārs Bambals, kuŗš darbojas VDK izpētes komisijā, skaidroja, ka visi ar drošības komiteju saistītie dokumenti un materiāli neatrodas vienā vietā, bet ir gan dažādos arhīvos, gan Satversmes aizsardzības biroja (SAB) un Drošības policijā (DP), bet tas apgrūrina iespēju apzināt visus materiālus.

VDK izpētes komisijas vadītājs, vēstures zinātņu doktors Kārlis Kangeris, vaicāts, kas īsti šogad notiek ar pētāmo dokumentu apzināšanu un pieejamību, skaidroja, ka ar šo jautājumu nodarbojas Ainārs Bambals, kuŗš pašlaik skaidro, kur un kādi dokumenti atrodas. Viena no problēmām, par kuru Kangeris ne

reizi vien jau agrāk ir runājis (arī intervijā "Laikam"), ir tas, ka dokumenti, kuri faktiski nav slepeni un kuri SB un DP nav vajadzīgi darba veikšanai, tomēr ir slepeni, jo atrodas drošības iestādēs. Tādēļ ir vajadzīga īpaša pieeja "slepenajiem" dokumentiem, bet to var saņemt tikai viens vai divi pētnieki, kuri fiziski vienkārši nespēj izpētīt visus tur esošos materiālus. Turklāt šo dokumentu un materiālu izpētes rezultāti arī automātiski skaitīsies slepeni, tos nedrīkstēs redzēt un lasīt neviens, izņemot tos pāris pētniekus, kuriem būs iedota pieļaušana. Protams, situācija ir absurda, bet Kārlis Kangeris cer, ka ar laiku viss sakārtosies, un ir apmierināts, ka izpētes komisija beidzot strādā.

Ja situāciju ar VDK dokumentiem vēl var skaidrot ar nezināšanu un neizpratni, tad to, kas pēc Straujumas demisijas notiek ar valdības veidošanu, var saukt tikai par cinismu pret valsti un sabiedrību, jo grūti noticēt, ka koalīcijas partiju līderi ir, es atvainojos, muļķi. Partijas savstarpējās spēlītēs ir tā aizrāvušās, ka domāt un spriest par valdību un tai darāmajiem darbiem vairs nav ne laika, ne patikas. Neapšaubāmi "Vienotība" līdz šim ir darījusi visu, lai tās popularitāte samazinātos ar katru dienu un lai abas pārējās koalīcijas partijas ar katru dienu padarītu "Vienotību" aizvien nožēlojamāku. Var jau dusmoties uz koalīcijas partneriem, bet jāteik, ka diez vai kāda partija kādreiz neizmanto tu iespēju padarīt konkurentu par savtīgu un dumju, ja tas dara visu, lai tā arī izskatītos. Ja ticētu baumām par "Vienotības"

Birokratija un cinisms

līderes Solvitas Āboltiņas labvēlīgo attieksmi pret *Zaļo* un Zemnieku savienības (ZZS) neformālo līderi Aivaru Lembergu, tad būtu jādomā, ka Āboltiņa dara visu, lai viņas partija zaudētu iespēju veidot valdību un tā nonāktu ZZS rokās.

Kā zināms, Āboltiņa veicināja pašreizējās valdības demisiju, ļoti vēlas kļūt par premjeri, vairākums "Vienotības" biedru to atbalstīja, bet oficiāli partija savu premjera amata kandidātu nav nosaukusi. Tikmēr Nacionālā apvienība ir paziņojusi, ka nebalso par Āboltiņu kā par premjeri, bet ZZS savukārt neies valdībā bez NA. Demisionējuši premjere Straujuma minēja iekšlietu ministra Riharda Kozlovskā vārdu, bet Āboltiņa tūlīt pat publiski visai skarbi atgādināja, ka par to jālemj partijai. Protams, Kozlovskis jau nākamajā dienā pauda, ka nepiekrīst premjera amatam. Būtu loģiski, ja šādā situācijā "Vienotība" nosauktu citu savu kandidātu, jo bija skaidrs, ka "Vienotībai" ir priekšroka premjera kandidāta amatam. Tas nenotika. Abas pārējās partijas kandidātu neizvirzīja, kaut arī neoficiāli izskanēja Māra Kučinska un Roberta Zīles vārdi. Kad Valsts prezidentam apņika šī laipošana un vilcināšanās, viņš paziņoja, ka pats izvēlēšies premjera amata kandidātu. Un tad sākās īsts realitātes šovs. Nacionālā apvienība un ZZS pauda, ka pagaidīs Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa lēmumu. Vējonis neoficiāli uzrunāja finanču ministru Jāni Reiru, kuŗš aši atteicās, pēc tam Valmieras mēru Jāni Baiku, kuŗš pēc Āboltiņas paustās kritikas atteicās no kan-

didēšanas tikpat aši. Paklīda runas, ka premjers varētu būt Saeimas deputāts un Budžeta un finanču komisijas vadītājs Kārlis Šadurskis, par kuŗu Āboltiņa izteicās visai pozitīvi un kuŗš sacīja, ka piekristu, ja viņu aicinātu sastādīt valdību, bet... Oficiāli "Vienotība" joprojām neko nav paziņojusi, un tās premjera kandidāte it kā ir un it kā nav Āboltiņa. ZZS izmantoja šo miglaino situāciju un pēkšņi paziņoja, ka izvirza savu premjera kandidātu – Māri Kučinski un ka nebalso par "Vienotības" premjeru, ja Prezidents nosauks kādu no šīs partijas. Tā teikt, "Vienotība" tagad oficiāli var saukt vai nesaukt savu kandidātu un Valsts prezidents gluži tāpat. ZZS vairs negrib, lai valdību vadītu cilvēks no "Vienotības". Otrdienas rītā Solvita Āboltiņa atmaksāja ZZS, publiski paziņojot, ka "Vienotība", visticamāk, neatbalstīs ZZS premjera kandidātu.

Sobrid, kad rakstu komentāru, var tikai minēt, ko otrdienas pēcpusdienā paziņos Valsts prezidents Raimonds Vējonis. Tomēr dažas lietas ir skaidras jau tagad. "Vienotība" ir norakta, un to ļoti citīgi ir izdarījis tās līderis Āboltiņa. Pat, ja Prezidents nosauks kādu no "Vienotības", pat ja ZZS apmaiņā pret kādu no savām iekārotajām ministrijām būs gatava mainīt savu lēmumu un balsos par "Vienotības" premjera amata kandidātu, stāsts par to, ka "Vienotība" dzīvos, ir gandrīz neiespējams. Nezinu, kāds gandarījums un par ko tas gandarījums ir Āboltiņai un viņas atbalstītājiem, bet valstij un sabiedrībai labuma nekāda nevienā variantā.

“Augstu lidojumu!”

(Turpināts no 1. lpp.)

Daugavas Vanagi ir aktīvi piedalījušies gan Brīvības pieminekļa atjaunošanā, gan Lestenes Brāļu kapu iekārtošanā un uzturēšanā. Jūsu atbalsts ir nozīmīgs arī komūnisma upuru pieminekļa veidošanā Vašingtonā un citos mums visiem tik svarīgos projektos visā pasaulē.

Esam gandarīti, ka mēs visur varam sastapt daudz cilvēku, kas ir pateicīgi par jūsu sniegtu atbalsta roku – tie ir gan Sibīrijā cietušie, gan daudz bērnu ģimenes un bāreņi. Visu šo gadu garumā šiem ļaudīm ir dāvāts prieks un dota “pleca izjūta”.

Mums ir patīess prieks, ka pēdējos gados šis patriotisma gars, ko Jūs 70 gadus esat uzturējuši un nesuši pasaulē, kļūst arvien spēcīgāks arī šeit, Latvijā. Lepnums par savu valsti, gatavība godprātīgi darīt savu darbu, iecietība un atvērta sirds pret līdzcilvēkiem ir tie pamati, kas mūsu katru un visu Latviju dara stiprākus.

Pasaule pašlaik ir uz miera un nemiera robežas. Valsts drošība un nākotne nav tikai teorētiski jautājumi akadēmiskā diskusijā. Diemžēl arī pēdējie notikumi Eiropā un pasaulē liecina, ka mums ir jābūt modriem, mums ir jābūt gataviem reaģēt uz apdraudējumu mūsu nacionā-

Pateicības vārdus saka (no kreisās) Ivars Švānfelds, Andrejs Mežmalis un Andris Staklis

lajai drošībai. (..)

Šajā sarežģītajā laikā Latvijai ir izdevies noturēt līdzsvaru. Mums ir stingra dzīves dziņa, mēs esam izdzīvotāji. Mūsu tautai ir arī apskaužams gudrības gens. Mums ir nenogurstoša augšanas degsme, kā arī nešaubīga pārliecība par Latvijas tālāku uzplaukumu kopīgā Eiropas valstu saimē.

Tikai brīva, demokrātiska, uz vērtībām balstīta Latvijas valsts būs stipra un neaizskarama. Paturot to prātā, Latvija droši ies uz priekšu, uz mūsu simtgadi,

un vēl tālāk. Priecīgu 70. gads-kārtu!”

DV organizācijas priekšnieks Andrejs Mežmalis teica plašu runu, vispusīgi izvērtējot vēsturiskos apstākļus un gaitu, kādos radās un turpina darbu pasaulē šobrīd lielākā latviešu organizācija.

“1944. gada sākumā mūsu tauta bija nonākusi izmisuma situācijā, kā to raksturoja tai laikā vēl dzīvi palikušie mūsu tautas vadoņi, no kuriem laba daļa vēlāk trimdā iesaistījās Daugavas Vanagu darbā. Šie dzīvi palikušie

un Latvijā labi pazīstamie Latvijas patrioti bija līdz 1944. gada 16. martam parakstījuši Latvijas Centrālās padomes sagatavoto Memorandu. Šī Memoranda parakstītāji, kopā 188 izcilas Latvijas personības, bija agrākie Saeimas deputāti, bijušais Saeimas priekšsēdis, ģenerāļi, ministri, visu lielo konfesiju vai reliģiju vadītāji, mūsu valsts pirmā prezidenta Jāņa Čakstes dēli – Konstantīns, Mintauts u. c. Riskējot ar savu dzīvību, viņi aicināja mūsu tautu – mūsu mobilizēto jaunatni un leģionārus – cīnīties pret uzbrūkošo naidnieku no Austrumiem.

Vēlāk trimdā daļa no Memoranda parakstītājiem bija aktīvi Daugavas Vanagu biedri.

Mēs varam būt lepnī par mūsu leģionāriem, kuŗi dibināja Daugavas Vanagu organizāciju pirms 70 gadiem. Pamatā tā bija brīvās Latvijas laika jaunieši, kuŗi, vecāko paaudžu vadīti, milēja savu tautu un savu valsti. Tās bija tās paaudzes trimdā, kuŗas bija piedalījušās Latvijas brīvības cīņās un kaujās Latviešu leģiona rindās. Šī mūsu trimdas tautas daļa, iesaistoties Daugavas Vanagu darbos, palīdzēja atjaunot latviešu studentu korporācijas, skautu un gaidu organizācijas, latviešu baznīcu draudzenes, latviešu valodas skolas bērniem, viņi darīja

visu iespējamo, lai saturētu kopā mūsu tautu svešumā. Daugavas Vanagu mērķis bija un joprojām ir “**Apvienot un pulcēt latviešu tautas kopības saglabāšanai**” un “**sniegt dažāda veida atbalstu un palīdzību visiem tautiešiem**”. Daugavas Vanagu dibinātāji un viņu pēcteči to arī panāca, kopjot un uzturot mūsu senču varoņgaru, nacionālo stāju vienotību. Arī šodien Daugavas Vanagi savās mītnē zemēs ārzmēs joprojām darbojas, lai saglabātu latviešu valodu un kultūru, lai palīdzētu Latvijai.

Daugavas Vanagi, sasauksimies!” Andrejs Mežmalis pateicās visiem – gan augstajiem viesiem, gan kuplajam sviniģā sarikojuma viesu pulkam par sirsnīgajiem vārdiem un atbalstu.

Sarikojuma programmu kā vienmēr kuplināja Daugavas Vanadžu koris, bet šoreiz arī viesi – ansamblis *Dobeles Zemessargi* – četri braši vīri ar skanīgām balsīm un iedvesmojošu priekšnesumu.

Klātesošos sveica arī gaidu un skautu pārstāve, sabiedrības pārstāvji, skanēja silti pateicības vārdi un smaržoja ziedi. Sirsnīgā gaisotnē turpinājās sarunas pie svētku klišģeriem un vīna glāzes. Atmiņu kamols ritēja un ritēja, arī noskatoties dokumentālo filmu “Cēdelgema”.

MĀRIS SLOKENBERGS

Sēžot savā istabā Rīgā pie televizora, 2012. gada janvārī tā neērti sajutos, ka neviens neko īsti nedara attiecībā uz šo svarīgo referendumu. Daži politiķi teic, lai neiet balsot, citi – ka tomēr jāiet, bet nekas nenotiek. Domāju, varbūt es varu kaut ko darīt? Jā, bet ko...? Pazīstu taču Ēriku (Stendzenieku)! Varbūt kopā kaut kas sanāks? 10. janvārī aizrakstīju viņam vēstuli. Sveiks, Ērik!

Vispirms – daudz laimes Jau-najā gadā! Esmu nobažījies par referendumu. Ir risks, ka daudzi latvieši neies balsot, jo zina, ka tā vai tā krievu valodu neievieš [par otro valsts valodu]. Var iznākt, ka referendumā vairākumu dabūs PAR balsotāji.

Domāju, vajadzētu kādu reklāmu, lai cilvēki iet balsot. Es ar viesnīcas “Radi un Draugi” valdi varētu mēģināt savākt kādus tūkstošus no ziedotājiem u.c., lai segtu izmaksas. Vai Tev būtu interese ziedot savu laiku šādam projektam? Tev tas maksātu laiku un zināšanas, mēs ar citiem, ar domubiedriem, savāktu naudu tiešiem izdevumiem. Ko Tu saki par to? Vai tas ir reāli?

Ēriks atbildēja īsi un asi: “Varbūt satiekamies pie tējas un padomājam kopā? Jā, es būtu gatavs. Kā Tev rit, 15.30?”

Tā sākās kustība “Celies un ej!”. Vispirms bija jādibina biedrība, kas atbildēs par naudas vākšanu un par maksājumiem. Tieši tajās dienās man bija tikšanās ar labu draugu Arni Sal-

CELIES UN EJ!
18. FEBRUĀRIS. TU ZINI, KĀ BALSOT.

nāju. Sēdējām viesnīcas Radi un Draugi krodziņā, izstāstīju viņam par ieceri dibināt biedrību un lūdzu nākt talkā. Turpat pie blakus galdiņa sēdēja Daugavas Vanagu Centrālās valdes priekšsēdis Andrejs Mežmalis, kuŗu pazīnu kopš rudens. Visi sapratām, ka vēl vajag kādus dibinātājus. Andrejs ieminējās par Rutu Pazderi, un es piezvanīju manam korporācijas Lettonia biedram

Ruta Pazdere

Aldim Austeram. Bija runa arī par vēl kādiem cilvēkiem, bet palikām pie šiem pieciem. Pēc Saeimas deputāta Valža Liepiņa ieteikuma, nosaucām biedrību “Par latviešu valodu”. Ruta nokārtoja dokumentus, un 20. janvārī mums bija rokās dokuments no Uzņēmumu reģistra. Biedrība “Par latviešu valodu” varēja sākt savu svarīgo darbu.

Sekoja vairākas tikšanās ar Ēriku Stendzenieku un viņa kollēģiem no reklāmas aģentūras MOOZ, uzklusijām viņa ideju pieaicināt sabiedrībā labi pazīstamus un respektējamus cilvēkus, kuŗi tad aicinātu vēlētājus iet un balsot “pret” krievu valodu. Ēriks ieteica saukti “Celies un ej” – ar domu nesēdi mājās, jo uguns deg zem sēdvietas, Latvija tevi gaida! Galu galā mūsu akcijā iesaistījās ļoti daudzi sabiedrībā respektējami cilvēki.

Sākumā Ērika Stendzenieka

ideja bija tāda, ka mēs nemācīsim cilvēkiem, kā balsot, bet galvenais – EJ UN BALSOT! Tu zini, kā balsot. Tomēr tā kā bija jābalso PRET, atļāvāmies ielikt krustiņu mūsu uzsaukumā pie rutiņas PRET.

Sākām vākt līdzekļus drukas darbiem un reklāmai. Andrejs Mežmalis ar saviem kontaktiem Daugavas Vanagos visā pasaulē spēja paveikt brīnumdarbus. Aldis Austers pamodināja studentu organizācijas – sevišķi korporācijas. Man par lielu brīnumu un prieku, darbs gāja uz priekšu lielā ātrumā.

Tomēr mēs nebijām vienīgie ar domu cīnīties par savu dzimto valodu. Latvijas studenti, kā 1919. gadā, arī šoreiz dibināja “studentu rotu” Jelvavā Māra Ozoliņa vadībā. Rīgā korporāciju prezidija konventa seniors Dmitrijs Trofimovs 23. janvārī paziņoja, ka pieņemts lēmums par aicināšanu uz referendumu, balsojot PRET otru valsts valodu. Ja 10. janvārī jutots viens, jau divas nedēļas vēlāk mēs bijām liela komanda.

Rīga, 3.febr., LETA. Jaundibinātā biedrība “Par latviešu valodu” izplatījusi manifestu “Celies un ej!”, kuŗā aicina 18. februāra referendumā balsot pret valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai. Manifestā teikts, ka atbalstam par latviešu valodu jābūt tādā, lai nevienam nekad vairs neienāktu prātā tautai vai-cāt: “Vai tomēr nevēlaties divvalodību?”, lai neviens laikraksts

visā pasaulē nespētu uzrakstīt, ka ievērojama sabiedrības daļa vēlas divvalodību, lai nevienas valsts televīzijā nedzirdētu ziņās vārdus, ka vairāk nekā ceturtdaļa Latvijas iedzīvotāju ir par krievu valodu.

Biedrību “Par latviešu valodu” 20. janvārī nodibināja Rīgas Ekonomikas augstskolas pensionētais prorektors Māris Slokenbergs, Daugavas Vanagu Centrālās valdes priekšsēdis Andrejs Mežmalis, Latvijas okupācijas izpētes biedrības priekšsēde Ruta Pazdere, jurists, biedrības “Par latviešu valodu” valdes priekšsēdis Arnis Salnājs, Eiropas Latviešu apvienības priekšsēdis, Pasaules Brīvo latviešu apvienības valdes loceklis Aldis Austers.

Biedrības mērķis ir pārstāvēt valodas intereses ilgtermiņā, bet pirmais un izšķirošais mērķis ir rūpes par latviešu valodai labvēlīgu referendumu iznākumu. “Lai to panāktu, mēs rīkosim aktīvu komunikācijas kampaņu, un tai jā sākas tuvāko septiņu dienu laikā”, teikts paziņojumā. Kampanjas īstenošanai tiek vākti ziedojumi.

Biedrības “Par latviešu valoda” un citu organizāciju kampaņa beidzās ļoti sekmīgi. Tikai 17,75% no visiem balsstiesīgiem nobalsoja PAR krievu valodu kā otro valsts valodu. Mums saziņoja 34 000 latu (no tiem 2/3 no Daugavas Vanagiem). Nav zināms, kādas naudas summas izlietoja latviešu valodas pretinieki.

Cēlāmiem un gājām

Atceroties 2012. gada 18. februāra referendumu par latviešu valodu

Nulles līmenis, nākotnes prognozes un bēgļi

Žurnālistes Sallijas Benfeldes intervijas nobeigums ar
Tirgus un sociālo pētījumu aģentūras direktoru, sociologu Aigaru Freimani

Vēlreiz par bēgļu jautājumu – vai, izņemot Eiropas ārējo robežu stiprināšanu, kaut ko var izdarīt? Pašlaik situācija kļūst aizvien skarbāka...

Mana pārlicība ir, ka Eiropa nav cukura tūta lietū. Pretdarbības scenāriju ir daudz un dažādi, nebūs tādas žēlabainas Eiropas pašnāvības. Domāju, ka sliktākais scenārijs, kas varētu būt – un nezinu, vai tas Eiropai ir vajadzīgs – ir tas, ka labējie spēki, kas bieži vien ir populistiski, primitīvi un agresīvi, uzsāk savu uzvaras gājienus. Labējo ietekme pēdējos gados ir bijusi diezgan liela pat bez bēgļu krīzes. Austrija, Nīderlande, tagad arī Demokrātu partija Zviedrijā, īsteno somi Somijā. Patiesībā tādi ir katrā valstī. Mazliet cits scenārijs, kas pašlaik redzams Francijā, ir Lepēnas Nacionālā fronte un Nikolā Sarkozy republikāni, kuru programmas ir stipri līdzīgas vairākos, arī bēgļu, jautājumos, toties Sarkozy nav to “piedevu”, kas ir Lepēnai, un vēlētāji varētu izvēlēties republikāņus, ne galēji labējos. Arī Vācijā labējo ietekme pieaug, bet tas varētu notikt daudz racionālāk, vienkārši izsūtīt agresīvos nemiera cēlētus.

Manuprāt, lielākā Eiropas Savienības problēma ir tā, ka valstīm ir kardināli atšķirīga pieeja imigrācijas politikai, un Šengenas zonā tas neizbēgami rada problēmas. Vācija ar savu “welcome” politiku tika sadzirdēta sociālajos tīklos un palielināja bēgļu plūsmu. Domāju, ka lielā mērā tur “palīdzēja” Turcija ar savu reālo rīcību, jo acīmredzot ir aizvainota par vilcīnāšanos jautājumā par tās uzņemšanu Eiropas Savienībā. Turcijā pret bēgļiem izturas vienaldzīgi – ja jau viņi tur ir, tad lai tiek galā paši, kā prot, un, ja grib doties uz Vāciju, lai dodas. Atšķirīga pieeja ir Polijai un Austrijai, arī Dānijai, Zviedrijai.

Eiropai ir jāslēdz ārējās robežas, bet tas nenotiek. Mēs runājam par patriotismu, aptaujās uzdodam jautājumu, vai esam gatavi aizstāvēt savu valsti un savu brīvību ar ieročiem rokās. Kāpēc šie jaunie un spēcīgie vīrieši negribēja aizstāvēt savu brīvību un tiesības savās valstīs? Kāpēc viņi dodas uz svešām valstīm, cerēda-

mi, ka viņiem uzreiz tur iedod māju, mašīnu un naudu? Patiesībai un realitātei ir sakrauts virsū daudz politkorekto plāpu un melu. Ir vajadzīgas kārtīgas robežas un nevis plāpāšana augstā stilā. Ziniet, es kā Padomju Savienībā ilgu laiku dzīvojis cilvēks, kuŗš zināja, ka valsts robeža ir tik nepārkāpjama un cieta, ka to gandrīz nekad neviens pat nemēģināja pārkāpt un tas arī gandrīz nekad neizdevās, nekādi nesaprotu to, kas notiek ar Eiropas Savienības ārējām robežām. Tā ir fikcija, ne-

jis nevienu dienu, saņems par minimālo pensiju lielāku pabalstu, tā pensionāra vietā, kas saņem mazo pensiju par nostrādātajiem 30 – 40 gadiem, es vērstos Satversmes tiesā. Es labi saprotu, ka tiem, kuri tiešām ir bēgļi, viss ir atņemts, viņi grib glābt savu dzīvību, bet lielāko tiesu tie gados jauni un ziedoši vīrieši, kuri vienkārši grib labāk dzīvot, tikt pie lieliem pabalstiem un mitekļa. Radio klausos stāstu, ka bēgļi ir inteligenti un izglītoti cilvēki, pianisti, ārsti, inženieri, IT speciālisti, bet pēc

vis robeža. Tā ir Eiropas Savienības pastāvēšanas krīze.

Patiesībā pašreizējā situācijā, kad nav unificētas jeb vienas likumdošanas, nodokļu sistēmas un vēl daudzu citu lietu, robežu atjaunošana, manuprāt, būtu normāls risinājums. Tomēr vēlreiz gribu atkārtot, ka tā nav cukura tūta lietū, problēmas ir risināmas un arī atrisināmas.

Ko darīt mums?

Latvija nav Polija, kas pēc vēlēšanām var mierīgi pateikt, lai Eiropa iet ar saviem bēgļiem, kur grib. Čehi, ungāri, slovāki skaļā balsī saka “nē!”. Latvija var nepadarīt pievilcīgu sevi bēgļu acīs. Tas pie mums notiek un, manuprāt, notiek ļoti pamatoti. Godīgi sakot, ja bēglis, kas nav nostrādā-

tam lasu pārskatos, ka lielākā daļa cilvēku, kas ceļas pāri Vidusjūrai, nekad mūžā nav strādājuši algotu darbu, daudzi ir analfabēti. Protams, viņu vidū ir arī ārsti, mūziķi, inženieri, IT speciālisti, bet izglītotiem un kvalificētiem cilvēkiem nav milzīgu problēmu Eiropā atrast darbu, diez vai viņiem laiviņās jābēg pāri jūrai.

Izskatās, ka bēgļu jautājums ir uzjundījis instinktus, kas bija pieklusuši. Publiskajā telpā nereti Latvijā uzvirto tik liels naids un dusmas, ka jāvaicā, vai esam droša sabiedrība.

Stresa potenciāls sabiedrībā pieaug, bet tā tas ir noticis jau vairākus gadus. It kā esam tikuši ārā no krīzes, pamazām viss kļūst labāk, bet trauksmes sajūta pieaug. 700

Aigars Freimanis: “Eiropai ir jāslēdz ārējās robežas, bet tas nenotiek. Mēs runājam par patriotismu, aptaujās uzdodam jautājumu, vai esam gatavi aizstāvēt savu valsti un savu brīvību ar ieročiem rokās. Kāpēc šie jaunie un spēcīgie vīrieši negribēja aizstāvēt savu brīvību un tiesības savās valstīs? Kāpēc viņi dodas uz svešām valstīm, cerēdami, ka viņiem uzreiz tur iedod māju, mašīnu un naudu? Patiesībai un realitātei ir sakrauts virsū daudz politkorekto plāpu un melu. Ir vajadzīgas kārtīgas robežas un nevis plāpāšana augstā stilā.”

bēgļi Latvijai neko nodarīt nevar, bet uztraukums ir nepamatoti liels. Acīmredzot iemesls trauksmei ir cits, bet tā tiek vēsta pret bēgļiem, pirms tam pret Krieviju un Putinu. Lai gan nekas nav mainījies, vienīgi Krievija vismaz ārēji kļuvusi mazliet mierīgāka, uztraukums ir pierimis, esam pieraduši tā. Tagad meklējam jaunu trauksmes avotu, jo droši vien pamazām pieradisim arī pie bēgļiem un ar tiem saistītajām problēmām.

Politīki pastāvīgi atrod kādu tēmu, ar kuŗu tracināt sabiedrību. Diemžēl Nacionālā apvienība ir visai aktīva sabiedrības “kurinātāja” – abortu likums, tikumība, Krievija, tagad bēgļi.

Jā, tas ir savdabīgs politiskais spēks. Gribas sacīt – ja viņu idejas nestu citi cilvēki, tad tas izskatītos pieklājīgāk, rezultāts būtu cits, labāks. Savulaik bija viens brīdis, kad Sarmīte Ēlerte sāka runāt par moderno nacionālismu, tas bija pievilcīgs, europeisks virziens, nevis primitīvs, sektantisks nacio-

nālisms, kas ved uz izolacionismu. Tam varēja būt nākotne, bet tas kaut kā izčakstēja.

Kas tagad ir “Vienotība”, es nezinu. Viņi strādāja, ievērojot Eiropas nostāju, bet, ko viņi dara tagad, nepateikšu. Vai partijas iekšējie opozicionāri uztaisīs jaunu partiju, šaubos. Partijai ir vajadzīgas trīs lietas. Pirmā ir cilvēki – gan skaita ziņā ir vajadzīgs noteikts daudzums, gan ir vajadzīgs harizmātisks līderis, kas spēj aicināt cilvēkus. Otrā lieta – ir vajadzīgs intelektuālais resurss, intelekta nesēji pašā partijā. Trešais nosacījums, lai izveidotu partiju – vajadzīga nauda. Ja viņi šīs trīs barjeras pārvarēs, tad varbūt taps jauna partija.

Tā minimālā dzīves pakete, kas mums ir, nemaz tik slihta nav, ja salīdzina ar daudzām citām valstīm plašajā pasaulē, bet pie tās ir pierasts. Gribas kaut ko vairāk un ātrāk, mums vajag, kā viņiem, tur, Rietumos, labklājību un drošāku sociālo vidi. Tā nav, jādzīvo šodienā, bet tas bieži rada stresu.

Atskats uz PBLA darbību 2015. gadā un ieceres 2016. gadam

(Turpināts no 1. lpp.)

Latvijas drošības jautājums ir bijis viens no mūsu pēdējo gadu rūpēm saistībā ar pieaugošu Krievijas agresiju Baltijas kaimiņvalstīs. Caur PBLA dalīborganizācijām esam vērsušies pie mūsu mītnes zemju politiskās vadības, vērsot to uzmanību uz Baltijas reģionā notiekošo un aicinājuši Rietumvalstīs apliecināt drošības garantijas Baltijas valstīm NATO 5. panta ietvaros. Vienlaikus esam atkārtoti atgādinājuši Latvijas valdībai un politiķiem par nepieciešamību

maksimāli drīz palielināt Latvijas aizsardzības budžetu līdz 2% no IKP, kā to paredz NATO dalībvalstu vienošanās. Aprīlī PBLA atbalstīja Apvienotās baltiešu komitejas rīkoto konferenci Vašingtonā “History Repeated: Baltics and Eastern Europe in Peril?” un decembrī Ņujorkā notikušo semināru par Baltijas un Ziemeļvalstu drošību un ekonomisko sadarbību, kurā piedalījās aptuveni 90 dalībnieku no diplomātu, pētnieku, žurnālistu, uzņēmēju un baltiešu sabiedrisko darbinieku aprindām.

Sadarbībā ar Latviju mūs rūp vēl joprojām neatrisinātais Latvijas Okupācijas muzeja rekonstrukcijas jautājums. Rekonstrukcijai, kā vērojams, tiek likti visdažādākie šķēršļi jau daudzu gadu garumā. PBLA valdes sēdē asi nosodījām šķēršļu likšanu Okupācijas muzeja pārbūvei un aicinājām Latvijas likumdevējus tai noteikt nacionālas nozīmes būvprojekta statusu. Esam sūtījuši vēstules Latvijas augstākajām amatpersonām, kā arī Rīgas pilsētas galvam Nilam Ušakovam, pieprasot nekavējoties no-

vērst šķēršļus muzeja rekonstrukcijas uzsākšanai.

Mums ir svarīgi skaidrot Latvijas 20. gadsimta un okupācijas vēsturi, lai nepieļautu tās atkārtošanos. Tāpat PBLA 60. jubilejas gadā mums ir svarīgi izvērtēt pašiem savu darbību un runāt par trimdas latviešu ieguldījumu Latvijas neatkarības atjaunošanā. Visbeidzot – mums visiem ir svarīgi visiem kopīgi jau tagad uzsākt gatavošanos Latvijas Simtgadei, ko svinēsim jau pēc pāris gadiem.

Jāatzīmē, ka PBLA darbojas

gados jauna un enerģiska valde, ko veido PBLA dalīborganizāciju izvirzītie valdes locekļi. Ar šo gadu PBLA priekšsēža vietnieces amatā ir stājusies Kristīne Saulīte no Austrālijas. Aizvadītā gada nogalē no PBLA Kultūras fonda (KF) priekšsēdes amata pēc vairāk nekā 10 gadu uzcītīga darba atkāpās Vija Zuntaka-Bērziņa, kuras vietā PBLA KF vadībā stājies Juris Ķeniņš no Kanadas. Pārmaiņas notiek, bet mēs arvien neatlaidīgi turpinām strādāt latviešu tautas un Latvijas labā! Dievs, svētī Latviju!

ULDIS ZEMZARIS

(Turpināts no Nr. 1)

Darba steigā man reiz gadījās, ka Arvidam Grigulim rokai nējauši biju uzzīmējis sešus pirkstus. Redakcijā visi par to uzjautrinājās un zobojās, ka Grigulis patiešām gan esot varens dzejnieks un profesors, arī nozīmīgs sabiedrīks darbinieks, bet, ka viņam seši pirksti, to vēl nav zinājuši. Kad vēlāk dzejnieku gleznoju uz audekla ar eļļas krāsām, viņš man uzdāvināja savu foto, kur, tukls un piepūtīts, sēž ar 15 ordeņiem gar abiem svārkuru atlokiem un nekā vairs neatgādina to kalsno Griguli, kas 1939. gadā uzrakstīja Benjamiņu "Atpūtai" romānu "Liktenīgais noslēpums". Tukls un birokrātisks pēc vaiga izskatījās arī Žanis Grīva, lai gan būtībā tāds nebija. Spānijas pilsoņu karā kā brīvprātīgais izkarojies un vēlāk krievu frontē smagi ievainots pie Staraja Rusas, viņš pēc demobilizēšanās bija jau atkopies un dzīvoja Bulduros, kur mitinājās nacionalizētā savrupmājā, kur pirms viņa dzīvojis izpildkomitejas priekšsēdis Arnolds Deglavs. Rakstnieks prata sirsniņi uzņemt, sagaidīja jau stacijā, lai man nebūtu lieki jāmeklē, un dārzā parādīja, kur starp dažām priedēm vēl augs baraviciņas. Kad viņa apaļo seju uzzīmēju, tur prasīt prasījās mutē čerčilisks

cigārs, bet to nācās izretušēt, jo lielais karotājs tomēr nav bijis smēķētājs. Dažos aspektos Grīva likās pat kā romantiski ideāls cīnītājs un progresa aizstāvis, ko pat Ojārs Vācietis viņā bija saskatījis, tādēļ savam dēliņam ņēma par krusttēvu un deva vārdu Žanis. Bet vecais pretfašisma cīnītājs bija arī viens no pirmajiem, kas jauno literātu brīvības alkās sazīmēja bistamu noslieci uz nacionālismu.

Zīmēt jaunos autorus, protams, bija daudz familiārāk, jo arī pats vēl biju tikai jaunais mākslinieks ar dzīvu vēlēšanos iepazīties un sadraudzēties.

Tajos gados jaunie dzejas favorīti skaitījās Ojārs Vācietis un Andris Vējāns, abi svaigi pēckara selekti ar vēl neaptraipītām biografijām. Man izdevniecība uzdeva zīmēt vāku un nodaļu vinjetes Ojāra Vācieša otrajam dzejoļu krājumam "Ugunis". Tur es priekšlapai uzzīmēju viņa portretu profilā, un sarunājām laiku, kad dzejnieks varēs man papozēt. Viņš tad mitinājās nelielā istabē Turgeņeva ielas rajonā, tūlīt aiz lielajiem spīķeriem, un, kā atceros, pa vaļēju logu gar kaimiņu namiem varēja samanit Daugavu. Tur es iecerēju gleznot viņu visai oriģinālā kompozīcijā, jo es ievēroju, ka dzejnieks savus pantus sacer gulus stāvoklī, uz tahtas atlaides augš-

pēdus, un, kad galvā viss gatavs, lec augšā, un pie galda dzejoli uzraksta. Es tā arī uzgleznoju, augšpēdus un ar rokām aizskautā, acīm veroties vertikālajās izteiles dimensijās. Bet man nācās drīz saprast, ka ugunīgajam dzejniekam gleznas tad vēl likās gluži sveši krāmi, un, kad es portretu viņam uzdāvināju, viņš redakcijā "Zilīte", kur tolaik strādāja par redaktoru, to bija aizbāzījis aiz grāmatu skapja. "Te mētājās viena tava glezna," sacīja citi redaktori, un es savu darbu atkal savācu un mājās to no audekla nomazgāju. Dzejoļu grāmatas literāro portretu Ojārs kādā jautrā brīdī arī bija atdāvinājis kolēģim Kuņajevam, bet man, par laimi, palika kopija.

Andris Vējāns bija visādi nosvērtāks un apdomīgāks, kad Krauliņa vietā tika izraudzīts par "Karoga" galveno redaktoru. Viņš turpināja priekšgājēja nule aizsāktu rakstnieku portretu ieviešanu katrā žurnālā, un kopā ar Andri Vējānu un Intu Lubeju mēs ikreiz izraudzījāmies arī grafiskos mākslas darbus vāku rotāšanai. Ar dažām līnijām es uzzīmēju Vējānu pašu, un dzejnieks teica: "O! Te es izskatos varen spraus, un acis apaļas, tumšas kā saskam."

Man iesākās gluži nepārtraukta literātu portretēšana, jo katram žurnālam bija vajadzīgi vismaz

ĢĪMETŅU KUTELĪBAS

kādi trīs. Īpaši atceros iepazīšanos ar Imantu Ziedoni, kam "Karogs" bija paredzējis pirmās publikācijas. Viņš tad vēl strādāja par skolotāju Slokā, dzīvoja Kaugurciemā, bet viņa vecāki Ragaciemā. Ziedonis nopozēt ieradās pie manis Mellužos. Galvā viņam bija kupla zvērādas cepure, bet, kad viņš to noņēma, atsedzās vēl kuplāks tumšu matu ērkulis. Seja slaida un bāla, bet iespaidīgs tieši spēcīgais matu kuplums. Dzejniekam bija arī motocikls, ko viņš pa reizei Ragaciemā pie vecākiem laboja. Tieši tad viņam radās tie dzejoļi, ko vēlāk sakoņoja krājumā "Motocikls", kur ieskanas kaismas brīvības alkas - izrauties. Šo "izraušanos" emigrācijas latvieši uztvēra kā izraušanos no padomju žņaugiem, lai gan dzejniekam tad gluži vienkārši gribējās tikt vaļā no jaunības mulsumā apprecētās sievas, kas viņa klaidonību necieta un par to Rakstnieku savienības Valdei un partijai sūdzējās. "Nezinu, kā gan tu tiksi no viņas vaļā, jo jums jau ir divi bērni," sacīja dzejniekam. Bet viņam tomēr izdevās izrauties, lai ielēktu jaunā kopdzīvē ar aktrisi Ausmu Kantāni. Kādos Jāņos, kad bijām aizbraukuši tos nosvinēt Vidzemes jūrmalā pie zvejniekiem un tur vispārējā liksmībā nodega pat vecs pussagāzies šķūnis, es uz rīta pusi pamanīju Imantu vienu sēžam

pie pamesta ugunskura, kailām pēdām un ceļgalus pierāvušu pie sevis – man tūlīt atplauka iecere, ka tieši tā varētu uzgleznot viņa portretu. Pēc tam šo pozu dzejnieks atkārtoja manā darbnīcā, kur košo ugunskuru piegleznoju klāt pēc atmiņas.

Sadraudzēšanās radās arī ar jaunajiem prozaikiem. Kinoteātrī "Splendid Palace", kas tad jau bija pārkrustīts par "Kino Rīga", seansa sākumu gaidot, ieraudzīju priekštelpā Zigmundu Skujiņu pie kolonnas atspiedušos. Piegāju klāt un uzaicināju papozēt portretam, kam viņš tūlīt piekrita. Skujiņu biju jau ievērojis Rozentāla mākslas vidusskolā, kad tur rīkoja romantiskas balles un karnevālus. Pats viņš bija tur mācīties īsu brīdi, pirms apsvēris – izdevīgāk darboties avīzes "Padomju Jaunatne" redakcijā un jau pievērsies rakstniecībai. Zigmundam bija iznākusi pirmā stāstu grāmatiņa ar nosaukumu "Esmu dzimis bagāts", kontrastā tai sūrajai videi, no kuras bija nācis, un ar savu bagātību domājis likteņa labvēlību, kas patiešām viņu pavadījis līdz pat vecumdienām. Kā jau "vecie" rozentālieši, mēs sadraudzējāmies ļoti ātri un cieši. Zigmunds jau zināja, kā mākslu taisa, un portretu tapšanā piedalījās ar paša acigu vērtēšanu.

(Turpinājums sekos)

“Zelta zvaigzne” latviešu folkloras pētniekam

Ar Ernestu Spiču tikās Inese Raubiške

Haifa, Izraēla, Pilsētas Kultūras centrs (*Abi Hushi Community Center*) – noritējis Pasaules Folkloras federācijas (*International Union of Folklore Associations (I.G.F.)*) organizēts starptautisks forums, kurā piedalījās arī pārstāvji no Latvijas. Pasaule pati vecākā folkloras organizācija – Pasaules Folkloras federācija – dibināta 1949. gadā, sastāv no valstu apvienībām. Apbalvo ar "Zelta zvaigzni" (*Gold Star Award*) cilvēkus, kas savā valstī un arī starptautiskā mērogā darbojas folkloras jomā. Foruma gaitā Izraēlas oficiālās amatpersonas un ārvalstu pārstāvji uzrunāja dalībniekus, no Izraēlas puses tika sniegts plašs koncerts, tika vērtētas I.G.F. apbalvojuma *Gold Star Award* nominantu prezentācijas. Skatītāju atzinību izpelnījās Biznesa kompetences centra (BKC) pētnieka Ernesta Spiča prezentācija "Latvijas etnoprojektu kategorijā izcili meistari" kopā ar aizraujošu Rozītes Katrīnas Spičas kokles spēli.

Šogad I.G.F. piešķīra "Zelta zvaigzni" par ilgaicīgiem nopelniem folkloras jomā tradicionālās dejas pētniekam un skolotājam Ernestam Spičam.

No kuŗa laika nodarbojaties ar folklorismu?

No dzimšanas, protams. Cilvēki, kuŗi darbojas folkloras kustībā, žargonā saka – folklorēju.

Taču šodien maizi ar folklorēšanu nevar nopelnīt?

Nedz ar folklorēšanu, nedz ar

"Zelta zvaigzni" maizi nopelnīt nevar.

Pirmā izglītība, ko sāku apgūt (bet nebeidzu), bija ķīmija Latvijas Valsts universitātē. Kad tikko tika nodibināta J. Vitola Latvijas Valsts konservatorijā, Kultūrizglītības fakultātē, choreografijas nodaļa, uzreiz iestājos tajā, jo interese un aicinājums man vienmēr bijusi dejas. Mainījās izpratne, un sākās pārmaiņas dzīvē. Dejojot deju kopā "Dancis", sapratu, ka tolaik visos tautas deju ansambļos (vai "Dancis", vai "Liesma", u.c.) tās faktiski nav tautas dejas, tās būtībā stāv pat samērā tālu no tautas dejām. Es to definētu šādi – plašs, labi attīstīts amatiermākslas žanrs, kam nav liela sakara ar folkloru. Pavērsiens dzīvē, apzināta pievēršanās folklorai notika 21 gada vecumā, pateicoties choreografam Harijam Sūnam (1923-1999) – pagājušā gs. 60., 70. un 80. gados gandrīz visu deju svētku virsvadītājam. Viņš savulaik bija arī mans skolotājs. Sūna ir latviešu tradicionālās dejas tipoloģijas radītājs. Strādājot ZA Folkloras sektorā, latviešu folkloras krātuvē, viņš lasīja lekcijas *Alma Mater*, un tās man daudz ko lika pārdomāt.

Koncentrētā versijā – kas tad jūsu skatījumā ir folkloras?

Folkloras ir situāciju māksla (jau pēc definīcijas folkloras ir situāciju māksla). Ar to jādarbojas sistemātiski, ar dziļu domu un galvenais ar jēgu.

Pabeidzis studijas konservā-

Ernesta Spiča kopā ar meitu Rozīti Katrīnu Spiču

torijā, ieguvu kvalifikāciju – horeografs. Tai laikā nodibināju arī Latvijā pirmo folkloras deju kopu "Dandari", kuŗu vadīju 20 gadus. H. Sūna deju kopai veltīja piecus savus dzīves gadus kā zinātniskais konsultants. Pēc "Dandaru" dibināšanas radās doma par folkloras festivāla rīkošanu, jau pati ideja ap sevi pulcēja domubiedrus ... 1984. gadā tika likti pamati bērnu un jauniešu folkloras festivālam "Pulkā eimu, pulkā teku", kas savu 20 darbības gadu laikā kļuvis par vecāko un plašāko bērnu un jauniešu folkloras festivālu Baltijā un kopš 1994. gada akreditēts CIOFF (Starptautiskā Folkloras festivālu rīkotāju padome). Kad savulaik LU Pedagoģijas fakultātē, pēc Imanta Ziedoņa iniciatīvas, tika veicināta un izveidota bērnu un jauniešu estē-

tiskās audzināšanas un attīstības laboratorija, arī es tiku tur uzaicināts darboties kopā ar Valdi Muktupāvelu, Māru Mellēnu, Inetu Krastiņu, Egīlu Blūmu... Tolaik Imants Ziedonis ieinteresējās, ko daru "Dandaros" un kādi ir mani identitātes pētījumi par iespējām bērniem izglītoties folkloras jomā. Kopā izveidojām Baltās stundas – mana joma bija dejas un choreografija. Japiebilst, ka minētos identitātes pētījumus biju uzsācis jau konservatorijā studiju laikā prorektora Dzintara Kļaviņa vadībā. Tolaik tika izveidota pirmā neformālā pētniecības grupa studentiem – FOK – folkloras orientējošs koordinātes. Tur darbojās tādas personības ka Ilga Reizniece, Valdis Muktupāvels, Dzintars Tilaks ...

Arī tagad forumā Izraēlā jūs

tīkāt pieteikties kā pētnieks?

Ja runā par pētniecību, tad šodien mans darbs ir saistīts ar tādu zinātnisku institūciju kā Biznesa kompetences centrs. Pētu Latvijas etnoprojektu eksporta iespējas.

Kāda ir šī produkta būtība (vienkāršāk – kas tas ir)?

Etnoprojekts ir gluži jauns koncepts, kas ietver gan materiālos priekšmetus, gan nemateriālo komponenti jeb zināšanas. Ir izveidots Latvijas etnoprojektu klasifikators, un tajā ietilpst, piemēram, Latvijas daba, pārtika, ģimenes godi... arī folkloras izrādes, kuras veidoju, var būt etnoprojekts. Apzinu, kādam skatītājam tās tiks rādītas – vai no Vācijas, vai Francijas utt. ... un atkarībā no tā, šīs izrādes (etnoprojekts) tiks veidotas citā saskarsmes līmenī, izprotot konkrētās tautas mentalitāti.

Latvijas puse foruma dalībniekus iepazīstināja ar Latvijas etnoprojektu, prezentējot Latvijas etnoprojektu katalogu. Pasaules Folkloras federācijas semināra laikā notika savdabīgi *atklāšanas svētki* arī jaunākajam etnoprojekta paraugam – "Zelta stīgu kokles", ko izstrādājusi Latvijas Kultūras akadēmijas 2. kursa studente Rozīte Katrīna Spiča. Cerīgu perspektīvu etnoprojektu iezīmē Haifa zinātniskās institūcijas Biznesa kompetences centrs (BKC) noslēgtie Latvijas etnoprojektu eksporta sadarbības līgumi ar Rumāniju, Šveici, Izraēlu un Kipru.

Latvijas lepnums – Nīderlandes pilsoņe Margrieta Lestrādēna

VALIJA BERKINA

Aizvadītā gada 26. decembrī notika akcijas "Latvijas lepnums" svinīgā ceremonija. Tā notiek jau 12 gadus, bet pirmo reizi šī godpilnā balva tika piešķirta ārzemniecei – Nīderlandes pilsoņei Margrietai LESTRADĒNAI (*Margriet Lestraden*) – par ieguldīto darbu latviešu gleznotāja Vilhelma Purviša (1872 – 1945) dzimtas māju "Vecjauzi" saglabāšanu, kur viņa izveidojusi arī centru veco un vientuļo iedzīvotāju aprūpei.

Margrieta ir Nīderlandē un pasaulē atzīta mūzeju menedžmenta un kultūrpolitikas eksperte, mūzeja direktore Hāgā. Latvijā viņa pirmoreiz ieradās 1992. gada oktobrī, kad Rīgā notika Starptautiska mūzeju konference. Latvija bija atguvusi neatkarību, un viņa iepazīstināja ar mūzeju kultūrpolitiku un finansējumu Eiropā. Viņa tagad atzīst, ka toreiz informācijas daudzums par Latviju bijis salīdzināms ar nulli, vakuumu. Pēc tam sākusi veikt mūzeju darbinieku apmācības Latvijā – Engurē, Jūrmalā un citviet, bet 10 speciālistiem tika dota iespēja doties pieredzes apmaiņas braucienā uz Nīderlandi.

Latvijā kādu konsultāciju laikā 1994. gadā Margrietu Lestrādēnu uzrunājusi Mūzeju valsts pārvaldes speciāliste Vita Rinkeviča, lūdzot padomu, ko iesākt ar izcilā Latvijas glezniecības vecmeistara

Vilhelma Purviša dzimtas mājām "Vecjauziem", jo mākslinieka radnieks Kārlis Švanks, būdams sirmā vecumā, vēlas tās pārdot. Droši vien Latvijā nav cilvēka, kurš kaut reizi, uzlūkojot kādu dabas ainavu, nebūtu iesaucies – nu gluži kā Purviša gleznā! Tieši tādu – reālu ainavu ar pakalniem un bērzu birzīm – Latvijā ieraudzīja Margrieta Lestrādēna. Un tā viņai "iekritis sirdī". Ieteikusi meklēt sponsorus un "Vecjaužos" veidot mūzeju. Jāpiebilst, ka Vilhelms Purvītis bijis arī Rīgas pilsētas Mākslas mūzeja direktors (1919 – 1944).

Taču tolaik Latvijā nauda kultūrvēsturiskā mantojuma glabātājiem nav bijusi, un ārzemnieki īpašumus Latvijā nedrīkstējuši iegādāties. Kad mainījās likumi, Margrieta Lestrādēna no Nīderlandes riskējusi un 1998. gadā kļuva par "Vecjaužu" māju saimniece. Par māju uzreiz bijis skaidrs, ka veidos to kā radošu centru, lai spētu to uzturēt.

Margrietas jaunā dzīve "Vecjaužos" sākusies ar pamatīgiem remontiem: dzīvojamai ēkai uzlikts jumts, ievilkts ūdensvads, atjaunota elektroinstalācija, pārmūrētas krāsnis, pārveidotas bēniņu telpas, kur nakšņot viesiem. Pirms vairākiem gadiem augšstāva auru ciemošanās laikā izjutis un novērtējis pat Nīderlandes vēstnieks Latvijā Roberts Šudeboms.

Nīderlandes pilsoņe Margrieta Lestrādēna: "Izcilā gleznotāja Vilhelma Purviša dzimtas mājas "Vecjauzi" nav domātas man, bet gan latviešiem un Latvijai." // FOTO: Andris Eglītis

Margrieta "Vecjaužos" uzsāka pastāvīgi dzīvot 2004. gadā. Audzumeitu Kelliju iekārtoja vietējā pamatskolā. Tā bijusi iespēja iepazīt Latvijas ziemas, kad katru dienu jāsanes malka un jākurina krāsnis, un vēl neizbraucamos lauku ceļus... Cilvēkam, kas bija pieradis pie komforta, tas bija šoks. Lai labāk iejustos jaunajā dzīvesvietā, sākusi iepazīties ar vietējiem iedzīvotājiem. Ieraugot tuvāko kaimiņi Elzas tanti pārvietojoties ratīnkreslā, nodomājusi – ak, Dievs, kā vecie cilvēki te dzīvo! Pie pagasta dakteres noskaidrojusi, ka būtībā nav nevie-

na, kas vecajiem ļaudīm spētu palīdzēt. Ja vēl nav radnieku, tad dzīve ir skarba. Izrēķinājusi, ka no tālākās vietas, kur dzīvo sirmgalvis, līdz Zaubes pagasta centram ir 14 kilometru. Atklājies – šie ļaudis netiek pie ārsta, daudziem no viņiem nav telefona, dažiem pat elektrības. Tas Margrietai Lestrādēnai šķita nepieņemami, tādēļ, enerģiski rīkojoties, 2007. gadā sadarbibā ar Nīderlandes fondu "Sabiedrība ar dvēseli" uzsāka Zaubē projektu "Pasniedz roku", lai atbalstītu vientuļos vecākus gadu gājuma cilvēkus. Vispirms atrisināja jautājumu, lai ģimenes ārsts pats sāktu braukt pie vecajiem ļaudīm. Liels atspazs bijis vietējo sievu adītie cimdī un zeķes, ko par ziedojumiem realizēja Nīderlandē. Par iegūto naudu (8000) Zaubē vīrs doktorāta iegādājies dzīvokli, kuŗu izremontēja un iekārtoja ar Latvijas Lauku attīstības fonda finansiālo atbalstu. Tika iegādāts arī lietots auto. Vietējā vara, redzot ārzemnieces lie-

lo rošību, arī sāka iesaistīties, nodrošinot degvielu mašīnai un koordinātoru, kurš sirmgalvus no viņu dzīvesvietas atved uz Zaubes dzīvokli izmazgāt veļu un ieiet siltā vannā, kā arī pie daktera. Margrietai Lestrādēnai gribētos, lai visos Latvijas lauku ciematos darbotos līdzīgs projekts kā atbalsts senioriem, lai viņu dzīve kļūtu labāka.

Viņa ir bijusi 50 valstīs, un tikai vēl viena no tām sniegusi tādas pašas sajūtas kā Latvija, tā ir Portugāle. Līdzās saglabātajām tradīcijām, valodai, kultūrai, Dziesmu svētkiem, lieliskajam dizainam, tautas medicīnai, piemēram, liepu ziedu tējai pret saaukstēšanos. Latvijā ir tāda lieta, kas ir pazaudēta lielākajā daļā Eiropas valstu, – šeit ir klusums. Šeit daba joprojām ir neskarta. Latvijā ir tik daudz bagātību, tikai jāprot tās novērtēt un ar tām lepoties.

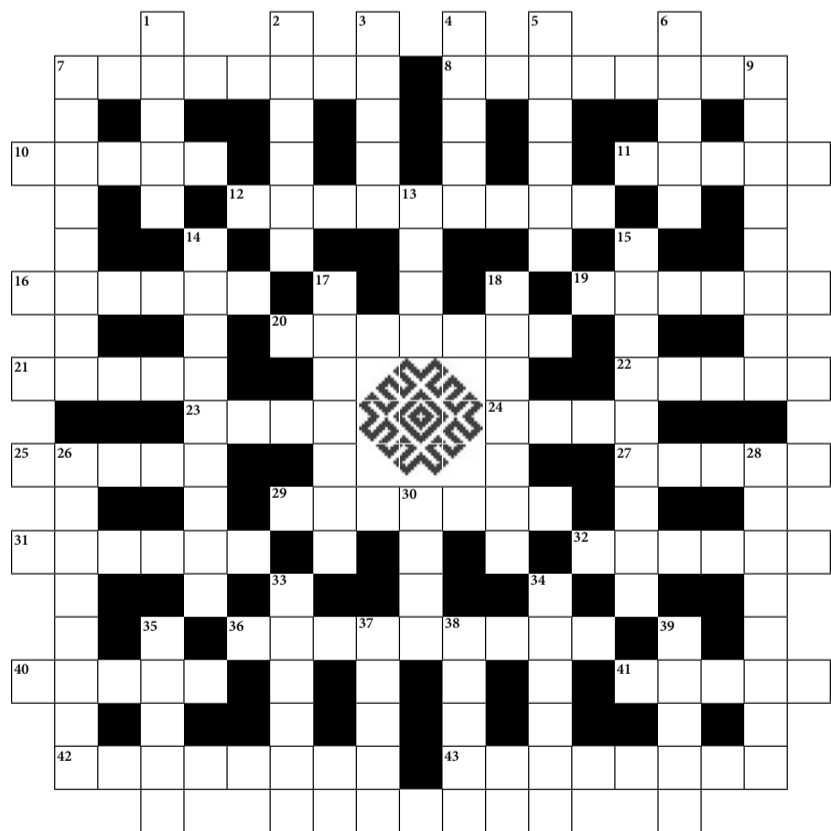
Margrieta Lestrādēna ir apbalvota ar Latvijas Kultūras ministrijas Atzinības rakstu par Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšanu Nīderlandē un profesionālāties sekmēšanu Latvijas mūzejos. Kopš izveidojusies saikne ar Latviju, nomainījušies 8 kultūras ministri, bet tikai eksministre Žanete Jaunzeme-Grende ir bijusi "Vecjaužos" un piedalījusies pat apkārtnes sakopšanas talkā.

Margrieta Lestrādēna uzsver: "Izcilā gleznotāja Vilhelma Purviša dzimtas mājas "Vecjauzi" nav domātas man, bet gan latviešiem un Latvijai."

Viņa saņēma ne tikai "Latvijas lepnums" balvu, bet arī Latvijas vēstniecība Nīderlandē sirsnīgi apsveic Margrietu Lestrādēnu "par pašizliedzīgu un nesavtīgu atbalstu Latvijai profesionālā un cilvēciskā jomā".

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 7. Apdzīvota vieta Smiltenes novadā. 8. Angļu karavadonis, valsts darbinieks (1599 – 1658). 10. Mākslas muzejs Madridē. 11. Latviešu dzejniece (1919 – 1994). 12. Kustību kopums sveicienam. 16. Stārķveidīgo kārtas putns. 19. Satraukums par paredzamām briesmām. 20. Gvinejas galvaspilsēta. 21. Sabiedriskā pirts senajā Romā. 22. Sistemātiski ievākt informāciju. 23. Galda spēle. 24. Devīze. 25. Kaskadiēru priekšnesumi.

27. Lauku un mežu dievs seno romiešu mitoloģijā. 29. A. Rancānes dzejoļu krājums. 31. Dejas mākslas veids. 32. Valsts Eiropas dienvidrietumos. 36. Valodniecības nozare. 40. Nocietinājums. 41. Seno ķeltu dziesminieki. 42. A. Upīša traģēdija. 43. Elektronu lampas ar četriem elektrodiem.

Stateniski. 1. H. Senkēviča romāns. 2. Saviesīgi sarīkojumi. 3. Dzīvojamā telpa klosterī. 4. Sastiprinājuma elements. 5. Pilsētvalsts antīkajā pasaulē. 6. Grau-

zēju kārtas dzīvnieki. 7. Līdzvērtība. 9. Spāniešu cepure ar platām malām. 13. Latviešu dziedātāja (dz. 1944). 14. Biršu dzimtas mūžzaļi koki. 15. Pūšamais mūzikas instruments. 17. Sieviešu virstērps bez piedurknēm. 18. Poligrāfijas izstrādājums. 26. Aparāts ķīmisku reakciju realizēšanai. 28. Jūras nimfas sengrieķu mitoloģijā. 30. Tēls M. Svīres romānā "No ciruļiem līdz griežēm". 33. Keramikas pudeles. 34. Latviešu komponists, operas "Brīvības sakta" autors. 37. Saules sistēmas planēta. 38. Vulkāniska sala Klusā okeāna dienvidos. 39. Franču rakstniece (1804 – 1874).

Krustvārdu mīklas

(BL Nr. 01) atrisinājums

Līmeniski. 4. Omega. 5. Prauls. 7. Debets. 10. Trata. 11. Rotaļa. 12. Rēnijs. 13. Latekss. 16. Pīsis. 19. Kiriko. 22. Pontoni. 23. Mednis. 24. Timora. 25. Lietuva. 26. Biksti. 28. Lipsts. 30. Kritika. 35. Trakts. 37. "Nabuko". 38. Traps. 39. Idalgo. 40. Karaša. 41. Kasai.

Stateniski. 1. Postaža. 2. Sekas. 3. "Sadarbības". 5. Parīze. 6. Auts. 8. Eriā. 9. Susuri. 14. Tenderi. 15. Krokusi. 17. Ineši. 18. Izirt. 20. Ipiķi. 21. Kaŗot. 27. Kantri. 29. Savoja. 31. Rostoka. 32. Kinskis. 33. Daka. 34. Ruba. 36. Marss.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Šogad janvārī aprit 25 gadi kopš 1991. gada barikādēm, kad Baltijas valstu iedzīvotāji Viļņā, Rīgā un Tallinā drosmīgi iestājās par savu brīvību. Visā Latvijā no 7. līdz 30. janvārim notiek barikāžu atcerei veltīti sarīkojumi, pēcpusdienas, izstādes un kurti uguns kuri.

Lauku ļaudis no Latvijas reģioniem tika aicināti arī uz Zemkopības ministriju, kur notika svinīgais sarīkojums un dokumentālo foto liecību izstāde "Cerību uguns kuri – mirklis pirms brīvības". Notika arī Latvijas Pasta izdotās barikāžu 25. gadadienas atcerei veltītās pastmarkas un pirmās dienas aploksnas apzīmogošana. Bet 13. janvāra vakarā Zaķusalā pie televīzijas torņa tika atkal kurti simboliskie barikāžu uguns kuri.

Latvijas Skautu un gaidu centrālā organizācijai – 25 gadi. No 8. līdz 10. janvārim Loŗmetējkalnā jau 14. reizi norisinājās ziemas nometne "Baltais Vilks", pulcējot vairāk nekā 150 skautu, gaidu un jaunsargu no Rīgas, Ogres, Tukuma, Valmieras, Kocēniem un citām vietām. Dzīvošanai ziemas apstākļos bija nodrošinātas apkurināmas teltis. Viņi piedalījās dažādās izglītojošās un praktiskās nodarbībās, kā arī iepazīnās ar Ziemassvētku kauju vēsturi, kuŗai šogad aprit 99 gadi. Nometne "Baltais Vilks" tapusi sadarbībā ar Latvijas Aizsardzības ministriju, Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu, kā arī ar Āra dzīves apmācību centra "Pelēkais Vilks", SIA *Fazer Latvija* un Nacionālo Bruņoto spēku atbalstu.

Dundagas novada bibliotēkā līdz janvāra beigām apskatāma oriģināla Zviedrijas fotografa Hansa Dejnes (*Hans Dhejne*) izstāde "Kurzemnieces – govju foto portreti". Autors saka: "...ceru, ka portreti ļaus sajaut, cik savīļņots un apbrīnas pilns esmu šo Latvijas "meiteņu" priekšā, mēģinot parādīt, cik tās ir vienreizējas... Govis ir personības – stūrģalvģigas, prieka pilnas, dumsģigas, ziņķarģigas, slinķkas un vienmēr gatavas uz brģdi pozēt..."

Īsziņas sagatavojusi VALIJA BERKINA

Ziemsvētki un mācītāja Georga Silava ordinācijas svinēšana Deitonā

20. decembrī Deitonā latvieši sanāca kupla skaitā uz Ziemsvētku dievkalpojumu un jubilejas svinēšanu. Dievkalpojumu vadīja Oļegs Andrejevs un Georgs Silavs. Pēc dievkalpojuma bija kafijas stunda ar kupli klātu galdu un Ziemsvētku uzvedumiem. Anda Diaz, kuŗa nesen atbrauca no Latvijas, bija izveidojusi programmu ar dziesmām, deklamācijām un instrumentiem. Uzstājās Anda, Ieva Diaz, Ariana Diaz, Tālis un Sergis Fricsons.

Lauma Zušēvica un prāvests Gunārs Lazdiņš. Draudzes priekšnieks Gunārs Fricsons pasniedza mācītājam Silavam jubilejas dāvanu – grāmatu no Deitonā draudzes, kuŗā viņš kalpojis ilgus gadus pirms aiziešanas pensijā. Nosvinējām arī viņa 77 gadu dzimšanas dienu. Nosvinējām Nila Aumes 85 gadu dzimšanas dienu kopā ar viņa ģimeni. Viņiem abiem par godu Maija Fricsons bija izcepusi lielu kliņģeri. Deitonā draudze turpina dar-

Dr. (Phd) Ints Kaleps, mācītājs Georgs Silavs, Gunārs Fricsons, Oļegs Andrejevs

Pēc tam nosvinējām mācītāja Georga Silava 50 gadu ordināciju. LELBA sūtīja mācītājam Silavam apsveikumu viņa lielajā dienā, ko bija parakstījusi archibīskape

bību savā 66. gadā ar dievkalpojumiem 2016. gada martā, aprīlī, maijā un trīs reizes rudenī. Tu vāka informācija pie Gunāra Fricsona, 937-897-7469. E pasts: gf25@msn.com.

Gausi nāca, drīz aizgāja tie bagāti Ziemassvētki!

Ziemassvētki pavadīti, un esam sākuši jaunu gadu. Ziemeļamerikas 3x3 nometņu vadības loks vēl visiem labu, veselīgu, interesantu un ražīgu gadu! Lai izdodas iecerēs un darbi un lai netrūktu iespēju pavadīt laiku kopā ar ģimeni, radiem un draugiem!

2016. gada 3x3 nometnes:
no 7. līdz 14. augustam Gaŗezerā
no 14. līdz 21. augustam Katsķiļos

3x3 ir nometne visu paaudžu latviešiem, tā veltīta latvisko zināšanu paplašināšanai, kopības veicināšanai, latvisko ģimeņu stiprināšanai un draudzību sekmēšanai.

Satiksīmies 3x3!

Informācija par 3x3 nometnēm pasaulē un Latvijā atrodama: www.3x3.lv
Paldies Lindai Treijai par grafiku!

NEKROPOLE

PERSONU, NOTIKUMU UN KAPU KULTŪRVĒSTURISKA ENCIKLOPĒDIJA

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiju

Nekropole.info arī materiāli, veicot mērķa ziedojumus. Šis ir unikāls projekts, kuŗam nav analoga pasaulē. Mēs tveŗam pasaules aizejošo vēsturi, par centrālo asi, ap kuŗu viss griežas, liekot Latviju.

Tas varbūt ir ambiciozi, bet – kuŗš gan darīs, ja ne mēs paši?!

Skatiet – www.nekropole.info!

PĒRK DZINTARA IZSTRĀDĀJUMUS

Apaļas un ovālas krelles, lielus kulonus un brošas, lielus dzintara gabalus.

Tālr.: 727-421-9658
E-pasts: latgalerija@gmail.com

Sludinājumu un reklāmas pieņemšanas punkts internetā www.307.lv

www.307.lv
SLUDINĀJUMI

Latviešiem piederošs uzņēmums PĒRK MEŽUS UN ZEMI VISĀ LATVIJĀ.

Tālrunis +371 29420502
e-pasts: gunita@amg-eksports.lv

LATVIAN RELIEF FUND of AMERICA
AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS

IZDEVĪGI
APDROŠINĀJUMI
JUMS
UN
JŪSU
ĢIMENEI

www.LRFA.org 215.635.4137 info@LRFA.org

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: pārcelšanās (uz vai no Latvijas), auto transports, gaisa kravas un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīšana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīki (griezēju, motorzāģu, plāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

Dzilās skumjās pieminam mūsu skolas biedra aiziešanu no šīs pasaules

JĀNIS SPRUŽENIEKS

Dzimis 1921. gada 10. septembrī Daugavpilī, Latvijā,
miris 2015. gada 30. novembrī Montreal, Canada

*No mūsu Malnavas
Nāk senās atmiņas,
Kur mūsu cerības
Mūs visus vienoja.*

Visvaldis Dzenis
NO MALNAVAS SKOLAS SAIMES

Mūžībā aizsaukti
2015. gadā mūsu biedri

KRĒSLIŅŠ, VILIS PRINCIS, SKAIDRĪTE ZARIŅŠ-REIS, ZIGRĪDA ZVEJNIEKS, KĀRLIS

*Mierā jūsu čaklās rokas,
Klusē jūsu labās sirdis...*

Viņus mīļā piemiņā paturēs
ST. PĒTERSBURGAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

2015. gadā mūžībā aizgājušas
Salas dāmu komitejas locekles

ASTRIDA STALIS 28. maijā HILDA SPRUKTS 5. jūlijā VERA SILIŅA 12. novembrī

*Kad vakaram tavam neaust vairs rīts,
Kad mūžības gājiens iezvanīts,
Tad dvēsele brīva mūžībā iet,
Kur saule nekad vairs nenoriet.*

Draudzībā viņas piemin
ŅUJORKAS LATV. EV. LUT. DRAUDZES
SALAS NOVADA DĀMU KOMITEJA

Mūžībā aizgājis

JĀNIS LEIMANIS

Dzimis 1932. gada septembrī Rīgā,
miris 2015. gada 29. novembrī Rogue River, Oregon

*Šalciet, priedes klusi, klusi, –
Vējš uz mirkli mierā stāj.
Viegļas smiltis, saldu dusu
Baltā smilšu kalniņā!*

Par viņu skumst
JĀNIS PURGALIS
INTA UN GUNĀRS GALVIŅŠ

Mūžībā aizgājusi mūsu ilggadīgā valdes locekle

VERA KĻAVIŅA SILIŅA, dzim. ZĒBERGA

Dzimusi 1923. gada 16. janvārī Rīgā,
mirusi 2015. gada 12. novembrī Ņujorkā

Pateicībā par labo sadarbību un draudzību
LONGAILENDAS KREDITSABIEDRĪBAS DARBINIEKI

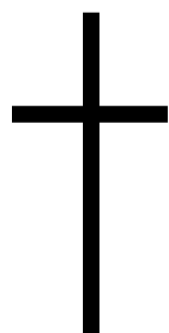
Mūsu mīlais filistrs

Fil! GUNARS ČAČE 55 I

Dzimis 1926. gada 21. novembrī Rīgā,
miris 2015. gada 4. oktobrī Jonkeros, Ņujorkā

Mīļā piemiņā paturēs
KORPORĀCIJA BEVERONIJA

Dieva mierā aizgājusi

MIRDZA BALAS, dzim. ŠNEBERGS

Dzimusi 1924. gada 22. septembrī Kurcuma pagastā,
mirusi 2015. gada 19. decembrī Greenwich CN

*Pāri sirmām kapu priedēm
Pāršalc Tavas dzīves stāsts,
Pāri darbam, sāpēm, ilgām
Baltu viegļu smilšu klāts.*

Mīlestībā viņu piemiņā paturēs
MEITA ANNE DENAUT AR VĪRU JIM UN BĒRNIEM
LAUREN, JAMIE, JACK UN COURTNEY
DĒLS PAUL BALAS AR MEITU NICOLE
BRĀLIS VALDIS SNEBERG AR ĢIMENI
MĀSA NORA SKUNSTIŅA
MĀSA RAITA TUTINS AR ĢIMENI

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

Njujorkas Knicks un Porziņģis uzvar Miami Heat

Kristapa Porziņģa pārstāvētā Njujorkas Knicks vienība viesos ar 98:90 pieveica spēcīgo Miami Heat, kam iepriekš zaudēja astoņas savstarpējās spēlēs pēc kārtas. Spēle pret Dienvidaustrumu līgas līderiem Porziņģis guva 12 punktus un izcīnīja četras atlēkušās bumbas.

Porziņģis spēlēja 31 minūti, tērēja trīs no deviņiem divpunktu metieniem, vienīgo trīspunktnieku nerealizēja, bet iemeta visus sešus soda metienus. Porziņģa rēķinā bija arī divi bloķēti metieni un viena kļūda. Uzvarētāju sastāvā Porziņģis bija ceturtais rezultatīvākais spēlētājs.

Knicks pēdējā laikā izcīnījis trīs uzvaras četrās spēlēs, viesos pārspējot Hawks un Heat, savukārt mājās tiekot galā ar Bucks. Vienīgā neveiksme (99:100) tika piedzīvota izbraukumā Teksasā pret pieckārtējiem NBA čempioniem Spurs.

Porziņģis iepriekšējā nedēļā palīdzēja savam klubam izcīnīt trīs uzvaras. Kristaps caurmērā guva 18 punktus, savāca 8 atlēkušās bumbas un bloķēja divus metienus. Par nedēļaslabākajiem spēlētājiem tika atzīti Lebrons Džeimss un Kriss Pols. Balvai tika izvirzīti arī Knicks līderi Karmelo Entonijns un Kristaps Porziņģis. Porziņģis pirmo reizi nedēļas labākā spēlētāja balvai tika izvirzīts novembrā otrajā pusē, tādējādi kļūstot par pirmo latvieti NBA, kurš šādu godu izpelnījies divas reizes. Savulaik vienu reizi balvai bija izvirzīts Andris Biedriņš.

Līdz šim pasaules spēcīgākajā basketbola līgā bija spēlējuši tikai divi Latvijas basketbolisti – Andris Biedriņš savas karjeras laikā pārstāvēja Goldensteitas Warriors un Jūtas Jazz. Viņš 516 meistar-sacīkšu spēlēs caurmērā guva 6,3 punktus un izcīnīja 7,0 atlēkušās bumbas, 2008./2009. gada sezonā vidēji pat gūstot 11,9 punktus un savācot 11,2 atlēkušās bumbas.

Brāļu Dukuru medaļas

Martins Dukurs ar ceturto uzvaru turpināja Pasaules kausa izcīņu skeletonā, triumfējot Leikplesidas posmā ASV. Uz goda pjedestāla šoreiz kāpa arī brālis Tomass, kurš izcīnīja trešo vietu. Sudrabs tika korejiešiem Sunbinam Junam.

Pēc pirmā brauciena Martins bija pirmais, pārliecinoši apsteidzot Sunbinu, Tomass – trešais. Pēc otrā brauciena sportistu status quo nemainījās un Martins izcīnīja ceturto uzvaru četros Pasaules kausa izcīņas posmos, bet Tomass ieguva pirmo medaļu.

Latvijas skeletoniste **Lelde Priedulēna** Iglsas trasē, Austrijā, ieguva otro vietu Starpkontinentālā kausa posmā.

Priedulēna (*attēlā*) divu braucienų summā 0,59 sekundes zaudēja Krievijas skeletonistei Jeļenai Ņikitinai, trešo vietu ieguva amerikāniete Keitija Ūlenderē, kuŗa no Priedulēnas atpalika tikai 0,05 sekundes. Lelde PK posmā Amerikā nepiedalījās, jo nolēmusi sagatavoties pasaules junioru meistar-sacīkstēm 22. janvārī Vinterbergas trasē Vācijā.

Viru sacensībās startēja 26 braucēji. Latvijas pārstāvis **Ivo Šteinbergs** ieguva 14. vietu. Latvijas skeletonists divu braucienų summā 2,47 sekundes zaudēja uzvarētājam olimpiskajam čempionam krievam Aleksandram Tretjakovam.

Rastorgujevam augstā devītā vieta

Latvijas labākais biatlonists Andrejs Rastorgujevs izcīnīja devīto vietu Vācijas trasē Rūpoldingā Pasaules kausa izcīņas ceturta posma 15 kilometru masu starta sacensībās, tādējādi sasniedzot sezonas labāko rezultātu.

Andrejs Rastorgujevs

Rastorgujevs startēja ar 28. numuru un līdz pirmajai šaušanai turējās lielās grupas aizmugurē. Pirmajā ugunsliņijā Andrejs bija precīzs, kas ļāva pakāpties uz 13. pozīciju. Turpinājumā viņš kāpināja tempu, bet otrajā šaušanā viņš pieļāva vienu kļūdu, no līderiem atpaliekot par vairāk nekā pusminūti. Līdz nākamajai šaušanai Rastorgujevs līderu pārsvaru sadeldēja uz pusi, tomēr šaušanā stāvus viņš pieļāva divas kļūdas, kā dēļ galvgalī esošajiem sportistiem viņš zaudēja gandrīz minūti, kas viņam deva 17. vietu. Pēdējā šaušanā Latvijas biatlonists ieslēpoja kā 17., bet viņam izdevās aizvērt visus piecus mērķus. Rastorgujevs finišā ieslēpoja 48,7 sekundes pēc uzvarētāja, kas viņam deva devīto vietu. Neskaitot soda aplūsus un pavadīto laiku šautuvē, Andrejs bija trešais ātrākais trasē, atpaliekot vien no Bē un Furkada.

Zvejnieku ģimenes lielā diena

Itālijas kalnu ciematā Santa-katerinā Pasaules kausā izcīnā slalomā vīriešiem 75 dalībnieku vidū vēsturisku panākumu sasniedzis Latvijas izlases līderis **Kristaps Zvejnieks**. Viņš izcīnīja 26. vietu, pirmo reizi iekļūstot trīsdesmitniekā un tiekot uz otro braucienu. Līdz ar to 2016. gada 6. janvāris ieiet Latvijas kalnu slēpošanas vēsturē.

Kristaps Zvejnieks

Kristaps Zvejnieks gan nav pirmais Latvijas slēpotājs, kurš iekļuvis starp trīsdesmit labākajiem Pasaules kausa izcīņas sacensībās. Pēc Latvijas Slēpošanas savienības informācijas. Ulla Lodziņa (tag. Ģērmane) pag. gs. 80. gadu beigās un 1990. gadā vairākas reizes bija piecpadsmitniekā, izcīnot ceturto vietu. Savukārt Roberts Rode 2012. gada februārī PK posmā Sočas nobrauciena un slaloma superkombinācijā ieņēma 29. vietu. Latvieši bijuši trīsdesmitniekā arī olimpiskajās spēlēs (Ivars Ciaguns – 25. vieta Soltleiksitijā 2002. gadā) un pasaules meistar-sacīkstēs (Ivars Ciaguns – 27. vietā 1999. gadā un Ilze Ābola 27. vietā 2001. gadā). Tie ir ļoti augsti rezultāti. Olimpiskajās spēlēs un pasaules meistar-sacīkstēs ir atšķirīgs sacensību reglaments.

Somijas kalnu slēpošanas centrā Levi slaloma sacensībās 61 dalībnieku vidū otro vietu izcīnīja **Mīks Zvejnieks**, nopelnot 27,23 FIS punktus. Tas ir viņa otrs labākais rezultāts karjērā, papildinot Zvejnieku ģimenes "lielās dienas" sasniegumus.

Ātrais Siguldas trases ledus

Siguldas trasē risinājās Pasaules kausa izcīņas piektais posms kamaniņu braukšanā. Latvijas izlases galvenais treneris Kaspars Dumpis pirms sacensībām sacīja, ka mūsu braucēji vēloties revanšēties par iepriekšējā gadā piedzīvotajām neveiksmēm savā trasē. Toreiz augstākā izcīnītā vieta bija sestā.

Trenera vārdi guva apstiprinājumu. Sacensības bija ļoti veiksmīgas Latvijas braucējiem. Mūsu divnieks Oskars Gudramovičs/Pēteris Kalniņš ieguva otro vietu (*attēlā*).

Šis Gudramoviča/Kalniņa ekipāža ir labākais sasniegums karjērā. Savas kamanas viņi nokristījuši par *zelta bultu*. Par sacensību uzvarētājiem kļuva titulētie vā-

cieši Tobiass Vendls/Tobiass Ārlts, kuŗi latviešus apsteidza par 0,338 sekundēm. Otra Latvijas ekipāža – brāļi Juris un Andris Šici divu braucienų summā izcīnīja ceturto, Kristens Putins/Kārlis Krišs Matuzels – 11. vietu.

Pasaules kausa izcīņas kopvērtējumā Gudramovičs/Kalniņš ir piektajā, brāļi Šici – astotajā vietā.

Otru sudraba medaļu izcīnīja Latvijas kamaniņu sporta komanda **stafetes** sacensībās. Pirmo posmu Latvijai veica Eliza Cauce, otrajā posmā palīdzēja Artūrs Dārziņš, bet stafeti pabeidza Oskars Gudramovičs un Pēteris Kalniņa pilotētais divnieks. Finišā Latvijas stafete no uzvarētājiem vāciešiem atpalika 0,219 sekundes.

Latvijas kamaniņu braucēja **Eliza Cauce** Siguldā izcīnīja ceturto vietu.

Eliza Cauce

Ulla Zirne šajā sezonā PK sacensībās startēja pirmo reizi. 24 braucēju konkurencē viņa izcīnīja 17. vietu.

Bobslejisti

Leikplesidas trasē

Pasaules kausa izcīņas posmā Leikplesidas trasē nestartēja Oskars Melbārža ekipāža, jo Oskars bija guvis savainojumu. Vajadzīgs miers, jo ir stipras muguras sāpes. Labi startēja pilota **Uģa Žaļima** (stūmējs Jānis Jansons) vadītā divnieka ekipāža, izcīnot augsto piekto vietu. Latvijas otrā ekipāža ar pilotu **Oskaru Kibermani** un stūmēju Intaru Dambi pirmajā braucienā izcīnīja 13. vietu, otrs brauciens bija labāks, kas kopvērtējumā deva 10. vietu.

Lemj par hokeja valstsvienības treneri

Latvijas Hokeja federācijas (LHF) valdes sēde, kuŗā plānots lemt par jauno Latvijas izlases galveno treneri, notiks 20. janvārī, jo federācijas prezidents Kirovs Lipmans nevēlas sasteigt lēmumu, izvēloties nākamo valstsvienības vadītāju. "Negribam neko sasteigt. Es vēlos, lai tiktu dotas garantijas, ka izlase saglabās vietu elites līgā, nevis tikai tiktu prasīts no manis. Gribu būt drošs, ka paliksim A grupā. Lipmans aģentūrai LETA atgādināja iepriekšējā pasaules meistar-sacīkšu notikumus, kad Latvijas izlase pēdējā spēlē pret frančiem septiņas sekundes pirms pamatlaika beigām varēja ielaist vārtus un izkrist uz zemāku līgu. Iepriekš Lipmans neslēpa, ka izlases galvenā trenera amatā labprāt redzētu Leonīdu Beresņevu, taču tagad, pēc sarunas ar pašu speciālistu, viņš savās domās tik pārliecināts vairs nebija.

Daiļslidošana

Starptautiskās sacensībās *Mentor Cup* Polijā, Toruņā, Latvijas pārstāve **Angelika Kučvaļska** izcīnīja pirmo vietu. Īsajā programmā punktu summā viņa sasniedza Latvijas rekordu.

Rokasbumba

Latvijas rokasbumbas izlase 2017. gada **pasaules meistar-sacīkšu kvalifikācijas** turnīra spēlē Nikozijā ar 28:20 pārspēja Kipras vienību. Arī atbilde spēlē Valmierā mūsu spēlētāji uzvarēja – šoreiz ar 34:17. Līdz ar šo uzvaru Latvija nokļuvusi soļā at-tālumā no uzvaras apakšgrupā un iekļūšanas izslēgšanas spēlēs. Vēl palikušas spēles Grieķijā un Valmierā pret Ukrainu. Viens punkts garantēs izkļūšanu no grupas, taču pat divi zaudējumi var ļaut saglabāt pirmo pozīciju.

Turnīra tabula. Spēles. Uzvaras. neizšķirti, zaudējumi.

Latvija	6	3	0	0
Grieķija	4	2	0	1
Ukraina	2	2	0	2
Kipra	0	0	0	3

Bokss

Latvijas bokseris **Mairis Briedis** pirmo cīņu 2016. gadā aizvadījis 21. februārī, kad *Arēnā Rīga* cīnījās ar dienvidāfriķāni Deniju Venteru. Abi sportisti sacentīsies par vakanto IBF starpkontinentālo jostu smagsvariem (līdz 90,7 kilogramiem). "Ar komandu jau esam uzsākuši gatavošanos februārī paredzētajai cīņai, kas uzvaras gadījumā būs plats solis tuvāk vienai no nozīmīgākajām pasaules čempionu jostām," sacīja Mairis Briedis. Iepriekšējā gadā Briedis, kuŗam 13. janvārī bija 31. dzimšanas diena, aizvadījis četras cīņas un visās izcīnījis uzvaru. Aprīli un jūnijā Briedis ar tehnisko nokautu pārspēja Vācijas bokseri Bjernu Blaški un Emri Altintasu, augstā piek-tajā raundā efektīgi nokautēja vēl vienu Vācijas pārstāvi – Manuelu Čaru, bet novembrī ar tehnisko nokautu pieveica arī ungāru Lāslo Hubertu.

Basketbols

Basketbola vienība *TTT Rīga* Eiropas kausa izcīņas *Round of 16* pirmajā spēlē savā laukumā atspēlēja 16 no 19 punktiem, taču pēdējā minūtē ielaida trīs punktus un zaudēja *Reyer Venezia* ar rezultātu 61:67. Atbildes spēle notika 14. janvārī Venēcijā. Nākamajā kārtā iekļūs uzvarētājas divu spēļu summā.

Dažos vārdos

• Gadumijas 12 stundu ultramaratonā "Pēdējās nakts sapnis", kas risinājās Igaunijas galvaspilsētas Tallinas pievārtē Meremoisā, uzvarēja Latvijas pārstāvi **Guna Meistere** un **Laimonis Skadiņš**. Par vienu apli mazāk noskrēja Pēteris Čābulis, vairāk nekā simts kilometrus noskrēja arī Kaspars Adijāns (106,2 km). Dāmu konkurencē līderpozīcijas jau no pirmajām sacensību stundām uzņēmas debitante **Guna Meistere**, trešo vietu izcīnīja Lauma Čerņevska (90,2 km). Tuvu dāmu pjedestālam bija Vineta Pētersone (87,2 km).

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS